LETO VI. ŠT. 23 (264) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 14. JUNIJA 2001

NOVI GLAS®

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

CENA 1500 LIR 0,77 €

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

PO VOLITVAH

Volitve so za nami. Prej politične sedaj upravne (pokrajinske, občinske), ki so pa v bistvu izraz neposrednega stika državljana z javno upravo. Te volitve so bile v glavnem omejene na deželo Furlanijo-Julijsko krajino. Zato naj se tudi mi tu zaustavimo predvsem ob izidih v tistih deželnih središčih, ki zlasti zanimajo slovensko manjšino. To sta mesti Trst in Gorica, v katerih so potekale tako pokrajinske kot občinske (recimo v Trstu) volitve. Pokrajinske in občinske volitve pa so bile tudi v videmski pokrajini.

Rezultati nedeljskih volitev so sedaj pokazali nekaj zanimivih potez, vsaj kar zadeva Tržaško in Goriško. V Gorici je že v prvem krogu pokrajinskih volitev prodorno zmagala Oljka. Kandidat za predsednika Giorgio Brandolin je skupno s svojo navezo dosegel nad 52% glasov in s tem bil že potrjen za predsednika pokrajine. Prav tako je bila na listi Oljke izvoljen kot svetovalec kandidat Slovenske skupnosti David Grinovero. S tem je goriški volilni zbor, v veliki meri tudi slovenski, jasno pokazal svojo demokratično usmeritev, obmejno odprtost, evropsko zavest, in to v perspektivi za pozitivno novo petletno obdobje in rast naše pokrajine. S tem smo gotovo lahko vsi slovenski volivci zelo zadovoljni. Glavni tekmec Oljke, kandidat Hiše svoboščin Di Bert, je prejel 38% glasov. Vsi ostali predsedniški kandidati pa sploh niso dosegli meje 5% glasov in torej ne bodo imeli svojega predstavnika v pokrajinskem svetu. V občini Tržič bo še prišlo do balotaže.

Kar zadeva Tržaško, je zlasti za občino pa tudi za pokrajino stvar bistveno drugačna. Tako za pokrajino kot za občino Trst kažejo prvi izidi prednost desne sredine. Sicer pa bo potrebna balotaža. Kaže torej, da z Illyjevim umikom po njegovem vstopu v parlament kandidatura Pacorinija ni več kot toliko prodrla. Podobno je z večino v tržaškem pokrajinskem svetu, ki pa je že do sedaj bila desnosredinska.

V videmski pokrajini je že prodorno uspel dosedanji rektor videmske univerze Marzio Strassoldo, predstavnik desne sredine. V Pordenonu pa je šlo le za občinske volitve, ki pa se bodo končale šele z balotažo. Sicer pa v tej pokrajini ni bilo volitev v večjih središčih.

Kaj lahko še zapišemo po teh volitvah? Gotovo je predvsem to, da so volivci že nekoliko naveličani tako blizu si sledečih volilnih srečanj. Zato je bila tudi na splošno volilna udeležba nižja od junijskih parlamentarnih volitev. Sicer pa je tudi res, da sama pokrajina z razliko od občine ali dežele manj privlačuje udeležbo volivcev. Medtem ko je občina (velika ali majhna) volivcu mnogo bližja, saj obravnava praktične probleme oz. zadeve, ki se ljudi neposredno tičejo (ceste, razsvetljava, šole, vodovod, zdravstvo, davki, trgovina, itd.), pa nima pokrajinska uprava tako direktnega stika s prebivalstvom.

Sedanje upravne volitve so vsekakor potrdile sicer že ustaljeno politično bipolarnost, ko se javljata na že vseh volitvah v bistvu dva politična pola, to je desnica in levica. Seveda gre še pri nas za nianso desne oziroma leve sredine.

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

SKORAJ MESEC DNI PO VOLITVAH

BERLUSCONI SESTAVIL SVOJO VLADO

DRAGO LEGIŠA

Od državnozborskih volitev je minilo skoraj mesec dni, vlada ministrskega predsednika Silvia Berlusconija pa je uradno prevzela oblast šele v ponedeljek, 11. t.m., ko je dosedanji ministrski predsednik Amato predal posle svojemu nasledniku in zmagovalcu državnozborskih volitev z dne 13. maja. Toliko časa ni poteklo le zaradi še tradicionalno dolgih italijanskih postopkov, temveč tudi in predvsem zaradi dejstva, da je "Dom svoboščin" volilno zavezništvo najmanj štirih političnih skupin, od katerih je vsaka hotela imeti svoje predstavnike v novi vladi. Res je, da je na volitvah prodorno zmagalo gibanje Naprej, Italija, katerega nesporni voditelj je Silvio Berlusconi, ta pa je naposled kočljivo zadevo tako rešil, da je voditeljem vseh zavezniških skupin dodelil mesto v novi vladi. Tako je Fini od Nacionalnega zavezništva - to je od vseh treh Berlusconijevih zaveznikov edino prestopilo petodstotni volilni prag - postal podpredsednik vlade, Bossi od Severne lige minister za reforme in t.i. devolucijo (prenos oblasti od Rima na dežele), Buttiglione od CCD-CDU pa minister za odnose z Evropsko skupnostjo. Severna liga, ki je za Berlusconija predstavljala najtrši oreh, je končno prevzela še dve pomembni ministrstvi. Roberto Maroni, ki je najprej računal na pravosodno ministrstvo, se je moral zadovoljiti z ministrstvom za delo, ker je minister za pravosodje postal njegov strankarski kolega Roberto Castelli. Zunanji minister je bivši predsednik Svetovne organizacije za trgovino (WTO) Renato Ruggiero, ki politično ne pripada nobeni stanki. Zanimivo pa je, da se je zanj odločno zavzel Gianni Agnelli, dosmrtni senator in častni predsednik FIAT-a. Nobeni stranki prav tako ne pripadajo Letizia Moratti (ministrica za šolstvo), minister za zdravtsvo Girolamo Sirchia in minister za tehnološke inovacije Lucio Stanca. V vladi je samo še ena ženska, in sicer Stefania Prestigiacomo, ki je ministrica za "enake možnosti" in je s svojimi 32 leti najmlajši član nove vlade.

Berlusconijevi stranki pripada več ključnih ministrstev, kot na primer obrambno (Martino), gospodarsko-finančno (Tremonti) in notranje (Scajola). V novi vladi je s svojimi ministri močno - nekateri pravijo celo premočno - zastopana Severna Italija, zlasti Lombardija, v kateri je poleg predsednika doma še sedem ministrov. Med novimi ministri ni nobenega iz Veneta, Tridentinske in Furlanije-Julijske krajine. Praznih rok je tako ostal dosedanji predsednik deželne vlade F-Jk in novoizvoljeni senator Roberto Antonione, ki so ga tako rekoč že vsi imeli za ministra za stike z deželami, a se je moral zadovoljiti z mestom podtajnika v zunanjem ministrstvu.

Opozicija graja dejstvo, da se Berlusconi ni držal t.i. Bassaninijevega odloka, po katerem je bilo predvideno največ 12 ministrstev, zdaj pa jih je 24. Tolikšnega števila baje nima nobena evropska država, saj jih Italija ima 9 več kot Nemčija, 8 več kot Španija in 5 več kot Francija. V novi vladi je tudi odločno premalo žensk, samo dve ministrici!

Na prvi seji je ministrski svet imenoval podtajnike (skupno kakih 50), predsednik pa se bo predstavil parlamentu čez nekaj dni, ker mora prej zastopati Italijo na dveh pomembnih mednarodnih zasedanjih, na katerih bo govor o Atlantskem zavezništvu in Evropski uniji. Vlada bo v obeh vejah parlamenta zaprosila za zaupanje. Še pred tem pa bo imel predsednik Berlusconi svoj programatski govor, iz katerega naj bi bila razvidna, vsaj v glavnih obrisih, politika njegove vlade v 14. zakonodajni dobi italijanske republike.

Kot smo omenili, je novi zunanji minister Renato Ruggiero, ki je v pogovoru s časnikarji poudaril, da v italijanski zunanji politiki ne bo nobenih sprememb, ker bo še dalje temeljila na zvestobi Atlantskemu zavezništvu in Evropski zvezi.

PREDSTAVITEV KNJIGE O JEREMITIŠČU

OHRANIMO NAŠO LJUBO ZEMLJO!

ERIKA JAZBAR

Prejšnji četrtek, 7. junija, je bil v Jeremitišču res poseben večer. Leto dni po predstavitvi zajetne publikacije dr. Damjana Paulina o Štandrežu so se v Zornovi domačiji spet zbrali vsi tisti, ki jim je Jeremitišče pri srcu, Štandrežci, Goričani - Slovenci.

Prisotne je najprej pozdravilo petje domačega mešanega pevskega zbora Štandrež, ki je pod vodstvom mladega Patrika Quaggiata zapel tri slovenske pesmi. Številno občinstvo je pozdravila domačinka Vanda Srebotnjak, poudarila prizadevanja "Rumitarjev" za življenje krasnega zaselka, ki mu preti nejasna prihodnost zaradi industrijske cone in tovornega postajališča, ki je požrlo že polovico zemlje štandreškega rajona.

STRAN 6

Udeleženci predstavitve knjige: (od leve) Lorenzo Galluzzo de Fin, Damjan Paulin, Lučana Budal, Verena Koršič-Zorn, Marko Vuk in Vanda Srebotnjak-Pavletič (Foto Bumbaca)

MIMOGREDE

Osebno mislim, da je na svetu vedno kar lepo število ljudi, ne samo nekaj, ki se trudijo ohraniti duhovno širino in odprtost, ki tako ali drugače, neslišno ali glasno, premikajo meje in podirajo "planke", ki jih tesnijo. Mislim, da, ko se zaprejo ena vrata, se kmalu skoraj avtomatično odpre kakšno okno ali špranja ali lesa, ki nam omogočijo še kar širok razgled, le preveč nestrpni ne smemo biti, čeprav je neučakanost za Slovence - ko jo povežejo z lastno nesrečo in nemočjo - večkrat prav usodna.

JOLKA MILIČ, NOVI GLAS, 13. JANUARJA 2000

VSEBINA

02 Janez Povše
ČLOVEK MORA POSTATI GRADITELJ

02 Breda Susič
PO ZMAGI BLAIR BLIŽE EVRU

03 Jurij Paljk
"JEREMITIŠČE NAJ ŽIVI!"

04 Ivan Žerjal
DOSEŽKI IN POMANJKLJIVOSTI SLOVENSKE SINODE

07 Dorica Makuc
UMRL SKLADATELJ PAUL JOHN SIFLER

09 Rossana Paliaga
SPOŠTOVATI SAKRALNI OKVIR ORGEL

10 Iva Koršič
POGLED NA PRIREDITVE OB KONCU LETA

13 Marjan Drobež
POGAJANJA SE BLIŽAJO KONCU

14 KDOR ZANIČUJE SE SAM...

16 tržaški škof Evgen Ravignani v Rojanu
V EDINOSTI JE NAŠE ŽIVLJENJE

SVET OKROG NAS

ZBOR SLOVENSKIH IZVOLJENIH PREDSTAVNIKOV V F-JK

PARITETNI ODBOR IMA SVOJE PRVE TRI ČLANE

IVAN ŽERJAL

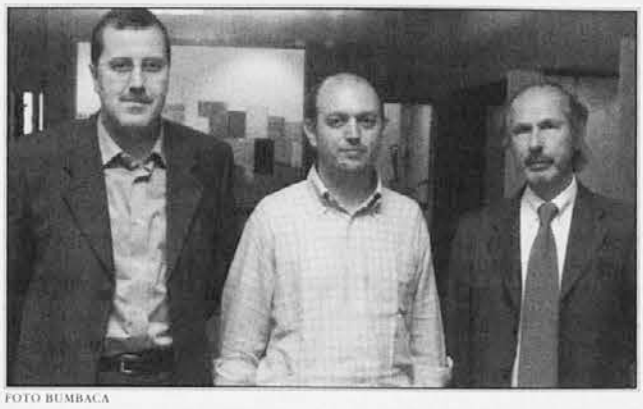

FOTO BUMBACA

Nastajajoči paritetni odbor, ki ga predvideva tretji člen zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, ima svoje prve tri slovenske člane. To so dosedanji občinski svetovalec v Trstu in deželni tajnik Slovenske skupnosti Andrej Berdon, predsednik Kraške gorske skupnosti in doberdobski župan iz vrst Levih demokratov Mario Lavrenčič in odbornik v občini Srednje v Benečiji, sicer pa priljubljeni glasbenik in kulturni delavec David Klodič. Ti trije so bili izvoljeni na zborovanju izvoljenih predstavnikov manjšine v petek, 8. t.m., v dvorani deželnega sveta F-Jk v Trstu. Kot določa zaščitni zakon, je zbor sklical predsednik deželnega sveta Antonio Martini, ki je v kratkem nagovoru poudaril pomen in vlogo, ki jo ima paritetni odbor pri izvajanju določil zaščitnega zakona. Od 167 vpisanih v seznam slovenskih krajevnih upraviteljev (županov, občinskih odbornikov in svetovalcev ter pokrajinskih svetovalcev) jih je bilo na petkovem zasedanju, ki mu je predsedovala špetrska županja Bruna Dorbolò, 93 (34 iz tržaške, 26 iz goriške in 33 iz videmske pokrajine).

Bralce naj spomnimo, da ima paritetni odbor osrednjo vlogo, ki je bistvene važnosti za učinkovitost izvajanja določil zaščitnega zakona. Po le-tem mora šteti 20 članov, od katerih mora biti deset izraz slovenske narodne skupnosti. Poleg treh članov, ki jih je v petek izvolil zbor izvoljenih predstavnikov, bo enega imenovala italijanska vlada, štiri deželna vlada na predlog najbolj reprezentativnih organizacij manjšine, dva pa deželni svet F-Jk. Med številne pristojnosti paritetnega odbora spadajo med drugim določanje pa tudi spreminjanje teritorija oz. seznama občin (oz. delov občin), v katerih veljajo zaščitne norme, in izražanje mnenja oz. strinjanja v zvezi z raznimi posegi države in krajevnih uprav, z ustanavljanjem dvojezičnih državnih šol v videmski pokrajini, s sestavo Deželne šolske komisije za izobraževanje v slovenskem jeziku, z upravljanjem nepremičnin, z gospodarskim in socialnim programiranjem ter z razvijanjem sindikalnih pravic.

Novoizvljeni člani paritetnega odbora Andrej Berdon, Mario Lavrenčič in David Klodič spadajo v seznam slovenskih kandidatov za članstvo v paritetnem odboru, ki ga je prejšnji teden predlagalo skupno predstavništvo slovenske manjšine. Ostali kandidati so sen. Miloš Budin, Rudi Pavšič in Jole Namor za SKGZ, Ivo Jevnikar in Damjan Paulin za SSO ter Aldo Rupel in Stojan Spetič. Ta seznam kandidatov po mnenju skupnega predstavništva najbolje odraža manjšinsko stvarnost in organiziranost. Sicer je predstavništvo tudi mnenja, da je potrebno, da se paritetni odbor čimprej izoblikuje in sestane, kar se lahko zgodi že pred poletnimi počitnicami. Pomembno je, da se začnejo čimprej izvajati tudi druga določila zaščitnega zakona, zlasti kar zadeva dokončno vključitev špetrskega dvojezičnega šolskega centra v italijanski šolski sistem, dalje pa še ustanovitev avtonomne slovenske sekcije pri tržaškem konservatoriju, ustanovitev uradov za stike pripadnikov slovenske manjšine z javnimi upravami in rešitev finančnega položaja manjšinskih ustanov. Le-te bi morale spet prejemati najmanj vsoto, ki so jo doslej prejemale iz dotacij zakona za obmejna območja, to je osem milijard lir letno. Zaščitni zakon pa predvideva za prvo leto izvajanja le pet milijard lir finančnih dotacij (čeprav se v naslednjih letih ta vsota podvoji). Pomanjkanje finančnih sredstev je že dramatično prizadelo nekatere naše osrednje ustanove, zlasti Glasbeno matico, o kateri pišemo na drugem mestu.

VRH V LJUBLJANI

PREDSEDNIK BUSH V EVROPI

V središču pozornosti mednarodne javnosti je prvo potovanje ameriškega predsednika Georga W. Busha v Evropo. Najprej se je ustavil v Španiji, kjer je imel daljše pogovore s predsednikom vlade Aznarjem, nadaljeval pot v Bruselj, kjer so zasedali predsedniki in voditelji vlad držav članic Atlantske zveze. Pot ga bo nato peljala na Poljsko, od koder bo v soboto prispel v Slovenijo, kjer se bo prvič srečal z ruskim predsednikom Putinom. V svojem prvem potovanju po Evropi mora Bush natančno obrazložiti stališče svoje vlade do nekaterih zelo kočljivih vprašanj, kot so vesoljski ščit, zaščita okolja pred strupenimi plini, in temeljne smernice zunanje politike svoje vlade.

S 1. STRANI

PO VOLITVAH

Bipolarnost je bila enkrat monopol anglosaškega političnega sveta in je še danes najbolj opazna v Veliki Britaniji z laburisti in konservativci ali v ZDA z demokrati in republikanci. Takega bipolarizma v Italiji še ni in ga verjetno tudi nikoli ne bo.

Pri vsem tem pa smo se morali tudi Slovenci v Italiji prilogoditi novi stvarnosti in se dejavno vključiti tudi kot slovenska stranka v en večji pol, če hočemo še naprej tudi politično obstati.

VOLITVE V VELIKI BRITANIJI

PO ZMAGI BLAIR BLIŽE EVRU

BREDA SUSIČ

V Veliki Britaniji so si 7. junija na predčasnih volitvah laburisti premiera Tonyja Blaira zagotovili drugo zaporedno zmago, kar se do sedaj še ni zgodilo. Blairova zmaga ni zgodovinska samo zaradi omenjenega primata, pač pa tudi zato, ker si je v parlamentu izboril več kot solidno večino. V 659-članskem parlamentu imajo laburisti sedaj 431 sedežev, konservativci 164, tretja največja britanska stranka, liberalni demokrati, pa 47 sedežev. Solidna parlamentarna večina in nova razmerja moči v vladi bodo popularnemu prvemu ministru omogočila izvajanje politike reform in približevanja Evropski uniji. V novi vladi je dosedanjega zunanjega ministra Robina Cooka zamenjal Jack Straw, ki je v prejšnji vladi vodil notranje ministrstvo. Straw velja za odločnega politika, kritičnega do EU, čeprav je zadnje čase umiril tone proti evropskim partnerjem. Zamenjavo so si analitiki razlagali z željo Blaira, da si zagotovi močnejšega in trdnejšega zaveznika v razmerju z zelo vplivnim finančnim ministrom, evroskeptikom Gordonom Brownom (Blairovim tekmecem), ki je do sedaj zelo upočasnjeval britansko približevanje Evrolandiji. V novem Blairovem kabinetu je več žensk kot kdajkoli doslej, vendar ženske vodijo samo tri pomembnejša ministrstva.

V izjavi pred svojo rezidenco na Downing Streetu se je Tony Blair zavzel za večjo vlogo Velike Britanije v Evropi in napovedal izvajanje ambicioznih reform za posodobitev države. Kar se tiče odnosov z EU, je nedavno izjavil, da je načelno naklonjen vstopu Velike Britanije v evro območje. Britancem je obljubil, da bodo imeli pri tem zadnjo besedo državljani, ki se bodo o uvedbi evra odločali na referendumu. Pripravili naj bi ga v letu ali dveh. Vplivni britanski gospodarstveniki pa so po volitvah od Blaira zahtevali, da takoj sproži debato o vstopu VB v evro območje. Kar pa se tiče reform, gre predvsem za investicije za posodobitev zdravstvenega, vzgojnega in prometnega sistema, za boj proti kriminalu ter za ustvarjanje novih delovnih mest.

Četrtkovih volitev se je udeležil najmanjši odstotek volilnih upravičencev po letu 1918. 40% volivcev ni odšlo na volišča. Večina poznavalcev si je podatek razlagala s tem, da so ljudje že vnaprej vedeli, da bo Blair zagotovo zmagal, saj so Haguovi torijci vodili popolnoma neučinkovito kampanjo, ki se je opirala na zavračanje vstopa v Evrolandijo in na ksenofobične ideje. Konservativni prvak Hague je po porazu odstopil.

BLIŽNJI VZHOD

DO KDAJ NASILJE?

Premirje, ki ga je 2. t.m. enostransko razglasil Arafat, je zdržalo nekaj dni brez hujših pretresov. Konec minulega tedna, ko se je približevalo srečanje med izraelskimi in palestinskimi strokovnjaki za varnost ter vodjem ameriške obveščevalne agencije (CIA) Georgeom Tenetom, pa je prišlo do novih hudih posledic nasilja. Izraelski dojenček je bil ranjen v obmetavanju Palestincev s kamni in je v ponedeljek umrl. Izraelski tank je streljal na palestinsko hišo blizu izraelske kolonije in pri tem ubil tri beduinske žene.

George Tennet je dosegel relativno dobre uspehe v svojem posredovanju: tako od Izraelcev kot od Palestincev je prejel načelno podporo za načrt o ponovnem sodelovanju na področju varnosti med Izraelci in Palestinci. Načrt predvideva umik izraelske vojske s položajev, ki jih je zasedla po začetku nove intifade. Od Arafata pa Tennet zahteva konec pouličnega nasilja, nadzor nad terorističnimi organizacijami Hamas in Jihad ter uničenje rezerve nabojev za minomete.

BS

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

ČLOVEK MORA POSTATI GRADITELJ

Človek bo moral slednjič postati graditelj v polnem pomenu besede. Biti graditelj pa pomeni sprožati dejanja, ki odgovorno upoštevajo svet v celoti, ne nazadnje človeka samega. Nevzdržno postaja, kako se človeštvo vede v odnosu do narave. Sprenevedanja okrog sporazuma v Kyotu jasno dokazujejo, kako še vedno ni dovolj prave zavesti. Gre namreč za zelo skromno zmanjšanje oddajanja toplogrednih plinov v ozračje in, če so tu oklevanja, pomisleki. Kdo bo rekel, da je že dovolj tega večnega zavzemanja za varstvo narave. Toda varstvo narave ni problem narave. Ogrožena narava je delo in zrcalo človeka. Človek bi zato že moral končno prepoznati, da gre pri tako imenovani ekologiji v bistvu zanj samega in da se je znašel na enkratnem razpotju. Na razpotju, ki ga nemara sploh ne želi videti, čeprav se na njem kaže rešitev. Razpotje je v odločitvi, ali se bomo še naprej obnašali bolj ali manj odmaknjeno ter le opazovali potek dogodkov ali pa bomo tok dogodkov odgovorno spremenili. Tok dogodkov, ki napovedujejo celo možnost katastrof. Bomo torej le opazovali, kako se ravnotežje v naravi kar naprej ruši, češ saj ni mogoče ničesar storiti? Se bomo torej obnašali kot v prejšnjem stoletju, ko so se nam bližale apokalipse svetovnih vojn in se menda tudi ni dalo ničesar preprečiti? V kolikor se sprijaznimo z nemočnim opazovanjem dogodkov, potem izročimo našo usodo v roke dogodkom samim, odpovemo se lastnemu vplivu. Uničevanje narave naj se torej nadaljuje, čeprav bodo posledice vse hujše in hujše. Je pač tako, kot je, in drugače biti ne more, saj so žal tudi v preteklosti človeštvo prizadevale nesreče, enkrat takšne in drugič spet drugačne. In ker je bilo vedno tako, bo tako tudi v prihodnje. Tovrstna miselnost je seveda izjemno škodljiva in istočasno zelo trdovratna, preseže jo lahko samo sila graditeljstva.

Človek je namreč rojen kot graditelj, le da se mora za to svoje graditeljstvo odločiti. In graditeljstvo pomeni višjo stopnjo zavesti in višjo vrednost nas samih: človek je bitje, ki se lahko odloči za dobro in za smisel. Človek je izvoljeno bitje, ker se je sposobno odločiti za dobro in za smisel vseh. Prav to pa je graditeljstvo, popolno nasprotje obupanemu in nemočnemu opazovanju dogodkov. Človek se torej lahko odloči za dobro vseh in s tem za smisel sam, toda v to svojo vlogo, v to svojo sposobnost mora verjeti, vanjo mora biti prepričan. In zdi se, da je težava v tem, ker v svoje resnično graditeljstvo sploh nismo do kraja prepričani. Nismo do kraja prepričani, da bi res mogli bistveno odločati o največjih stvareh in bili graditelji. In vendar nam je ta sposobnost darovana. Darovana kot nemara najdragocenejši dar med vsemi darovi. In z ogroženo naravo kot da nam je dana priložnost, da ta svoj enkratni dar enkrat za vselej prepoznamo.

NOVI GLAS

UREDNISTVO IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA ITALIJA IN SLOVENIJA 80.000 LIR,
INOZEMSTVO 120.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 150.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493
CENA OGLASOV PO DOGOVORU

POGOVOR / JEREMITARJI IN NJIHOVI PRIJATELJI

"JEREMITIŠČE NAJ ŽIVI!"

JURIJ PALJK

V Jeremitišču je bil v četrtek, 7. t.m., izredno lep večer, na katerem so domačini in člani krajevnega prosvetnega društva predstavili knjigo o Jeremitišču in ostankih puščavniške in romarske cerkvice. Večer je spadal v niz številnih pobud, ki jih Rumitarji prirejajo, da bi prepričali goriško občinsko upravo, naj ne zbriše kmečkega naselja z zemljevida, kot to namerava že vrsto let. Ker smo tudi sami prepričani, da bi se vsej slovenski in tudi širši skupnosti in ne samo Rumitarjem naredila velikanska kulturno-zgodovinska in ne samo gmotna škoda, smo na večeru povprašali domačine in strokovnjake, ki so knjigo napisali, naj nam povedo svoje vtise.

LORENZO GALLUZZO DE FIN (ARHITEKT IN SOAVTOR KNJIGE)

Gospod arhitekt, vi ste pripravili načrt za obnovo cerkvice v Jeremitišču. Je torej po vašem mnenju še možno ohraniti cerkev?

"Prav gotovo! Pregledal sem vse, kar se je do danes ohranilo, in ugotovil, da cerkev še danes obstaja. Dobro je ohranjena in bi bilo potrebno samo očistiti vse skupaj in opraviti potrebna restavratorska dela. Kasnejši prebivalci so posegli v samo strukturo cerkve, ker so morali nekdanjo cerkev spremeniti v kmetijsko stavbo. Seveda bi bilo to imenitno delo! Mislim na restavratorska dela, saj bi bilo potrebno cerkvico v Jeremitišču ohraniti že zaradi dejstva, ker na tem področju ni večjih kulturnih spomenikov, in tudi zaradi bližnje industrijske cone, saj se sicer kaj hitro zgodi, da ta prostor izgubi vsakršno kulturno identiteto. Ohranjanje dediščine pa je več kot naša dolžnost, to je nuja! Cerkev v Jeremitišču bi razmeroma zlahka obnovili in v njej opravili restavratorska dela. Potrebni so le denar in ustrezna dovoljenja. Ponavljam, da je cerkev še danes skoraj v celoti nedotaknjena!"

OSKAR PAVLETIČ (DOMAČIN IN POBUDNIK ZA OHRANITEV JEREMITIŠČA)

Kako je do te pobude prišlo, od kod ideja, da bi ob izidu knjige o Jeremitišču priredili tako prisrčno slovesnost?

"Zamisel, da bi ohranili cerkvico, Jeremitišče, ime in simbol, spomin na nekdanje puščavsko središče, se je porodila po letu 1992, ko smo tudi prvič predstavili zamisel družbi SDAG, ki upravlja bližnje tovorno postajališče, ki ga domačini poznamo kot 'avtoport'. Takrat smo bili še prepričani, da bomo Jeremitišče izgubili in smo se zato zavzemali, da bi se ohranila vsaj starodavna cerkvica puščavnika, da bi se restavrirala in bi tako ostal v Jeremitišču vsaj viden spomin, prisotnost nekdanjih dni. Kasneje smo ugotovili, da lahko s protestom dosežemo več, tesno smo se povezali in se začeli boriti za ta slovenski zaselek. Nočemo več, da bi nas zbrisali in s tem tudi zabrisali spomin na nekdanje puščavniško središče. Ko pa je pred leti goriška občina pripravila nov regulacijski načrt, smo takoj vložili ugovor in v njem napisali, da bomo poskrbeli za restavriranje starodavne cerkvice. Prepričani smo namreč, da bomo lahko tudi s pomočjo tega kulturnega spomenika in zaradi njega ohranili ostale hiše v Jeremitišču. Kasneje smo se odločili za knjigo in prosili arhitekta Galluzza de Fina, naj nam pripravi strokovno mnenje o restavriranju in načrt za ohranitev cerkvice; to je naredil z navdušenjem in tudi velikim znanjem. Mislim, da je opravil dobro delo, in zato smo mu Jeremitarji hvaležni."

VANDA SREBOTNJAK (DOMAČINKA IN PROFESORICA NA SLOVENSKIH ŠOLAH)

Je po vašem še mogoče rešiti cerkvico in naselje Jeremitišče?

"Seveda je mogoče! Ne samo rešiti, ampak tudi obnoviti. To je tudi naša moralna dolžnost, saj je cerkvica zgodovinski spomenik. V njej so freske iz 16.-17. stoletja in vsak kulturen in normalno misleč človek ne bi mogel porušiti česa takega!"

Pa vendar ne gre samo za freske, ampak tudi za vaše domove.

"Eno je povezano z drugim. Poglejte, Bojanova domačija je po katastrskih zapisih in ugotovitvah stara najmanj dvesto let! To se pravi, da gre tu za staro naselje; zato Jeremitišče priča o slovenski prisotnosti tu in to marsikoga moti! Brez dvoma gre tudi za to!"

Vam taki večeri, kot je nocojšnji, dajejo moč za nadaljevanje in vztrajanje pri zahtevi, da se Jeremitišče ne podere, dobesedno zbriše?

"Brez dvoma! Moči nam ne manjka. Odlikujeta nas složnost in trdna volja, da ne bomo popustili tudi v prihodnje. Nobenega dvoma ni, da ne bomo popustili!"

BORIS ZAVADLAV (DOMAČIN)

Vaša hiša je najbolj na prepihu, saj se govori, da bodo vašo domačijo najprej podrli.

"Prav ste povedali, naša hiša je najbolj na prepihu. To je očetova hiša in povedali so nam, da nam jo bodo z zemljiščem vzeli, hišo podrli, vse asfaltirali in zacementirali ter na mestu našega doma postavili veliko halo."

Toda ne kaže, da bi bila tu velika potreba po kaki novi hali.

"Mi ne razumemo, zakaj bi morali prav na tem mestu, kjer sedaj stoji naša domačija, graditi halo, ki bi jo lahko zgradili tudi kje drugje."

Se bojite, da vam bodo hišo in zemljo vzeli?

"Seveda se bojimo, in to tudi zato, ker ne vemo, kam bi po razlastitvi hiše in po njenem podrtju šli. To je očetova domačija; tu ni samo problem doma, ampak tudi kmetije, saj tu imamo tudi stavbo za kombajn, traktorje, kmečke stroje. Saj se vse to vidi, poglejte kombajn pod lopo!"

RADO PAULIN (DOMAČIN)

Tudi vam bi hoteli vzeti zemljišče, ni tako?

"Ja, tako se govori, a vse to smo seveda izvedeli iz časopisov in o tem so poročali tudi radio in televizijske postaje."

Do vas ni prišel še nihče?

"Ne, zaenkrat ne."

Kaj naj bi naredili na vašem zemljišču?

"Pravijo, da bi tam naredili pokopališče, da bi ga širili. Druga zemlja pa naj bi služila za 'avtoport', tovorno postajališče. Seveda se ne damo in vztrajali bomo še naprej; nočemo, da bi nam jemali zemljo in podirali domove! Druge izbire seveda nimamo!"

MAJDA MOZETIČ (DOMAČINKA)

Kako se počutite v tej negotovosti?

"Že precej let se govori, da nam bodo vzeli dom in zemljo; sama tu živim že trideset let, saj sem se sem poročila. Vseh teh trideset let živimo v negotovosti, ne vemo, če bomo tu lahko ostali ali ne. Otroke imam velike in še sami ne vedo, kaj naj naredijo, ali naj se odselijo in si kupijo stanovanje ali naj ostanejo doma. Domačija je velika in bi lahko doma zgradili svoje domove, obnovili hiše, ki so tu že dolgo."

Pa tudi na zemljo ste navezani!

"Ja, še posebno moj mož, ki se je tu rodil in tu živi od otroštva, prav tako otroci, ki so v Jeremitišču zrasli! Tudi zame je Jeremitišče moj dom! Boli nas tudi to, da se do nas nihče ni nikdar obrnil, nikdar niso prišli k nam na pogovor. Spominjam se, da so pred dvajsetimi leti prišli, merili in govorili: 'Saj to vse skupaj ni nič, to so stare hiše..., nič niso vredne'. Poleg dejstva, da je to za vse nas, ki tu živimo, žaljivo, se sprašujemo, zakaj nas nihče ne vpraša ničesar. Uradno ne vemo nič! Prišli so pred kratkim, da bi nekaj merili, a jim mož seveda tega ni dovolil..."

Torej boste vztrajali.

"Jasno, da bomo vztrajali. Kar dobro smo se povezali med seboj, navezali stike, enotni smo!"

ZDENKO VOGRIČ (UDELEŽENEC PREDSTAVITVE KNJIGE, ZBIRATELJ NARODNEGA BLAGA)

Zakaj ste nocoj prišli sem?

"Gotovo ne samo zaradi lepega vremena... Že dolgo let spremljamo usodo Jeremitišča, ki smo ga seveda poznali že prej, a smo sedaj soudeleženi tudi zato, ker gre za pravičen boj za ohranitev slovenske zemlje in slovenskega naselja. Še posebno smo zadovoljni, da se tu sedaj vedno kaj dogaja, in smo tako s prijatelji sedaj vedno tu. Jeremitarjem, po domače se jim reče Rumitarji, moramo stati ob strani, saj gre za nas, za našo zemljo in naše pravice! Nocoj je bilo še posebno lepo, ker me je zanimala tudi knjiga, ki mi bo povedala nekaj več o Jeremitišču, saj so vanjo svoje strokovne eseje napisali dobri strokovnjaki. Zanima me, kot me zanima vse, kar se nas tiče!"

ANDREJ MALNIČ (UDELEŽENEC PREDITVE, ETNOLOG V GORIŠKEM MUZEJU)

Zakaj ste prišli v Jeremitišče?

"Prišel sem iz domoljubnih čustev! Osem nas je prišlo. Popoldan sva prišla s kolesi v Jeremitišče s stricem in izvedela za predstavitev knjige. Tako smo tu, zanima me, zlasti pa smo prišli sem zaradi domoljubnih čustev!"

BOJAN MAKUC (DOMAČIN)

Tudi vas skrbi, kako bo z vašo zemljo in z domom?

"Seveda nas skrbi, še kako nas skrbi! Vsi skupaj se moramo boriti še naprej, do konca se bomo borili za svoje domove in zemljo! Lepa skupina nas je, dobro sodelujemo, saj vsakdo naredi, kar zna in zmore. Zato tudi prirejamo vse te pobude. Še vedno upamo, da bo goriška občinska uprava razumela naše pravice, da bodo spremenili regulacijski načrt!"

Kdaj ste imeli zadnji stik z občinsko upravo?

"Ne spominjam se več, kdaj je to bilo, saj do nas ne prihajajo. Zadnje čase sploh nimamo več stikov z njimi, ker vse zvemo le iz časopisja in drugih sredstev obveščanja. Nam ne prihaja nihče povedat ničesar! Sedaj govorijo za časnike, da naj bi tu podrli samo eno domačijo, a mi vztrajamo na tem, da se Jeremitišče ohrani v celoti!"

Pa ste jih kdaj povabili sem?

"Seveda smo jih, a niso prišli. Kaže, da sem ne hodijo radi..."

Pa pride sem vsaj kdo iz družbe SDAG, ki upravlja tovorno postajališče?

"Vsak dan vsaj se dvakrat mimo pelje predsednik družbe SDAG. Vidi se, da hodi na delo. Prav sedaj je bil potrjen za predsednika še za tri leta. To smo brali v časopisih. Vidimo ga, kako se vozi na delo, a ustavi se ne. Izgleda, da nočejo slišati o nas ničesar..."

Prej ali slej pa bodo vendarle morali priti do vas.

"Ja, prej ali slej bodo morali priti. Najbrž bodo prišli barantat, kaj drugega ponujat, a mi se ne bomo dali, ker bi radi ohranili naše domove. Radi bi tudi začeli obnavljati naše hiše, domove, omogočili svojim otrokom, da bi si uredili lepe domove tu, na naši zemlji. Sedaj nas je tu ostalo samo petnajst, a bi v umirjenem in normalnem življenju Jeremitišče gotovo ponovno oživelo, saj bi se tu spet popolnoma normalno naselili naši otroci, ustvarili bi si družine, obnovili domove. Miru nam manjka, saj to traja in traja. Na negotovost mislim. Hiše so potrebne popravila... in kako boš popravljal hišo in vlagal denar vanjo, če pa se lahko zgodi, da ti jo potem porušijo? Seveda upamo, da se to ne bo zgodilo, in se zato tudi borimo!"

MIRJAM PAULIN (DOMAČINKA)

Kako deluje na vas ta negotovost?

"Obupno, zares obupno! Morda name še dosti manj kot na mojega moža, ki ima drug značaj in zato še bolj trpi zaradi tega, ker nosi vse v sebi! Imamo dva majhna otroka in hiša je pač taka, kot je; morali bi jo obnoviti, a tega ne moremo, ker čakamo iz dneva v dan, da bodo prišli k nam in nam povedali, da nam bodo porušili domove. To je tisto vsakodnevno trpljenje, ki nam ga daje ta negotovost. A ne mislite si, da bomo popustili! Borili se bomo še naprej! Pri vsem tem mi je najbolj všeč dejstvo, da je ta boj vse Rumitarje zelo združil, da smo enotni. V vsem slabem je to izjemno dobro! Prepričana sem, da bi v primeru, da pridejo nad eno samo hišo, vsi šli na pomoč! In ta zavest, ta medsebojna povezanost in enotnost nam pomagajo, da gremo naprej, da vztrajamo. Zato tudi prirejamo te prireditve in jih bomo še: v kratkem bomo imeli kresovanje, kres sv. Ivana, pripravili bomo razstavo kmečkega orodja, in to ne tako majhno, kot smo jo lansko leto, saj bo na naši domačiji, kjer imamo še staro krušno peč, razstavljeno majhno kmečko orodje, pri Zavadlavih bodo razstavljeni stari kmečki vozovi, pri Makucavih pa bo vse ostalo orodje, ki so ga naši predniki uporabljali za delo na polju, se pravi: manjša drevesa za oranje, motike, srpi itn. Tudi letos bodo k nam prišli poleti otroci, ker so tu sproščeni, ker je pri nas lepo, saj se lahko igrajo."

MARKO VUK (UMETNOSTNI ZGODOVINAR, MUZEJSKI SVETOVALEC V GORIŠKEM MUZEJU)

Predstavite nam, prosim, cerkvico v Jeremitišču!

"Očitno je, da gre za zaključeno celoto; iz zgodovinskih podatkov vemo, da je tu v 17. stol. bival duhovnik-puščavnik, ki je tu imel svojo cerkvico in stanovanje. Cerkvica je bila seveda manjših dimenzij. Na srečo se je ta kompleks kolikor toliko ohranil kljub rušenju v prvi svetovni vojni, ker vemo, da je bila Gorica v tej moriji porušena. Ohranil pa se je dokaj dobro kljub kasnejši predelavi, ker vemo, da je bila cerkev spremenjena v gospodarsko poslopje. Iz sedanjega poslopja se namreč danes lahko izluščijo stavbne in slikarske prvine. Raziskave so pokazale, da je bila cerkvica dolga devet metrov, prezbiterij je bil kvadraten, približno štirikrat štiri metre, in zanimivo je, da cerkvica ni bila več obrnjena proti vzhodu, kot je bilo v navadi v srednjem veku, ampak proti zahodu. To je bil tudi razlog, zakaj smo med preučevanjem stavbe pomaknili njen nastanek v kasnejši čas, v 17. stoletje. Tloris cerkvice je enostaven: pravokotna ladja in nekoliko ožji kvadraten prezbiterij, ki je bil gotovo obokan, a tega oboka zaradi predelav danes ni več. Vedeti moramo, da je bila zraven predelana stanovanjska hiša, obok pa so odstranili. Gotovo je, da je bila ladja prvotno odprta v ostrešje, kot je značilno v Sredozemlju. Najverjetneje so bile planete pobarvane in videla se je tudi strešna konstrukcija. Vidi se namreč, da nad sledovi kasnejšega, nekoliko nižjega stropa, ki ga je cerkev dobila v 18. stoletju, še poteka poslikava, ki je bila vsaj zame v začetku precej zagonetna, ker je dekorativna. Danes smo miselno oddaljeni od miselnosti srednjega veka in baročne dobe, zato bi lahko ljudje v tej poslikavi videli le golo dekoracijo, a ni tako. Dekorativna poslikava je namreč sestavljena iz stiliziranih rastlin, cvetov in zaves. Vidi se, da je potekala horizontalno, po pasovih. Na slavoloku tudi opazimo napis, ki je nastal nekoliko kasneje, in v tem napisu je beseda Salomon. Ko sem to preučil in ob dejstvu, da je bila to cerkvica Blažene Device Marije, sem šel poiskat v Sveto pismo znamenito Visoko pesem, kjer je omenjen zaprt vrt, *hortus conclusus* po latinsko, v sedanjem slovenskem svetopisemskem prevodu nekoliko bolj poetično povedano: zaklenjen vrt. To je marijanska simbolika, ki predstavlja devištvo Matere Božje, njeno brezmadežno spočetje; ta poslikava ponazarja prav to. Na Primorskem podobne poslikave ni, nekaj sorodnega, a v skromnem obsegu, najdemo na južni steni v župnijski cerkvi v Podmelcu, ki je posvečena Marijinemu Vnebovzetju. Poslikavo sestavljajo vrtnice, ki so med sabo povezane s stebli; gre za marijansko ikonografijo z globokim simboličnim pomenom. Štandreški rojak Andrej Marušič omenja v svoji knjigi spominov, da je v štandreški cerkvi še videl Marijin kip, ki je nekoč gotovo bil v prezbiteriju cerkvice v Jeremitišču."

Bi bilo torej vredno cerkev restavrirati in ohraniti prihodnjim rodovom?

"Prav gotovo, kajti cerkev, ki je pripadala puščavnikom, je pri nas prava redkost. Poznamo še naselbino puščavnikov na Mirenskem Gradu, ki so imeli svojo cerkev, a te cerkve ni več, ker je bila v njeni bližini sezidana večja. Ostanki gotske cerkve so še na Sabotinu in nižje je tudi puščavnikovo stanovanje; obstajajo še pričevanja, da je neki puščavnik prebival v Vitovljah. Gre torej za redko arhitekturo. Kar je tu ohranjeno, saj je bila predrta v gospodarske namene samo južna stena cerkve, zadostuje, da se s primernim konservatorskim pristopom cerkev ohrani in predstavi sodobnemu človeku."

MARKO BRAJNIK (DOMAČIN IZ ŠTANDREŽA)

Zakaj ste tukaj?

"Tukaj sem, ker mi je pri srcu vse, kar je v zvezi s Štandrežem in še posebno z Jeremitiščem. To je pa tudi čas, da smo solidarni z domačini Jeremitišča, ki jim grozi, da bodo ob svoje domove.

STRAN 6

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU C

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

SV. REŠNJE TELO IN KRI

"Tiste dni je salemski kralj Melkizedek prinesel kruha in vina." (1 Mz 14, 18)

"Vladaj sredi svojih sovražnikov." (Ps 110, 2)

"Oznanjate smrt Gospodovo, dokler ne pride." (1 Kor 11, 26)

"Angelska je, glejte, hrana, potnikom v popotnjo dana, kruh resničen za kristjana, tega ne mečimo psom." (Pes. sled.)

"Vi jim dajte jesti!" (Lk 9, 13)

Mašnik ponavlja pri sv. daritvi Jezusove besede: "To je moje telo, ki je za vas. To delajte v moj spomin. Ta kelih je nova zaveza v moji krvi... Kolikorkrat boste pili, delajte to v moj spomin. ... Jezus je vzel..., se zahvalil... ga razlomil" (1 Kor 11, 24-25).

Pred sv. obhajilom pa razlomi hostijo na dvoje, košček spusti v posvečeni kelih, kar je vidno znamenje smrti Jezusovega telesa. Prelomljeno hostijo dvigne, rekoč: "Glejte, Jagnje Božje, ki odjemlje greh sveta!" (Obhajilni obred po Jn 1, 29). Pri tem poslušamo Pavla: "Oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride" (1 Kor 11, 26).

Ta dogodek, odrešenje sveta, obhajamo pri vsaki sv. maši, še posebej na veliki četrtek. Poleg tega se je v Cerkvi uveljavilo tudi izredno javno češčenje pri procesijah, zlasti na četrtek, ponekod na nedeljo, po sv. Trojici. Pravimo ji telovska procesija.

Telovo nagovori vernega človeka, ki ga obhaja pri belem dnevu, kakor tistega, ki zaradi delavnika pripravi slovesnost v mraku ali pozno zvečer. Ker je uverjen, da pod podobo bele hostije stopa z nami sam "Gospod Jezus", čeprav pod podobo hlapca, sužnja, kot kruh, ki se lahko meče psom.

V letu C poslušamo prvo berilo iz 1 Mz 14, 18-20, ki nam prikaže velikega duhovnika in kralja pravičnosti in miru, Melkizedeka, ki je prinesel kruha in vina ter blagoslovil Abrahama, ki mu je dal desetino od vsega (Heb 7). V podobi je pokazal na edinega velikega duhovnika Jezusa, ki je zato po Melkizedekovem redu. Tako Jezus blagoslavlja nas, ki mu dajemo čast, izkazujemo hvaležnost in spoštovanje.

Procesija z "Gospodom" posvečuje svet, po katerem hodimo. "Vladaj sredi sovražnikov" mu pojemo. Ti sovražniki pa niso ljudje, marveč vse, kar vodi v smrt. Saj je zapovedal ljubiti sovražnike (Mt 5, 43-48). Ugnal je celo Savla, polnega sovraštva. Savel je bil slep in mrtev za Boga in za lepoto Božjega sveta (Apd 8, 1. 3; 9, 1 nss). Tak je tudi svet brez Boga: nadut, vase zaverovan, poln ljudi, ki so eden proti drugemu. Nevera je namreč hud sovražnik. Zaradi tega prisluhnemo Gospodovi besedi o evharistiji-hvaležnosti do nebeškega Očeta v noči, v kateri je bil Jezus izdan.

Saj tudi danes lahko izdamo Gospoda, ko plavamo v izobilju, medtem ko drugi od lakote umirajo. Pavel pravi: "Eden je namreč lačen, drugi pa pijan" (1 Kor 11, 21). To pa pomeni spriditi, pokvariti Gospodovo večerjo-zahvalo in hvaležnost, procesijo, hojo s Kristusom. Ker pomeni ne sprejemati sočloveka. To pa prinaša obsodbo. Tudi v Korintu so pod Pavlom obhajali telovo, čeprav gotovo ne s procesijo, a se je tudi pri njih vmešal hudič in so zato nevredno obhajali evharistijo, nedeljsko bogoslužje ali sv. mašo. Udeleževali so se kar "pobožno" "agape" - obeda ljubezni, dejansko pa so sramotili Gospoda. Ker niso mislili na uboge in potrebne, na druge (1 Kor 11, 27-34). Niso ustvarjali skupnosti vere in ljubezni.

Procesija z evharističnim Jezusom nas zavezuje, da pospešujemo skupnost verujočih, ki hodijo v ljubezni in edinosti proti Božjemu kraljestvu.

Tudi priprava na sv. misijon mora seči v naše domove, najprej v župnišča, a tudi v vsak dom, mimo katerega vedno hodi naš Gospod. V procesiji proti večnosti pa nosimo Jezusovo telo, ki je za nas. Nosimo naj ga kot živa telesa in ne kot trupla smrti. Procesije, evharistija, maša, shodi nam morajo utrjevati medsebojno ljubezen. Toda nekateri so sploh pozabili na nedeljsko sv. mašo. Ne manjka niti izprijenosti: črnih maš, mrtvih maš, niti hoje mimo praznih hiš, mimo nevere, mimo niča, mimo hlastanja po užitkih, mimo umorov nedolžnih; je prava hoja v nič, s trmasto nevero, v indiferentizmu in egoizmu vseh odtenkov, je hoja v smrt.

"Dan je dobrim, dan krivičnim, le z učinkom prav različnim: za življenje ali smrt (sv. Tomaž Akv. - pes. slednica).

Toda Gospod izziva tudi nas, ki doživljamo dramo nevernih rojakov: "Vi jim dajte jesti!" (Lk 9. 13).

Pričakuje namreč, da jim damo jesti in piti ljubezen. Seveda bo on naredil čudež, a ne brez našega sodelovanja. Pomagati mu moramo nasititi in odžejati zakone in družine, mlade, bolnike in trpeče, oddaljene od vere in Cerkve. Jezus nam zaupa delo in tudi trpljenje za vse to, tudi skrb za nove duhovnike.

Telovo naj nas utrdi v hoji za Gospodom za rešenje vseh, posebej naših bližnjih rojakov.

Prosimo Gospoda! Uslišal nas bo! (Po W. Klein, GWIKJ, Tüb. 1999, 501 nss).

DR. IVAN ŠTUHEC V DRUŠTVU SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV V TRSTU

DOSEŽKI IN POMANJKLJIVOSTI SLOVENSKE SINODE

IVAN ŽERJAL

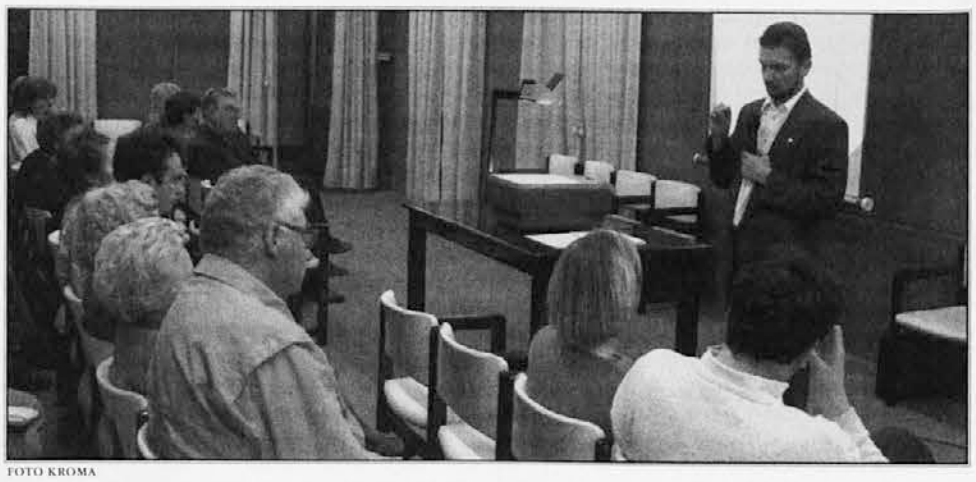

FOTO KROMA

S sprejetjem zaključnega dokumenta se je lani končala sinoda slovenske Cerkve (v tem primeru lahko govorimo celo o krajevnem koncilu, saj je pojem sinode vezan predvsem na posamezne škofije). Dokument je zdaj v Rimu in priča-kujejo, da ga bo Sveti sedež odobril z manjšimi popravki, nakar bo objavljen. Vseboval bo ugotovitve in smernice za pastoralno delovanje v luči polnega uresničevanja smernic Drugega vatikanskega koncila in uresničevanja nove evangelizacije.

O zaključkih slovenske sinode, ki se je začela sredi leta 1997, vlada delno zadovoljstvo. To je dejal glavni tajnik sinode dr. Ivan Štuhec, ki je o tej tematiki spregovoril v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev v Trstu v ponedeljek, 11. t.m. Na začetku so organizatorji in voditelji sinodalnega zasedanja predvidevali, da bo le-to trajalo leto dni, na koncu pa se je izteklo tako, da je trajalo poltretje leto. To je bilo po eni strani pozitivno, saj je prišlo do dodatne poglobitve nekaterih vprašanj, po drugi strani pa se je drugi del sinode odvijal veliko bolj težavno, saj je sovpadal z drugim papeževim obiskom v Sloveniji in s postopkom za razglasitev škofa Slomška za blaženega.

Pastoralna področja, ki jih je obravnavala sinoda, so se nanašala na nauk, liturgijo, organizacijo škofij, disciplino klera in gospodarska vprašanja. Tu je bil dosežen napredek zlasti na področju razvoja ekumenskega dialoga in na močnem poudarjanju pomena kateheze, in to ne samo za otroke in mladino, ampak tudi in predvsem za odrasle. Ugotovljena pa je bila tudi negativna točka, in sicer šibkost slovenske Cerkve zaradi njene dezorganiziranosti. Sinodalna zasedanja so potekala prvenstveno na dekanijski ravni, od koder je prišlo zlasti v začetni fazi del veliko pozitivnih ugotovitev in predlogov, kar pa se žal ni več ponovilo v končni fazi. Vsekakor so bili dani trije bistveni poudarki: odločitev za človeka, odločitev za dialog in odločitev za občestvo, katerih cilj je nova evangelizacija. Še zlasti je bil poudarjen pomen medsebojnega sodelovanja in delovanja župnije kot občestva: izkazalo se je namreč, da so župnije, ki so prešle od tradicionalne k občestveni pastorali, bolj žive, medtem ko v ostalih prihaja do resne religiozne krize vernikov. Cilj tega je, kot že rečeno, nova evangelizacija, ki naj se uresničuje s prebujanjem verskega čuta, pričevanjem, dejavno ljubeznijo, inkulturacijo, dialogom in oznanjevanjem. Nova evangelizacija naj poteka v prvi vrsti v družini, nato v civilni družbi, državnih ustanovah, krajevnih skupnostih in šele nato v cerkvi. Pri tem je dr. Štuhec podal ugotovitev, da slovenski kristjan še vedno z veliko težavo gre iz zakristije v družbo. Tudi na področju nekaterih drugih služb v Cerkvi, ki niso striktno duhovniške, kot npr. diakonat, je izkušnja deficitarna. Pozitivno pa je dejstvo, da osrednjo vlogo v slovenskem verskem občestvu še vedno ima evharistija, molitev pa je po besedah dr. Štuheca bistveno prispevala h kakovostni rasti sinodalnega dela. Kljub temu da ostaja dejavnih v župnijah od treh do petih odstotkov mladih, je izkušnja z mladinsko pastoralo pozitivna. Na področju družinske pastorale in delovanja Karitas pa je, kljub pozitivnemu delovanju, opaziti nepovezanost.

Sicer je bila sprejeta tudi odločitev, da se oblikuje skupina ljudi, ki naj skrbi, da se pozitivna izkušnja načina dela na dekanijski ravni še naprej uveljavlja na pastoralnem področju.

Med zamujene priložnosti slovenske sinode spadata tudi pomanjkljivo prizadevanje za dialog z drugače mislečimi oz. s celotno slovensko družbo, poleg tega pa še dejstvo, da v jubilejnem svetem letu 2000 ni prišlo do oblikovanja in objave dokumenta v zvezi s slovensko zgodovino. Slovensko krščansko občestvo tudi še vedno boleha za pomanjkanjem večjega števila močnih in izrazitih intelektualcev, "dobro investicijo" (če se lahko tako izrazimo) pa predstavljajo diplomirani laiški teologi. Glede odnosa do zamejstva in zdomstva pa je bila ena glavnih tez sinode (na kateri so zamejci in zdomci sodelovali kot opazovalci) potreba po sistematičnem pripravljanju kadrov, ki naj bi delovali med zamejskimi in zdomskimi Slovenci. Vsekakor je to področje, za katerega sedaj skrbi ljubljanski pomožni škof Alojz Uran.

PASTORALNI DNEVI TRŽAŠKE ŠKOFIJE

OD CERKVE V STRAHU DO CERKVE POGUMA

To je bilo geslo junijskih pastoralnih dnevov tržaške škofije, ki so potekali v župnijskih prostorih v ul. Ananian za cerkvijo sv. Vincencija Pavelskega v petek, 8., in soboto, 9. t.m. Sicer je bilo dvodnevno zborovanje izrazito delovnega značaja, na njem pa je - v nasprotju s prejšnjimi izvedbami - sodelovalo omejeno število udeležencev: vabilo na pastoralne dneve so prejeli namreč župniki, nekateri člani župnijskih svetov (po dva člana vsakega sveta), člani škofijskega pastoralnega sveta, člani škofijskih komisij, člani škofijske službe za kulturo in odgovorni za laiška kulturna združenja. To zato, ker je bilo zborovanje namenjeno v prvi vrsti poglobitvi nekaterih vprašanj in tematik, ki so bile obravnavane na zadnjih pastoralnih dnevih septembra lani.

V svojem nagovoru udeležencem pastoralnih dnevov je tržaški škof msgr. Evgen Ravignani poudaril ravno potrebo, da tržaška Cerkev opravi obrat od tega, da je bila "Cerkev v strahu", k temu, da postane "Cerkev poguma". Kristjani naj najdejo pogum v ponovni oživitvi vere v Kristusa, v moči Kristusove besede. Pri tem je škof izpostavil zlasti potrebo po močni okrepitvi verske vzgoje in izobraževanja, ki naj ljudem ponovno odkrije Jezusa.

Udeleženci pastoralnih dnevov so se razdelili v deset delovnih skupin in se v glavnem zaustavili pri razmišljanju ob petih točkah oz. ob petih sklopih vprašanj. Prvi sklop se je dotikal vprašanja edinosti v Cerkvi, ki je pogoj za verodostojnost evangelizacije. Pri tem je bil dan poudarek zlasti na razhajanjih in zaprtosti tako posameznikov kot skupin znotraj cerkvenega občestva in na predlogih oz. ukrepih o njihovem odpravljanju. Drugi sklop je imel kot vodilno geslo "stopiti iz templja": govor je bil o novem stilu, ki naj ga občestvo sprejme pri pastorali in ki mora biti usmerjen v soočanje in dialog z vsemi, v oblikovanje t.i. itinerarijev vere in "katedre neverujočih", v posodobitev izrazov pri evangelizaciji, v osnovanje dekanijskih svetov in v boljše spoznavanje oseb v krščanskih skupnostih. Tretji sklop je obravnaval vlogo in pomen krščanskih laikov: tu je bilo poudarjeno, da tako duhovniki kot laiki morajo sprejemati svoje odgovornosti in si jih medsebojno priznavati. Pri tem je treba odpraviti vsak antagonizem, sprejeti dialog s svetom kulture, približati se tistim, ki so v stiski, ter doživljati sprejemanje, a tudi spremljanje na poti do vere. Četrti sklop je bil posvečen soočanju z izzivi, ki jih prinašajo današnje spremembe (delo, gospodarstvo, globalizacija, hlastanje po dobičku, izkoriščanje, dolgoročne krivice idr.). Pri tem je treba spremljati izzive mladih in preiti od "Cerkve v strahu do Cerkve poguma". Preiti je treba tudi od formalistične k doživeti liturgiji, k taki Cerkvi, ki bo občestvo, božje ljudstvo. Kristjani naj se usmerijo v preroška dejanja pravičnosti in bratske solidarnosti ter v preroška dejanja voluntariata oz. prostovoljnega dela tako doma kot tudi v revnih deželah.

Peti sklop vprašanj je obravnaval položaj slovenske verske skupnosti v okviru tržaškega občestva. Tako je bil dan poudarek na "neodložljivih pastoralnih odločitvah" v prid krščanske skupnosti. O teh je bil govor v okviru številne slovenske delovne skupine, ki jo je vodil dr. Drago Štoka. Člani te skupine so se lotili vrste perečih vprašanj, ki zadevajo slovensko versko občestvo na Tržaškem. V prvi vrsti gre za pomanjkanje duhovnikov, ki je že zdaj resno, v teku desetih let pa bo postalo še hujše. Dalje je bil predstavljen problem verouka oz. kateheze za mlade, a tudi za odrasle. Udeleženci so se pogovarjali tudi o možnostih tesnejšega sodelovanja med duhovniki in laiki, ki je trenutno nezadostno. Rečeno je bilo, da je v prvi vrsti treba oblikovati krščanske skupnosti, v skladu z navodili Drugega vatikanskega koncila, ki govori o Cerkvi kot božjem ljudstvu. Župnijska skupnost lahko obstaja, tudi če ni duhovnika. Problematika slovenskega občestva se je torej močno prepletala z ostalimi sklopi vprašanj. Iz vsega obravnavanega pa je izšel sklep, da se bodo člani slovenske delovne skupine enkrat jeseni sestali s slovenskimi dušnimi pastirji na Tržaškem.

IŽ

ŽALNA SEJA IN POGREB V STOLNICI

SLOVO OD MSGR. HUMARJA

V sredo, 6. t.m., smo se v goriški stolnici z bogoslužjem poslovili od pokojnega prijatelja, velikega goriškega dušnega pastirja in družbenega delavca msgr. Kazimirja Humarja, le dan prej pa je bila v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici žalna seja za njim.

FOTO BUMBACA

ŽALNA SEJA

Na žalni seji so se od velikega primorskega duhovnika poslovili s kratkimi nagovori številni predstavniki naših ustanov in društev, pri katerih je pokojni msgr. Humar aktivno sodeloval. Naš glavni urednik prof. Andrej Bratuž se je spomnil pokojnika kot časnikarja, ustanovitelja in enega vodilnih mož pri Katoliškem glasu in tudi kot enega glavnih pobudnikov za združitev Novega lista in Katoliškega glasa, iz katerega je nastal Novi glas. Ravnatelj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel prof. Silvan Kerševan je spregovoril kot predstavnik glasbene šole in tudi kot osebni prijatelj pokojnika. Predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice dr. Damjan Paulin je povedal, koliko dobrega je storil pokojnik za kulturno delovanje na Goriškem, in izpostavil njegovo zavzemanje za zgraditev nekdanjega Katoliškega doma, današnjega centra Bratuž. Dr. Marilka Koršič je spregovorila kot članica Marijine družbe, ki jo je na Goriškem vodil msgr. Humar, in se mu zahvalila v imenu družbenic. Prof. Lojzka Bratuž je prebrala pismo veleposlanika republike Slovenije pri Svetem sedežu dr. Karla Bonuttija, ki se je s hvaležnostjo spomnil pokojnika in časov, ko sta tesno sodelovala pri nabiranju sredstev za gradnjo Katoliškega doma. V imenu političnih predstavnikov je spregovoril dr. Drago Štoka, dr. Ivo Cotič v imenu goriških skavtov, ki jih je pomagal ustanoviti in vodil pokojni msgr. Humar, medtem ko je predsednik SSO Sergej Pahor izpostavil pokojnikovo izvrstno pero in odločno besedo v javnem življenju. Predsednica Kulturnega centra Lojze Bratuž prof. Franka Žgavec je dobro obiskano žalno sejo za pokojnikom vodila, medtem ko je za občuten glasbeni utrinek poskrbel violinist Peter Gus.

POGREB V STOLNICI

Pogrebna maša za pokojnim msgr. Kazimirjem Humarjem je bila v goriški stolnici in jo je daroval goriški nadškof Dino De Antoni ob somaševanju več kot sto slovenskih in italijanskih duhovnikov. Ob goriškem nadškofu sta bila pri oltarju še goriški nadškof v pokoju msgr. Antonio Vitale Bommarco in msgr. Luigi Ristits. Goriški nadškof je maševal v slovenskem in latinskem jeziku, med mašo za pokojnikom pa so prepevali slovenski pevci goriške nadškofije.

"Pokojnega msgr. Kazimirja Humarja se bomo spomnili kot duhovnika, ki je imel rad svoje ljudstvo!" je med nagovorom dejal goriški nadškof, ki je tudi citiral misel sv. Pavla, da upanje nikdar ne osramoti. Poudaril je tudi veliko delavnost pokojnika in njegov upor vsakemu terorju, najprej fašističnemu in nato komunističnemu. Msgr. Dino De Antoni je tudi izpostavil dejstvo, da je bil msgr. Humar med ustanovitelji Katoliškega glasa.

"Pokojnik je bil velik duhovnik, saj je vse življenje ostal za kaplana v goriški stolnici, kjer je bil tudi človek spovednice!" je vzkliknil msgr. De Antoni, ki je v svoji homiliji naštel vrsto dejavnosti pokojnika in tudi povedal, zakaj se nas je toliko zbralo pri njegovi pogrebni maši: "Tu smo se zbrali pred oltarjem, da zanj molimo!"

Ko se je goriški nadškof spomnil zadnjih let življenja pokojnega msgr. Kazimirja Humarja, se je spomnil predvsem skupnosti duhovnikov v Semeniški ulici, kjer je živel pokojnik zadnje čase. Msgr. Dino De Antoni je pohvalil to skupnost, "saj si duhovniki v njej bratsko vse delijo, od skupnih obedov do vsakodnevnega življenja". Nadaljeval je s presenetljivo in prodorno mislijo: "Vsak človek ima potrebo po sočloveku, ko živi, a še veliko bolj ga potrebuje, ko umira. Tudi Jezus je hotel imeti prijatelje v trenutkih, ko je umiral. To je človeško. In tudi zato naj naša poslednja misel nanj postane molitev zanj. Hvaležni mu moramo biti za vse dobro, ki ga je storil, in obenem tudi moliti zanj, ki je dosegel večnost."

Ob koncu maše se je goriškega duhovnika spomnil tudi škofov vikar za Slovence msgr. Oskar Simčič, ki je izpostavil pokojnikovo veliko navezanost na goriške ljudi: "Najbolj ga bomo pogrešali na naših prireditvah, v mestu, povsod tam, kjer smo ga srečevali in je bilo lepo ter veselo z njim!" V imenu župnije Števerjan se je od pokojnika poslovila ga. Jerica Humar, ki je v kratkem posegu izpostavila vse dobro, ki ga je pokojnik storil, ko je bil v Števerjanu za župnijskega upravitelja.

Polna goriška stolnica je bila najlepše slovo od pokojnega msgr. Humarja, ki ga bomo zaradi njegove trezne besede, vedrine in odločnih nasvetov, kratkih, a jasnih in zgovornih zapisov pogrešali tudi v našem uredništvu. Naj mu bo Bog pravičen plačnik za vse, kar je storil za vso našo skupnost!

JUP

POSLEDNJE SLOVO

POGREB DR. KAZIMIRJA HUMARJA V VRTOJBI

V petek, 8. t.m. popoldne, smo se v Vrtojbi, njegovem rojstnem kraju, po predhodnem slovesu v goriški stolnici dva dni prej, poslovili od duhovnika msgr. dr. Kazimirja Humarja. Posmrtne ostanke so prepeljali v vrtojbensko župnijsko cerkev Srca Jezusovega, kjer so domačini in pogrebci lahko pokropili krsto, ob petih popoldne pa se je pričelo poslovitveno bogoslužje. Somaševanje kakih 30 duhovnikov je vodil koprski škof msgr. Metod Pirih, ob njem pa sta bila vikar za Slovence v goriški nadškofiji msgr. Oskar Simčič in vikar za pastoralo koprske škofije msgr. Renato Podbersič.

Duhovno pomenljivo in zbrano bogoslužje je spremljalo petje domačega mešanega cerkvenega pevskega zbora, v pridigi po evangeliju pa je koprski škof msgr. Pirih najprej kratko orisal življenje in delo pok. dr. Humarja, zlasti pa je poudaril praznino, ki je med slovenskimi verniki na Goriškem nastala z njegovim odhodom (nekaj misli iz govora objavljamo v nadaljevanju tega prispevka). Spoštovanje pokojniku so tik po maši izrazili še nekateri drugi govorniki: Mima Vižin v imenu Vrtojbencev, kot duhovnik in vrtojbenski rojak je spregovoril tudi msgr. Podbersič, nečakinja Tanja Nemec se je poslovila v imenu sorodnikov, kot vrtojbenski župnik pa Anton Gleščič.

Sledil je pretresljiv liturgični spev *V nebesa naj te nesejo angeli*, ki so ga zapeli prisotni duhovniki, po kropitvi in kajenju krste pa se je nato pričel pogrebni sprevod na bližnje pokopališče. Sprevod je spremljalo zvonjenje mogočnih vrtojbenskih zvonov, po običajnih molitvah, ki jih je vodil škof msgr. Pirih, pa je še enkrat zazvenela zborovska pesem (Slomškova *Glejte že sonce zahaja*). Msgr. dr. Kazimir Humar v skladu s svojo poslednjo željo čaka vstajenja na pokopališču v rojstni vasi, kjer so pokopani še nekateri drugi znani duhovniki, tako npr. mučenec Izidor Zavadlav, dolgoletni priljubljeni župnik Bernardin Godnič ter prezgodaj umrli požrtvovalni dr. Alojzij Vetrih. - MV

IZ HOMILIJE MSGR. PIRIHA

Apostol Janez pravi "Bog je namreč svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor veruje vanj, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje" (Jn 3, 16). V teh Jezusovih besedah sta vir in korenina našega krščanskega upanja, ki ga nihče ne more vzeti Gospodovim prijateljem. Za našega brata, duhovnika in prijatelja prelata dr. Kazimirja Humarja je na binkošti v nedeljo, 3. junija, prišla ura, ko je vstopil v svet teh resničnosti, o katerih govori prebrana Božja beseda. (...)

Bil je petdeset let stolni vikar v Gorici, učitej, profesor, pobudnik in urednik različnih časopisov, voditelj raznih organizacij, pisatelj, neprecenljiv prijatelj in dobrotnik misijonov.

Z govorjeno in pisano besedo je jasno izpovedoval krščanska načela v cerkvenem in družbeno političnem življenju, kritično je ocenjeval dogodke v matični domovini in v zamejstvu, nakazoval krščanske rešitve, opogumljal je ljudi v težkih časih druge svetovne vojne in jim pomagal, vzgajal je sodelavce in jim zaupal nove naloge za nove čase.

Gospod Humar je bil eden najbolj uglednih duhovnikov in kulturnih delavcev v slovenskem zamejstvu. Za veliko delo, ki ga je opravil Bogu v čast in tolikim ljudem v korist, se mu prisrčno zahvalim in želim, da bi bil deležen življenja blagrov in nebeškega bogoslužja. (...)

Zbrani okrog daritvenega oltarja in okrog krste Vašega spoštovanega rojaka gospoda Kazimirja prosimo Gospoda, naj mu nakloni trajno luč in večno plačilo. Po drugi strani pa se zavejmo, da je z njegovim odhodom v večnost nastala v Gorici velika praznina. Noben duhovnik ne pade z neba in tudi niso proizvod naših tovarn. Vsak duhovniški poklic prihaja iz krščanskih družin, ki so odprte za življenje in za duhovne vrednote.

Naj Gospod sprejme našo daritev za rajnega prelata Kazimirja in naj se milostno ozre na nas. Amen.

SVETNIK TEDNA

11. JUNIJA

SILVESTER ČUK

BARNABA, APOSTOL

Današnji godovnjak je bil med Jezusovimi sedemdeseterimi učenci zelo prikupen značaj. Ime mu je bilo Jožef in doma je bil z otoka Cipra, po poklicu je bil kmet. Bil pa je pravoveren Jud in to ga je gnalo v Palestino, kjer je srečal Jezusa in se pridružil njegovim učencem. Ko so po prihodu Svetega Duha na binkoštni praznik apostoli spoznali, kdo je ta mož tako trdne vere v Jezusa, so ga sprejeli v svoje vrste in mu dali ime Barnaba, kar pomeni "sin tolažbe".

Barnaba je bil najpomembnejši misijonar ali oznanjevalec evangelija med pogani pred apostolom Pavlom in ob njem. On je apostolom in drugim Jezusovim učencem, ki so Pavla poznali kot Savla - zagrizenega preganjavca kristjanov, razložil, da se jim ga ni treba bati, ker je na poti v Damask srečal Gospoda in je postal iz njegovega sovražnika njegov navdušeni apostol.

Skupaj s Pavlom je Barnaba precej časa deloval v Antiohiji v Siriji, ki je bila tedaj tretje največje mesto znanega sveta in je štela pol milijona prebivalcev. Kristusovi učenci so tu ustanovili občino, v kateri so prevladovali spreobrnjeni pogani in prav tukaj so Jezusove učence prvikrat imenovali kristjane. V Apostolskih delih, zgodovini prve Cerkve, beremo, da je Sveti Duh apostolom v Jeruzalemu naročil, naj Barnaba in Pavla pošljejo oznanjat Jezusov nauk med pogane. Kmalu zatem sta se moža res odpravila na prvo misijonsko potovanje po Mali Aziji, kjer sta ustanovila precej novih cerkvenih občin. Ko se je leta 50 v Jeruzalemu sestal apostolski zbor - prvi koncil v zgodovini Cerkve - da bi odločil, ali naj pogani, ki sprejmejo krščanstvo, sprejeli tudi določila judovske postave ali ne, sta Pavel in Barnaba odločno zatrdila, da to ni potrebno, in njuno stališče je zbor sprejel. Pavel in Barnaba sta se vrnila v Antiohijo v spremstvu dveh uglednih kristjanov iz Jeruzalema in krščanski občini v Antiohiji prinesla tole poslanico: "Mi, apostoli in starešine, vaši bratje, pozdravljamo brate iz poganstva v Antiohiji, Siriji in Kilikiji. Slišali smo, da so vas nekateri naši, čeprav jih za to nismo pooblastili, s svojimi besedami zbegali in zasejali nemir v vaša srca. Zato smo soglasno sklenili, da izberemo in pošljemo k vam dva moža skupaj z našima dragima Barnabom in Pavlom, ki sta svoje življenje zastavila za ime našega Gospoda Jezusa Kristusa. Poslali smo torej Juda in Sila, ki naj vam to tudi ustno sporočita. Sveti Duh je sklenil in mi z njim, da vam ne nalagamo nobenega drugega bremena kakor tale nujna določila: vzdržite se tega, kar je bilo darovano malikom, krvi in mesa zadavljenih živali in nečistovanja. Če se boste tega varovali, boste prav ravnali. Pozdravljeni!" Antiohijski kristjani so pismo sprejeli z velikim veseljem.

Po starem izročilu naj bi apostol Barnaba umrl mučeniške smrti na svojem rodnem Cipru okoli l. 62. Njegove poganske rojake je pekla njegova vnema za Kristusa in njegov nauk. Ko je nekoč govoril v shodnici glavnega mesta Salamine, so planili nanj, ga vlekli ven iz mesta in ga kamenjali - kot svetega Štefana. To naj bi se zgodilo 11. junija, zato še izza prakrščanskih časov Cerkev obhaja njegov spomin na ta dan. Barnaba upodabljajo, kako ga kamenjajo. Slikajo pa ga tudi z evangeljsko knjigo v roki, ko ozdravlja bolne in obsedene. Z njegovim godom je povezan slovenski vremenski pregovor, ki pravi: "Če sveti Barnaba deži, bodo jeseni grozdja polne kadi."

15. JUNIJA NA ŽALAH V LJUBLJANI

DAN ODPUŠČANJA IN SPRAVE

Zopet bomo 15. junija na ljubljanskih Žalah postali ob Lipi sprave in Odrešenikovem znamenju v spomin na največjo nesrečo v vsej narodovi zgodovini, na povojni poboj okoli 10.000 domobrancev in približno enakega števila drugih idejnih in "razrednih sovražnikov", ki so nasprotovali boljševistični ideologiji. Slavnostni dan je posvečen tudi vsem rojakom, ki so padli v obeh svetovnih vojnah in državljanski vojni, ne glede na zastavo in idejo, za katero so žrtvovali svoja življenja. Posvečen je tudi junakom osamosvojitvene vojne in vsem, ki nimajo zaznamovanih grobov in jih je zmotna ideologija nasilja hotela izbrisati iz zgodovinskega spomina.

Res je, da je številčno majhnemu slovenskemu narodu z okupacijo grozilo uničenje, toda to, kar se je z njim zgodilo tik po koncu vojne, ko se je svobodoljubni svet veselil konca morije, se ni nobenemu v Evropi. Nesreča pa ni samo v tem, kar se je zgodilo. Nesreča je tudi v tem, ker se razklanost v narodu nadaljuje. Za to pa so odgovorni politiki, ki skupaj s trgovci z orožjem ne želijo sprave. Sprava pa je kategorični imperativ slovenskega naroda. V določenem pogledu je že dosežena, v vsem pa še ne. Nekaterim celo ni prav, da na slovesnosti pri Lipi sprave že osem let sodeluje častni oddelek naše vojske in pri kulturnem sporedu tudi orkester policijske godbe.

Petnajsti junij smo pred desetimi leti razglasili za Dan krivde, odpuščanja in sprave, da bi premagali narodovo razklanost. Sprava na temelju resnice je in ostane naša zaveza. S spominskim dnevom delno vračamo dolg svoji vesti in obči človeški kulturi.

Spravna slovesnost se bo začela ob 17. uri z bogoslužjem v cerkvi Vseh svetih in s skromnim kulturnim sporedom ob 18. uri nadaljevala pri Lipi sprave.

Vabljeni, ki štejete narodovo spravo za svoje etično načelo.

ZDRUŽENI OB LIPI SPRAVE

S 1. STRANI

OHRANIMO

Rumitarji so si v zadnjih letih z ustvarjalnostjo in iznajdljivostjo izmislili vedno nove in odmevne pobude, da bi javnost opozorili na nevzdržno stanje. Z družabnimi in kulturnimi srečanji ter najrazličnejšimi pobudami branijo zgodovinski zaselek, ki se ponaša z dragocenimi zgodovinskimi pričevanji, katere gre vrednotiti, odslej pa ponujajo tudi zelo zanimivo in privlačno publikacijo, da bo lahko Jeremitišče spoznala tudi širša javnost.

Kdor je doslej želel spoznati krasni zaselek v Štandrežu, je imel na razpolago spletno stran www.jeremit.com; odslej pa bo lahko segel tudi po strokovno tehtni in lepo oblikovani publikaciji, ki so jo predstavili v četrtek. Publikacijo je izdalo domače prosvetno društvo Štandrež, založila jo je ZSKP, uredil jo je Damjan Paulin, o njej pa so spregovorili avtorji, ki so knjigo oblikovali in spisali: Lučana Budal, Marko Vuk, Damjan Paulin in Verena Koršič Zorn ter Lorenzo Galluzzo de Fin.

Prisotne je najprej nagovorila Lučana Budal, po rodu sama Rumitarka, ki je povedala, kako je že v otroških letih začela spoznavati Jeremitišče, kako ji je prof. Rado Bednarik v dijaških letih predstavil zgodovinsko bogastvo, ki se v njem skriva; zatem je sama začela iskati po knjigah in publikacijah pričevanja o zaselku, žal pa zaman, saj je dokumentov malo ali nič. Publikacija o Jeremitišču je bila zato pravi izziv, iskanje v temi in s strokovnega vidika pravo tveganje. Po enoletnem trudu in na podlagi skromnih pričevanj pa se je rodila zanimiva in pomembna publikacija z jasno razpoznavno identiteto, ki razkriva tudi tistim, ki Jeremitšča poznajo, pomembne novosti in predstavlja nedvomno zelo dobro podlago za nadaljnji študij o zgodovinskem spomeniku, ki ga pri nas ni enakega. Prof. Lučana Budal, ki je opravila odgovorno lektorsko delo, je nato opisala bogat zbornik.

Prof. Verena Koršič Zorn je najprej čestitala vsem, ki se trudijo za preživetje Jeremitišča. Povedala je, da je publikacija zelo zanimiva tudi zato, ker razkriva elemente puščavniških naselbin, o katerih slovenska strokovna literatura dejansko ne piše. Posebna pozornost je seveda namenjena štandreški puščavniški skupnosti, ki je imela v Jeremitišču svojo naselbino in cerkvico. Za delom se skrivajo natančne arhivske raziskave, zgodovinarje pa čaka še dolgo delo. O puščavništvu na slovenskih tleh pričajo številna krajevna in ledinska imena, ki segajo v srednji vek. Sam zaselek in cerkvica segata v konec 16. in začetek 17. stoletja. Zanimivost Jeremitišča pa je tudi v dejstvu, da je ostala omenjena struktura dejansko nespremenjena, kar pomeni, da nudi raziskovalcem pomembno podlago za študije o omenjenem obdobju z arhitektonskega in umetnostnega vidika. Prof. Zornova je tudi jasno povedala, da bi morala domača občina zaselek zaradi vseh teh dejstev ovrednotiti in ščititi, saj gre za enkratno arhitektonsko pričevanje, v resnici pa ji streže po življenju.

Višji svetovalec Goriškega muzeja iz Nove Gorice Marko Vuk je v svojem tehtnem posegu predstavil cerkvico in dragocenosti, ki se skrivajo za freskami in arhitekturo. Povedal je, da se je z Jeremitiščem prvič resno soočal pred letom dni ob predstavitvi Paulinove publikacije, ko se je rodila tudi zamisel za knjigo. Sam Vuk je bil pred izzivom precej v zadregi, saj je imel v rokah zelo malo dokumetnov, na katere bi se lahko naslanjal, zapis je bil zato zelo zahtevna naloga. Kot zastopnik ljubljanske raziskovalne šole, ki nadaljuje dunajsko tradicijo in posveča veliko pozornost ne le veličastnim delom, temveč tudi krajevnim pričevanjem, ki nudijo umetniška in arhitektonska bogastva, se je na delo spravil z navdušenjem. V poglobljenem in sintetično nazornem posegu je neposredno objel sliko cerkvice, takšne, kot je morala izgledati pred nekaj stoletji, ter spregovoril o freskah, ki so zelo dobro vidne še danes. Analizo jeremitarske cerkvice je primerjal s kapelicami in arhitektonsko-slikarskimi pričevanji, ki jih imamo v naši neposredni bližini. S posebno pozornostjo je spregovoril o poslikavah, na katerih ne zasledimo figurativnih elementov, temveč le dekorativne. Jeremitarska kapela je bila posvečena Brezmadežni Mariji, nefigurativna poslikava pa se navezuje na t.i. *hortus conclusus* (zaprti vrt), dekoracija namreč skriva v sebi močno simbolično vsebino verske resnice brezmadežnega spočetja.

STRAN 16

S 3. STRANI

JEREMITIŠČE

Sam sicer nisem rojen tukaj, a sem na Jeremitišče navezan. Iz otroštva se spominjam, kako so ljudje govorili, da pri nas vedno dežuje, ko blizu Jeremitišča, kjer je nekoč bilo pokopališče, pokosijo travo."

VERENA KORSIČ ZORN (UMETNOSTNA ZGODOVINARKA IN SOAVTORICA KNJIGE)

Ali nam poveste kaj več o puščavnikih pri nas in na Slovenskem?

"Prosili so me za kratek zapis o puščavnikih pri nas in na Slovenskem. Iz dokaj pomanjkljive strokovne literature sem utegnila razbrati, da je puščavništvo spet oživelo v začetku 17. stoletja ali čisto ob koncu 16. Puščavniki so se naseljevali v bolj odročnih in samotnih krajih pa tudi ob božjepotnih cerkvah, kjer so skrbeli za cerkve in romarje. Včasih je živel puščavnik sam, včasih sta bila dva, mogoče tudi več, a o tem nimamo pričevanj. Ljudje so hodili k puščavnikom in k božjepotnim cerkvam z organiziranimi skupinami, tudi od daleč so prihajali. Puščavniki so ljudi duhovno usmerjali, nudili so jim tudi prenočišče. Puščavnik, ki je živel na Sv. Valentinu, je izrecno zapisal, da zgledno skrbi, da ne spijo skupaj moški in ženske. Sem so hodili tudi Furlani, tudi v Vitovlje so hodili. V Jeremitišče so hodili Kraševci, Vipavci, Furlani in seveda verniki iz goriške stolnice. Cerkev v Jeremitišču bi morali ohraniti, ker bi bilo potrebno njeno zgodovino in poslikave ter samo zgradbo dobro raziskati, ker do sedaj takih raziskav ni bilo. Cerkev je vredna vse naše pozornosti."

DAMJAN PAULIN (POBUDNIK KNJIGE IN DOMAČIN)

Kako je prišlo do knjige?

"Za knjigo smo se odločili zlasti zaradi groženj goriške občinske uprave, da bi Jeremitišče uničila. Meni kot domačinu seveda ni vseeno, kaj se bo zgodilo z Jeremitiščem. Zato sem dal pobudo za knjigo; povprašali smo strokovnjake, da napišejo strokovne zapise, saj je Jeremitišče po svoje zanimivo in vredno globljih raziskav. Knjiga je seveda samo iztočnica za nadaljnje raziskave."

Kakšne spomine imate na Jeremitišče?

"Jaz sem tukaj rojen in tu sem živel 25 let. Spominjam se, da smo kot otroci hodili - seveda peš - v šolo v Štandrež; hodili smo po poljih, tričetrt ure hoda je bilo. In morda smo bili prav zato, ker smo hodili peš v vsakem vremenu in v vseh letnih časih, prisiljeni opazovati naravo, kar je bilo res lepo doživetje. Ta kraj ima svoje značilnosti, tudi skrivnosti, neki svoj posebni čar. Nismo se počutili del Štandreža, bili smo odmaknjeni, saj smo v Štandrež hodili poredko in kasneje samo v šolo. Tu nas je živelo okrog petdeset in otroci smo se sami zabavali in sami igrali. Moja otroška leta v Jeremitišču so bila prijetna in lepa, ker smo živeli v stiku z naravo, kar je v meni pustilo neizbrisne sledi!"

GLASBENI POKLON GOJENCEV CENTRA KOMEL

ŽIVAHNO, ANDANTE CON BRIO!

Prepolna dvorana v Kulturnem centru Lojze Bratuž je bila v torek, 5. t.m., najlepši dokaz in obenem priznanje, po svoje tudi zahvala profesorjem in vodstvu Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, kajti najmlajši gojenci so priredili lep glasbeni, plesni in tudi gledališki večer. Navajeni smo že, da se ob zaključnih nastopih mladih glasbenikov v dvorani zberejo starši, sestrice in bratci, none in stari očetje, a tokrat se je zbralo zares veliko sorodnikov in prijateljev mladih nastopajočih, da bi sledili lepemu programu, ki nam ga vsako leto znova poklanja glasbena šola Emil Komel.

Tokrat je bil večer lepši tudi zato, ker so najmlajši glasbeniki najprej vsi skupaj prisluhnili, a tudi peli med doživeto predstavo mlade dijakinje Mateje Černic, ki je odlično napisala, še lepše na odru zaigrala in gledališko prijetno podala svojo *Pravljico o galebu*. Mladi pevci, ki obiskujejo teden za tednom tečaj Do-Mi-Sol, so se pod vodstvom Damijane Čevdek in Michele De Castro izkazali, med lepo Matejino igro pa so nastopali tudi mladi glasbeniki, medtem ko je za klavirsko spremljavo poskrbela Eleonora Castaldo. Včasih pozabimo na vse tiste pridne fante in može, ki skrbijo za sceno predstave, zvočne efekte in razsvetljavo; zato jih tokrat naštejemo: Andrej Jussa, Niko Klanjšček, Andrej Fajt in Miloš Čotar so poskrbeli, da je bilo v veliki dvorani centra Bratuž vse tako, kot je potrebno za doživetje predstave.

Komaj so najmlajši ljubitelji glasbe odšli ponosno z odra k staršem v dvorano, je že bila na vrsti *Plesna ikebana*, saj v okviru šole Komel pod vodstvom Nataše Sirk in ob pomoči Kristine Di Dio deluje tudi baletna skupina, ki jo sestavljajo najmlajše ljubiteljice plesa pri nas. Male plesalke, med njimi smo opazili tudi zelo nadarjena dekleta, so prikazale več plesov, včasih negotovo, a vedno simpatično in mestoma prepričljivo pokazale, kaj se z vajo in dobro voljo da narediti. Lepi nastop so sklenile s prizorom plesa snežink na glasbo Čajkovskega. Res lepo, pogumno in vztrajno naprej!

Sledila je še *Glasbena medigra*, med katero so mladi glasbeniki, ki že več let obiskujejo šolo Komel, pokazali, kaj znajo, saj so igrali pozorno, nekdo bolje kot drugi, a vsi zavzeto. In naučili so se med šolskim letom veliko, med njimi so dekleta in fantje, ki bodo jutri dobri glasbeniki; še bolj kot to bi radi izpostavili pomembnost glasbene vzgoje, ki je za vsako omiko, tudi slovensko, bistvenega pomena. Nismo poklicani za to, da bi dajali kritične ocene o pripravljenosti posameznih gojencev, vseeno pa lahko zapišemo, da so profesorji Fabio Devetak, Maja Černe, Igor Peric, Jurij Križnič, Andreja Konjedic, Silvan Kerševan, Ingrid Silič, Valentina Pavio, Clara Bensa in Aleksander Sluga opravili dobro delo, saj so med letom spremljali mlade glasbenike iz tedna v teden, jim stali ob strani tudi takrat, ko jim je pošla volja in vsako zanimanje za glasbo, jih navduševali in predvsem naučili veliko. Vse to se je na lepem večeru videlo.

Po nastopu malih glasbenikov, navdušenem ploskanju sorodnikov in prijateljev, še posebej tistih staršev, ki na takih večerih dobijo potrditev, da ni zaman iz tedna v teden voziti otroka v popoldanskem času v slovensko glasbeno šolo, je sledila družabnost, ki je za taka srečanja prav tako pomembna kot nastop, saj nudi staršem in otrokom možnost, da se bolje spoznajo, si izmenjajo mnenja in obljubijo, da se bodo spet srečali; če ne prej, pa naslednje leto, ko bodo otroci svoje glasbeno znanje gotovo še izpopolnili.

JUP

PROF. TAVANO ČLAN SAZU

FOTO BUMBACA

Univerzitetni profesor Sergio Tavano je postal dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Slovenski akademiki so goriškega zgodovinarja, ki je s svojim znanstvenim delom naredil veliko dobrega za sožitje in boljše poznavanje skupne preteklosti med tu živečimi narodi, sprejeli v svoje vrste na rednem zasedanju 7. t.m., medtem ko mu bodo listino o članstvu izročili 21. t.m. na slovesnosti v Ljubljani.

Prof. Tavano je izjemen poznavalec goriške - in ne samo goriške - preteklosti, s svojim vztrajnim delom na področju zgodovinopisja in še posebej zgodovine umetnosti pa je prav v Gorici veliko prispeval za boljše poznavanje in upoštevanje slovenske prisotnosti na Goriškem in slovenskega zgodovinopisja. Prof. Tavano je tudi eden redkih italijanskih zgodovinarjev, ki se je naučil slovenščine in ima tako vpogled v slovensko zgodovinopisje. S svojo odprtostjo, zavzemanjem za premagovanje zlasti v zadnjih sto letih nastalih razprtij med sosednjimi narodi je naredil veliko dobrega tudi s tem, da se je povezal s slovenskimi, avstrijskimi in nemškimi zgodovinarji in z njimi priredil niz odmevnih mednarodnih posvetov, izdal skupne knjige, ne nazadnje sklenil iskrena prijateljstva.

Prof. Tavanu v imenu bralcev in našega uredništva iskreno čestitamo ob članstvu v najprestižnejši slovenski kulturni ustanovi in mu želimo še veliko uspehov pri nadaljnjem delu!

NA REŠETU

MLADI NA MLADEM VALU

Ni kaj: da ostanemo Slovenci, se moramo vsak dan sproti odločati in izbirati. Izbirati slovensko šolo, slovenska društva, slovensko mašo, slovensko gledališče, slovenski tisk, slovenski radio... Pa čeprav bomo sem pa tja kaj pokritizirali v bolj ali manj utopični želji, da bi lahko vplivali na izboljšanje tega ali onega področja naše dejavnosti...

Kot na vseh področjih, je tudi za radijske delavce izredno važna, a tudi težka naloga nagovoriti mlade. Na radiu Trst A prostora, odmerjenega mladim, ni tako malo, saj jim je namenjen vsak dan mladinski pas od 15. do 17. ure, to je čas, ki je precej poslušan. Da povem po pravici letošnji Mladi val *ni ravno po mojem okusu, vendar sem si mislila, da je pač oddaja namenjena mladim in da jo ti cenijo in poslušajo. Toda iz raznih anket in izjav pa tudi iz neodzivnosti mladih na pozive voditeljev oddaje, naj telefonirajo in sodelujejo, se mi je pojavil dvom, če to drži. Bojim se, da ta mladinski pas, tak kot je, ne zadovoljuje ne mladih ne starih. Mladi radi poslušajo privatne radijske postaje, ki vrtijo ves dan moderno glasbo z vmesnimi komentarji DJ-jev. Mislim, da jih* Mladi val *ne bo odtrgal od njih, pa čeprav jim skuša posredovati glasbene lestvice, glasbo s komentarji mladih voditeljev, nezahtevne in včasih najstniško izbrane novice in kažipote... Vse to ne pomaga: konkurirati s temi postajami je po mojem brezupno.* Mladi val *bo vedno nekaj drugega, bo pač alternativni program, za katerega se bodo tudi mladi poslušalci odločali, če jih bo v teh sporedih kaj zanimalo. To so lahko dobri glasbeni programi, oddaje o raznih področjih, ki zanimajo mlade, oddaje o mladinski problematiki, mladinski ustvarjalnosti (ne samo na področju ansamblov!), itd.*

Med sedanjimi oddajami Mladega vala *so nekatere prav prijetne, na primer Končarjeve o slovenski lahki glasbi, tedenska oddaja o športu, razni intervjuji, itd. Imam pa vtis, da se voditelji* Mladega vala, *zato da bi bile oddaje lahkotne, zavestno odpovedujejo, da bi jim dali kako vsebino. Vendar poslušalcev ne bodo pritegnili z vsakodnevnim naštevanjem oddaj vseh televizijskih postaj, italijanskih in slovenskih, če jih vidimo ali ne, ali z vsakodnevnimi obvestili o koncertih moderne glasbe v naši deželi in Sloveniji (enkrat samkrat je prišlo mednje - verjetno po pomoti - tudi obvestilo o gledališki predstavi SSG-ja!). Verjetno je težko dobiti mlade sodelavce, težko pa je tudi poslušati jecljajočo in jezikovno ter govorno slabo slovenščino nekaterih. Nihče ni padel učen z neba, vendar pa bi morali tisti, ki gredo pred mikrofon, obvladati nekatera pravila igre ali se vsaj truditi, da se s časom izboljšajo. Vendar te želje po napredovanju ni opaziti.*

Kakor sem napisala na začetku - kritične pripombe vodi navadno prepričanje, da se da kaj izboljšati. Naj bo ta zapis v premislek odgovornim, v želji, da bi Mladi val *postal boljši in "poslušljivejši" za mlade po letih in srcu.*

TEJ

NAGRADNI KONCERT PRIMORSKA POJE

Nagradni koncert sedmega radijskega tekmovanja posnetkov revije *Primorska poje 2000* bo **v petek, 15. t.m., ob 20.30** v Kulturnem domu v Gorici. Nastopili bodo prvonagrajeni zbori v raznih kategorijah: Mešani pevski zbor Obala iz Kopra (vodi A. Čopi), Komorni moški zbor Izola (W. Lo Nigro) in Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba (H. Lavrenčič). Prireditelji koncerta so Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Zveza pevskih zborov Primorske, ZSKD, ZCPZ iz Trsta, ZSKP iz Gorice, Radio Koper in Radio Trst A. Vljudno vabljeni ljubitelji zborovskega petja!

DRAGA MLADIH 2001

Letos bo **od 30. avgusta do 1. septembra** potekala že tradicionalna Draga Mladih v vrtu Marijanišča na Opčinah. Tema letošnje Drage mladih obravnava "govorico mladih prihodnosti" ali kaj bo družilo mlade v novem tisočletju. Potek prireditve bo letos nekoliko drugačen, ker bo prvi dan ločeno po pokrajinah (Primorska, osrednja Slovenija in Štajerska). Če bodo tehnične zmožnosti to dovoljevale, se bomo udeleženci povezali v videokonferenco prek interneta. V petek zjutraj se bomo vsi udeleženci zbrali na prireditvenem prostoru. Organizatorji smo letos skušali dati večjo težo na praktično delo, to je na delavnice, ki bodo potekale v petek zjutraj. V soboto zjutraj pa je na vrsti še zaključna okrogla miza. Teme predavanj in predavateljev bomo objavili v naslednjih dneh. Vsekakor pa ste vsi mladi in manj mladi vabljeni, da se Drage udeležite in tako pripomorete k njenemu uspehu! - PRIMOŽ STURMAN

SMRT NA DALJNEM ZAHODU

V HOLLYWOODU UMRL SKLADATELJ PAUL J. SIFLER

DORICA MAKUC

Iz Hollywooda v Kaliforniji, kjer je preživel zadnjih 35 let, je prišla žalostna vest, da je po daljši bolezni v starosti 89 let umrl skladatelj, orglavec in zborovodja, ameriški Slovenec Paul John Sifler. Rodil se je v Polhovem Gradcu 31. decembra 1911, kjer je preživel zgodnjo mladost, dokler se ni po prvi svetovni vojni pridružil materi Tereziji Gerjol v ZDA. Oče Ivan Kacin, doma iz Otaleža pri Idriji, je bil znani slovenski orglar v Gorici vse do leta 1931, ko je bil primoran se iz fašistične Italije preseliti v Domžale pri Ljubljani.

Paul je šel po očetovih stopinjah in postal uspešen ameriški glasbenik. Čeprav je rasel v skromnih razmerah izseljenske družine v Waukeganu, se je odločil za študij glasbe in ob razumevanju domačih in lastni iznajdljivosti - poučeval je klavir in s klavirskimi skladbami spremljal predstave nemega filma - uspel tudi v letih velike gospodarske krize dokončati glasbeni konservatorij v Chicagu. Za diplomsko delo je skomponiral koncert za klavir in orkester, ki ga je izvajal kot solist s člani Chicago Symphony Orchestra leta 1939, ko je prejel tudi nagrado Beaux Arts Awards. Izpopolnil se je kot pianist, orglavec in zborovodja. Že od rane mladosti pa mu je bil všeč zvok orgel; všeč mu je bila cerkvena glasba in bil je srečen, ko so mu v neki prezbiterjanski cerkvi v Waukeganu dovolili igrati na orgle. Postal je orglavec in zborovodja in po cerkvah v ZDA vodil tudi številne slovenske pevske zbore; v Waukeganu je s 50 članskim mešanim zborom nastopal na odmevnih prireditvah po drugi svetovni vojni, ko se je preselil v New-York, pa je prevzel dirigiranje znamenitega zbora Slovan. Z velikim uspehom je ta zbor pod Siflerjevim vodstvom naštudiral in uprizoril več slovenskih operet, ki so slovenskim izseljencem lajšale nostalgijo za domovino.

Paul John Sifler je bil svoboden umetnik; igral po cerkvah, imel koncerte po ZDA, v Sloveniji in v Italiji. Sicer pa je najraje komponiral za zbor, klavir, marimbo in predvsem za orgle. Najpomembnejše Siflerjevo delo za orgle je *The Despair and Agony of Dachau*; kompozicijo, posvečeno bratrancu, ki mu je bila namenjena kruta usoda koncentracijskega taborišča, je skladatelj navezal na stavek 22. psalma *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil*. Prvič je *Obup in smrtni boj v Dachauu* izvajala leta 1972 v Dallasu znana ameriška organistka Catherine Crozier na ameriškem zborovanju organistov. Sicer pa je v Siflerjevih skladbah čutiti veliko navezanost na naravo, ptice in cvetje. Ob rodni slovenski zemlji je vzljubil tudi mehiško, v bližino katere se je preselil, in obema posvetil veliko glasbenih stvaritev. Njegove številne orgelske skladbe, ki jih je sam izvajal, so izšle tudi na petih gramofonskih ploščah v samozaložbi Fredonia Press, Hollywood.

V skoraj dvajsetletnem bivanju v New Yorku je imel Paul John Sifler orgelske službe v raznih cerkvah: med drugim je bil orglavec in zborovodja v zgodovinski St. Paul's Chapel na Wall Streetu, v Trinity Parish in v Crist Church na Oyster Bayu na Long Islandu. Ko se je leta 1966 preselil na obalo Pacifika, je postal organist in pevovodja v episkopalni cerkvi sv. Tomaža v Hollywoodu in vse do Božiča 1997 prirejal bogate sakralne koncerte, tako kot je 28 let spremljal na orglah judovske petkove in sobotne molitve v Sinajskem templju v Glendale.

Paul John Sifler je bil član Ameriške Society of Composers and Publishers, pa tudi Društva slovenskih skladateljev. V Sloveniji, kamor se je vedno raje vračal, se je najraje zadrževal v materinem Polhovem Gradcu, kjer je rad igral v prelepi baročni cerkvi, tako kot je tudi na Milavčevih orglah v ljubljanski stolnici imel več koncertov, na katerih je izvajal tudi lastno orgelsko glasbo. 10. maja 1984 je imel Sifler orgelski recital v Cankarjevem domu v Ljubljani. Igral je na orgle, za katere je menil, da so med najboljšimi, kar jih je kdaj skusil ali slišal. Srečanje s skladbami Paula Siflerja je bil tudi za glasbenega kritika Leona Engelmana kvaliteten dogodek, ki ga je treba šteti v slovensko glasbeno kulturo. Ob slovenski osamosvojitvi je bil ameriški skladatelj povabljen z lastno *skladbo Sic transit gloria mundi* na koncert slovenskih skladateljev, ki živijo izven Slovenije, toda vojna je koncert preprečila. Kasneje je to Siflerjevo delo izvedel simfonični orkester Radia Ljubljane. Radijski postaji Ljubljana in Trst sta večkrat predvajali tudi njegove slovenske samospeve, med katerimi posebno izstopajo samospevi, ki jih je uglasbil Sifler na tekste ameriške Slovenke Anne Krašna. Tomažu Lorenzu je posvetil "triptih" za violino in orgle.

Rad je prihajal v Gorico na očetov dom, očeta ni poznal, srečal pa se je v poznih letih s polsestro Dorico. Skupaj sta obiskala številne cerkve na Goriškem, kjer je njun oče Ivan Kacin postavil orgle. Bil je srečen, ko ga je Pevsko društvo Miren povabilo na orgelski koncert v župnijsko cerkev 18. junija 1988, da je lahko na očetovih orglah izvajal tudi lastne skladbe. Na povabilo SKPD M. Filej je še isto leto koncertiral v cerkvi sv. Ignacija v Gorici in 15. junija 1991 tudi v goriški stolnici **(na sliki)**. Na Goriškem je imel ameriški skladatelj slovenskega rodu še niz nastopov in srečanj; pridobil si je mnogo prijateljev, posebno na glasbenem področju. Zadnji orgelski koncert je imel Paul John Sifler v Polhovem Gradcu - skupaj z mladinskim cerkvenim pevskim zborom - spomladi 1995; takrat je bil zadnjič v Sloveniji. V krajevnem časopisu junija 1995 beremo, da je "Šifrerjev Pavel" v knjigo obiskovalcev polhograjskega muzeja ob notnem zapisu napisal: Slovenec sem! Edini Pograjec, ki se kot orglavec, skladatelj in v tem stoletju po delu lahko primerja z znamenitim Pograjcem Gregorjem Riharjem, osrednjim ustvarjalcem cerkvene glasbe v 19. stoletju. Verjetno je bil tega domačega priznanja, med mnogimi tujimi, najbolj vesel človek, že od otroških let Američan, v srcu pa navezan na svojo rojstno slovensko deželo.

POMEMBNO PRIZNANJE

PODELJEVANJE CANKARJEVIH PRIZNANJ

V petek, 8. junija, je potekalo v dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah podeljevanje Cankarjevih priznanj za najboljše udeležence tekmovanja v znanju materinščine za Trst in Gorico. Prisrčna slovesnost je pokazala vso priljubljenost te pobude, ki se je na naših šolah tako uveljavila, da je letos tekmovalo 81 dijakov na vseh štirih stopnjah, od 3. nižje do zadnjega razreda višjih srednjih šol.

Tekmovanje za Cankarjevo priznanje poteka po vsej Sloveniji in tudi pri nas v zamejstvu po istih pravilih. Dijaki se pomerijo najprej na krajevni ravni (npr. Trst in Gorica sta eno področje), najboljši se nato udeležijo še republiškega tekmovanja in se uvrstijo v posebno lestvico najboljših. V posebno zadoščenje letošnjega tekmovanja, ki je bilo uglašeno na tematiko *Odločitev za jezik*, nam je bila uvrstitev med najboljše v vseslovenskem prostoru dveh dijakov Znanstvenega liceja F. Prešeren iz Trsta, to sta Matteo Dimai in Kristina Škerk. Na omenjenem večeru na Opčinah sta nagrajenca tudi prebrala svoja odlična spisa.

Sicer pa je bilo vseh nagrajencev, srebrnih in bronastih, okrog štirideset, kar pomeni polovico vseh udeležencev, in tudi to je razveseljiv podatek. Dvorana je bila polno zasedena; vse prisotne je najprej pozdravila predsednica Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm prof. Lojzka Bratuž; slavnostni gost večera pa je bil pisatelj Alojz Rebula, ker je bila njegova knjiga *Vinograd rimske cesarice* med obveznim gradivom za 4. stopnjo. Po njegovem prodornem nagovoru so prišli na vrsto nagrajenci in so prejeli knjižne nagrade in priznanja. Za to priložnost so poklonile knjige tri slovenske založbe, Mladika, ZTT in Mohorjeva družba. Nato se je prof. Majda Kaučič Baša v imenu organizatorjev zahvalila vsem udeležencem tekmovanja in njihovim mentorjem; prireditev sta zaključili Meta in Vesna s svojim narečnim prizorom *Lajna* Lojzeta Cijaka.

VTB

ANDREJ KOSIČ RAZSTAVLJA V VIPAVSKEM KRIŽU

ZVESTOBA DOMAČI KRAJINI

V petek, 25. maja t.l., so v Domu krajanov v Vipavskem Križu odprli razstavo akvarelov Andreja Kosiča, ki bo odprta še do nedelje, 17. t. m. Ob tej priložnosti je umetnostni zgodovinar Marko Vuk podal naslednje razmišljanje o Kosičevem umetniškem opusu. (Ured.)

Kmalu bodo minila tri desetletja, odkar spremljam umetniško pot Andreja Kosiča iz Gorice, zato sem zelo zadovoljen, da govorim na nocojšnji otvoritvi njegove razstave v tej galeriji. Tu, sredi Vipavske doline, značilne po vinogradih, strnjenih vaseh, obdelanih poljih, vse pa z mogočnim ozadjem Čavna in Nanosa, je še posebej primerno, da je dal na ogled svoj slikarski opus, na pričujoči razstavi skupno 38 akvarelov.

S slikarjem Andrejem Kosičem sva pravzaprav bližnja rojaka, saj je bil rojen v Rupi pri Mirnu leta 1933, mladost je preživel v Ilirski Bistrici, po razmejitvi leta 1947 pa se je družina preselila v Gorico, kjer je slikarjev oče Benedikt odprl manjšo čevljarsko delavnico in trgovino. Po nenadni očetovi smrti leta 1964 je trgovino prevzel sin Andrej, a ga nikoli ni zapustila slikarska žilica, saj je svoje slikarsko znanje najprej izpopolnjeval pri sestrah notredamkah v Gorici, pa tudi na večernih tečajih, ki jih je v istem mestu vodil Leopoldo Perco, in z obiskovanjem ateljejev nekaterih goriških slikarjev (npr. Virgilio Malni). Kot uspešen podjetnik se je torej vseskozi ukvarjal tudi s slikarstvom ter sodeloval na številnih skupinskih in samostojnih razstavah doma in v zamejstvu, drugod po Italiji, v Sloveniji in drugih evropskih državah.

Andrej Kosič goji olje in akvarel, a se zdi, da mu je le bolj domač akvarel in tako imate pred seboj serijo podob v tej tehniki, kjer zlahka prepoznate značilen svet krajin in vedut s Krasa, iz Vipavske doline in Brd. Kosič občasno seže tudi v osrednjo Slovenijo, v alpski svet, a je očitno, da mu je še posebej blizu domača krajina, kakor jo je spoznal že v rani mladosti v rojstni vasi, v dolnji Vipavski dolini, kjer se Vipava izteka v Sočo, na severu v daljavi vidimo ali pa le slutimo sivo-bele gore, tik za seboj pa temnozelene obronke Krasa. To so tisti mladostni vtisi, ki so v umetniku zapustili trajen spomin in mu pomenijo osnovno ustvarjalno vodilo.

To usmeritev dokazuje tudi pričujoča razstava, ki bi jo vsebinsko v grobem lahko razdelili na dva dela: na krajino in veduto. Posebej za krajino velja, da se je motivika spremenila v nekakšno splošnost in pri njej težko govorimo o točno določenem oz. iz narave reproduciranem resničnem motivu. Pač pa se pred nami nizajo tipične kompozicije, prikazujoče zlasti kraško gmajno z belim zidovjem, skalami, rujem in drevjem, zlasti bori v ozadju; včasih slikar naslika vinograd, kombiniran iz izrazito poudarjenih masivnih kolov in zveriženih trt, pogosto ga zamika razkošje gozda, zlasti v jeseni, ko rjaveče listje izžareva najrazličnejše toplo uglašene rjavkaste in rdečkaste tone. Andrej Kosič je tako sčasoma ustvaril lasten likovni svet s prepoznavnim slogom in ga lahko glede izvirnosti vzporejamo z opusom tržaškega zdravnika, akvarelista Roberta Hlavatyja. V širšem slovenskem merilu pa bi Kosiča lahko uvrstili v tok postimpresionizma in barvnega realizma in ga moremo primerjati npr. s Francetom Pavlovcem in Lojzetom Perkom. Kosič se nadalje odlikuje z značilno barvno lestvico in lirično obarvano svetlobo, opažamo pa pri njem predvsem tople barvne tone z rumeno, okrom, rdečo, vijolično, zeleno, modro. Gre skratka za mediteransko uglašeno barvno lestvico, ki jo pri slikarju zaznavamo že več desetletij, tudi pri oljih.

Andrej Kosič je v vsebinskem pogledu iz čiste krajine deloma prešel tudi k veduti, prav v zadnjem času pa se ukvarja tudi s človeško figuro. Pri krajini ostaja zvest svoji ožji domovini Goriški in Vipavski dolini ter Krasu, zašel pa je tudi v Brda, kjer ga zanima zlasti gričevnata pokrajina s strnjenimi vasmi in cerkvami z značilnimi zvoniki na vrhu gričev. Podobne arhitektonske vrednote zaznava tudi na Vipavskem in na Krasu, značilne primorske, v strnjenih nizih zidane hiše pa mu ponujajo možnost, da na poseben način podaja njihovo voluminoznost s poudarjenimi vijoličnimi in rumenimi ploskvami stavb. Ne gre tu za pilonovsko ostro izrisane plastične oblike, ampak za mehkejši in bolj liričen pristop. Slikar se občasno poskuša tudi v upodabljanju alpskih krajin in vedut, kjer se v barvnem pogledu prilagaja tamkajšnji razkošno zeleni resničnosti z nekoliko hladnejšo barvno lestvico, a se zdi, da mu je domača motivika le bolj pri srcu in v njej tudi v izraznem pogledu dosega večjo osebno prepoznavnost.

Če na eni strani ob tej priložnosti spomnimo na lirične pevce Gorice, Brd in Krasa, kot so bili npr. Alojz Gradnik, Srečko Kosovel in Stanko Vuk, na področju likovne umetnosti lahko z njimi primerjamo Andreja Kosiča, ki se živo zaveda goriških in primorskih korenin ter s svojimi slikarskimi stvaritvami že desetletja bogati našo vsakdanjost.

TUDI LETOS PREM

V soboto, 16. t.m., bo na Premu tradicionalno srečanje Združenja primorskih književnikov. Kot vsako leto bo tudi tokrat Premsko srečanje odprl primorski književnik. Ob 16. uri bo v soboto spregovoril predsednik Slovenskega stalnega gledališča dr. Filibert Benedetič. Njegovo razmišljanje nosi naslov *Glas korenin: prekinitev na zvezah!*, podnaslov pa se glasi *Razmejitvene črte v nas in izven nas*. Že iz naslova je jasno, da bo tudi tokrat govor o odnosu med zamejstvom in matico, med književniki na meji in tistimi iz osrednje Slovenije, a seveda bo debata, ki bo sledila predavanju, gotovo zajela tudi širšo problematiko. Na premskem gradu bo pet slovenskih knjižnih založb predstavilo svoja najnovejša knjižna dela, primorski literati bodo brali iz svojih knjig, ki so izšle v minulem in letošnjem letu, zvečer pa bo ilirsko-bistriško amatersko gledališče uprizorilo komedijo z naslovom *Brkinska tragedija (Črna komedija)*. Vabljeni vsi ljubitelji lepe slovenske besede in Premskih srečanj!

NEVZDRŽEN POLOŽAJ USTANOVE

GLASBENA MATICA HOČE ŽIVETI

FOTO KROMA

Glasbena matica hoče živeti in ne sme zapreti svojih vrat. To je v bistvu sporočilo javnega srečanja, ki je bilo v prostorih GM v ulici Montorsino v Rojanu v ponedeljek, 11. t.m.

Pobudo za srečanje je dala skupina staršev gojencev spričo nevzdržnega položaja, v katerem se je znašla naša osrednja glasbena ustanova. Če ne bo v kratkem času prišlo do drugih rešitev, se bo z 31. junijem 23 uslužbencev - 20 profesorjev in trije člani neučnega osebja - znašlo na cesti. 26. marca letos je namreč upravni svet zaradi pomanjkanja finančnih sredstev poslal - kot že nekajkrat v prejšnjih letih - uslužbencem odpovedna pisma, v katerih jih obvešča, da se s 30. junijem preneha delovno razmerje. Glasbena matica pa ne more prenehati z delovanjem in hoče živeti še naprej, zanjo pa se mora zavzeti cela manjšina. Vprašanje preživetja naše osrednje glasbene ustanove je na ponedeljkovo zborovanje privabilo res veliko število staršev gojencev in prijateljev GM, tako da ne moremo reči, da je ljudem vseeno, kako bo z izobraževalno ustanovo, ki ima 600 gojencev.

Sicer - je bilo slišati na srečanju - GM v vsakem primeru ne bo prenehala z delovanjem. To je stališče upravnega sveta, ki po besedah predsednika dr. Draga Štoke letos poleti ne bo šel na počitnice. Vendar bo s prvim septembrom preučil položaj in bo vzel v službo toliko osebja, kolikor mu bodo pač omogočala finančna sredstva, s katerimi bo razpolagal. Predlanskim je GM rešil izredni prispevek dežele, lani pa prispevki tržaške občine, krovnih organizacij in Slovenije. Letos pa ustanova ostaja popolnoma nekrita: zakona za obmejna območja, ki je zagotavljal manjšinskim ustanovam osem milijard lir letno, niso refinansirali v pričakovanju sprejetja zaščitnega zakona. Vendar slednji predvideva za prvo leto izvajanja le pet milijard lir, čeprav se ta vsota v naslednjih letih podvoji. Poleg tega bremeni ustanovo letni dolg v višini 300 milijonov lir. Letos bo dolg znašal 500 milijonov lir. To je posledica napake, ki je bila storjena leta 1990, ko je GM prejela poldrugo milijardo lir prispevka in vzela kar devet ljudi v službo.

Kje so možne rešitve? 15. člen zaščitnega zakona predvideva, kot znano, ustanovitev avtonomne slovenske sekcije pri tržaškem konservatoriju. To bi delno razbremenilo GM, a samo delno, saj bi problem večjega števila profesorjev in gojencev ostal. Nekaj bi lahko dala dežela na podlagi rebalansa proračuna. Ciljati pa bi morali na trajen prispevek s strani krajevnih uprav ali pa na možnost sklenitve konvencije z mrežo šol, s čimer bi si lahko zagotovili nove možnosti financiranja s strani ministrstva za šolstvo in evropskih skladov. Vendar v tem trenutku Glasbena matica rabi predvsem takojšen finančni priliv, drugače bo konec tega meseca osebje ob službo. Še prej, 21. junija, pa bo razprava o odpovednih pismih na nadzorništvu za delo, saj sindikat ne bo ostal križem rok.

GOD FARNEGA ZAVETNIKA

SV. IVAN BO PRAZNOVAL

Konec prihodnjega tedna si bo Sv. Ivan nadel pražnjo obleko. Tamkajšnja župnija bo namreč obhajala god svojega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Gre za praznik, ki ga še posebej občuti slovenska župnijska skupnost, ki se nanj še posebej pripravi.

Tudi letos bo, kot vsako leto, na vigilijo praznika, se pravi v soboto, 23. t.m., ob 20. uri tradicionalna slovenska maša v stari cerkvici sv. Janeza in Pelagija. V nedeljo, 24. t.m., na god sv. Janeza Krstnika, pa bo ob 9. uri izpred župnijske cerkve krenila procesija po svetoivanskih ulicah, nakar bo ob 10. uri slovesna sv. maša v slovenščini. Pri tem ni odveč poziv, naj se procesije kot vsako leto udeleži čimveč slovenskih narodnih noš.

Svetoivančani so tudi poskrbeli za kulturno točko, ki bo še popestrilo letošnje praznovanje. V petek, 22. t.m., bo ob 20.30 v župnijski cerkvi koncert noneta *Musicum* iz Gorice. SKD Slavko Škamperle pa prireja že to nedeljo, 17. t.m., na štadionu 1. maj premiero burke Jake Štoke *Trije tički* v uprizoritvi nove gledališke skupine Popotni komedijanti. V četrtek, 21. t.m., pa bo vedno na šadionu 1. maj predstavitev knjige Vladimira Bartola Mladost pri Sv. Ivanu.

IZIDI UPRAVNIH VOLITEV NA TRŽAŠKEM

RAZEN V MILJAH BO POVSOD POTREBEN DRUGI KROG

Nedeljske upravne volitve na Tržaškem so pokazale, da bo za dokončno odločitev v zvezi s tržaško občino in pokrajino potreben drugi krog, medtem ko je na občinskih volitvah v Miljah že drugič zapored zmagala desna sredina. Levosredinski koaliciji, ki je poleg Oljke in osebne liste županskega kandidata Franca Degrassija uvrščala tudi Stranko komunistične prenove in je torej nastopala enotno, ni uspelo ponovno zavzeti občine, ki je v preteklih desetletjih veljala za pravo levičarsko trdnjavo. Ta izid si mnogi ocenjevalci razlagajo z dejstvom, da se je struktura prebivalstva močno spremenila, kar je znal izkoristiti predvsem Dom svobočin, ki je zmagal najprej z Robertom Dipiazzo, letos pa z Lorenzom Gasperinijem.

Dipiazza se je medtem kandidiral za tržaškega župana in ima dobre možnosti, da to tudi postane. V prvem krogu volitev je prejel skoraj 49 odstotkov glasov, medtem ko je kandidat leve sredine Federico Pacorini prejel nekaj več kot 42 odstotkov glasov. Podobno sliko kažejo izidi prvega kroga pokrajinskih volitev: kandidat desne sredine Fabio Scoccimarro vodi z dobrimi 48 odstotki, medtem ko je levosredinski kandidat Ettore Rosato prejel nekaj več kot 41 odstotkov.

Izvoljeni predstavniki SSk v tržaški občinski in pokrajinski svet ter v miljski občinski svet: z leve proti desni Peter Močnik, Nevo Radovič in Danilo Šavron

Sicer so že v prvem krogu bili izvoljeni nekateri slovenski kandidati. V prvi vrsti naj omenimo kandidate Slovenske skupnosti, ki so bili prisotni na listi Oljke: v Miljah je Danilo Šavron prejel največ glasov v okviru Oljke in bo še naprej sedel v miljskem občinskem svetu. Isto velja za Petra Močnika, drugega po preferencah na listi Oljke, ki bo v tržaškem občinskem svetu prisoten že tretji mandat. Nevo Radovič pa je bil izvoljen v tržaški pokrajinski svet. Sicer sta bila v tržaški občinski svet izvoljena še Igor Dolenc (Oljka-Levi demokrati) in Igor Canciani (Stranka komunistične prenove), v pokrajinski svet pa še Franco Crevatin in Mariza Škerk (oba Oljka-LD) ter Michele Di Donato (Illyjeva lista). V trenutku, ko pišemo, še niso znani dokončni rezultati štetja preferenc za sestavo rajonskih svetov.

Čeprav bo dokončna odločitev padla v drugem krogu, ki bo v nedeljo, 24. junija, levi sredini ne kaže dobro. Treba si bo krepko zavihati rokave, da Oljka lahko upa v preobrat. In to ne samo glede pogajanj za povezave za drugi krog (pomislimo samo na nasprotovanje SKP Pacoriniju), ampak predvsem glede volilne udeležbe. Na Tržaškem se volitev ni udeležila dobra tretjina volivcev (volilo je kakih 64 % upravičencev). Treba bo torej predvsem prepričati tiste, ki v prvem krogu niso šli volit, naj v drugem krogu oddajo svoj glas.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE DR. SARDOČU

Prihodnjo nedeljo, 17. junija, bo v Slivnem posebna svečanost odkritja spominske plošče rodoljubu dr. Dorčetu Sardoču na njegovi rojstni hiši. Pobudnika sta društvo TIGR Primorske in Sklad Dorče Sardoč. Krajša slovesnost bo obsegala govor Lide Turk Debeljak, urednice Sardočevih spominov, iz katerih bo nekaj odlomkov prebral igralec Alojz Milič; za zborovski okvir bosta poskrbela mladinski zbor Kraški slavček pod vodstvom Alenke Radetič in moški zbor Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja. Začetek slovesnosti bo ob 18. uri.

IN MEMORIAM

STANISLAV RENKO

Na pragu svojega 90. leta starosti je v Trstu prejšnji teden umrl inž. Stanislav Renko, bivši dolgoletni odgovorni in glavni urednik Primorskega dnevnika. Po izobrazbi je bil inženir gospodarstva - diplomiral je na fakulteti v Beogradu - a se je delno po sili razmer, a predvsem po lastni zavestni odločitvi, kmalu po drugi svetovni vojni ves predal časnikarstvu in skoraj tri desetletja s čvrsto roko vodil edini slovenski dnevnik v zamejstvu. Njegovo urednikovanje se je dejansko začelo v izredno razburkanem obdobju. Pisalo se je leto 1948, ko je med Slovence kot strela z jasnega treščila vest, da je Stalin obsodil Tita, kar je zlasti na Tržaškem dalo novega vetra jadru Vittoria Vidalija, ki je brž po svojem povratku v Trst načrtno in dosledno izpodkopaval vpliv in oblast, ki so ju slovenski in jugoslovanski komunisti imeli nad tržaškim slovenskim in italijanskim proletariatom.

Stanislav Renko je s svojim PD trdno in neomajno stal na Titovi strani, ustrezno odgovarjal na Vidalijeve napade, žigosal njegovo gonjo zoper "titofašiste" in zaradi tega tudi bil v stalni fizični nevarnosti. Sodil je namreč v ožjo skupino zamejskih Slovencev, ki so preprečili, da se Vidali in njegove oprode, zlasti v Trstu, niso polastili tudi slovenskega premoženja in vsega gospodarskega potenciala. V ta čas tudi datira začetek tistega globokega sovraštva do drugače,

FOTO KROMA

zlasti demokratično mislečih Slovencev, kar je žal tudi danes značilno za premnoge slovenske skrajne levičarje.

Stanislav Renko je seveda bil človek takratnega jugoslovanskega sistema, globoko prepričan v njegovo pravičnost in trajnost ter veljavnost. Svoje izostreno pero je moral odložiti, ko ga je pred več kot dvajsetimi leti zgrabila huda bolezen. Kirurški poseg je tedaj bolnika sicer ohranil pri življenju, vendar ga je bolezen za vedno onesposobila za delo. Z njegovo smrtjo smo zamejski Slovenci izgubili močno osebnost, ki je zaradi premočrtnosti uživala ugled tudi pri rojakih, ki so v marsičem drugače mislili kot rajni inž. Stanislav Renko.

IN MEMORIAM

ORLANDO ŽBOGAR

Smrtna kosa je ponovno zarezala v naše vrste. Po krajši, neozdravljivi bolezni je tiho odšel Orlando Žbogar in zapustil v globoki žalosti svoje drage. Pokojnik, znan daleč naokoli, je bil človek neizmernih zamisli in pobud. Izšolal se je za radiotelegrafista in bil nekaj časa vkrcan na trgovskih ladjah. Po poroki se je občasno lotil zidarskih veščin, zaposlil se je kot natakar in kmalu postal poslovodja dveh barov na avtocesti. Naveličal se je odvisnega dela in se nekaj časa posvetil trgovini; skupno s prijateljem sta upravljala skladišče gradbenega materiala. Končno pa je le našel poklic, ki ga je povsem zadovoljeval: začel je s kozjerejo in kmečkim turizmom na ženinem posestvu. Družinska turistična kmetija je iz dneva v dan rasla in zaslovela po bližnji in daljni okolici. Pri delu so mu pomagali tako sin z nevesto kot hčerka s zetom in seveda neutrudna žena; vsi so se navdušili za nov poklic, ki jim je bil v veselje in zadoščenje. Orlando ni poznal praznika, neutrudnega si ga dobil ob vseh mogočih urah ali v hlevu ali na njivi ali pri zidarskih opravilih, vedno pa je snoval kaj novega, da bi bil prostor prijetnejši. Istočasno pa je poskrbel za družini obeh otrok, da sta prišli do lastne strehe.

Vsa njegova iznajdljivost in delavnost ter skrb za družino ga niso odtujile od zanimanja za splošne, manjšinske zadeve. Z vnemo se je v prvi osebi zanimal in deloval tako za prireditve v domačem Devinu (spomnimo se le na enkratno proslavo v devinskem gradu!) kot za našo manjšinsko stranko, kjer je deloval, dokler mu je čas dopuščal, in je bil več let sekcijski tajnik, občinski svetovalec, član zadruge Novi list itd. Človek torej, ki se je razdajal na vse strani v dobrobit celotne skupnosti.

Zadnjih nekaj mesecev se je občasno pritoževal, da se prehitro utrudi in da mu zmanjkujejo moči. Kljub temu pa je še do zadnjega delal in se aktivno zanimal za probleme podjetja. Pred dobrim mesecem se je odločil, da gre na zdravniški pregled, in vse je kazalo, da si bo kmalu opomogel, saj mu poguma ni manjkalo. Na žalost pa se je zdravstveno stanje z izredno hitrostjo slabšalo in strlo tudi njegovo voljo, da bi kljuboval bolezni. Odšel je, od koder ni povratka in pustil v neizmerni žalosti ženo Evgenijo, sina Dimitrija, ki je predsednik Zveze neposrednih obdelovalcev, z družino, hčerko Savino z družino in nas prijatelje, ki ga bomo ohranili v hvaležnem spominu. Pokopali smo ga v sredo na devinskem pokopališču; prijatelj mu je spregovoril v slovo, Fantje izpod Grmade, ki jih je redno podpiral, pa so mu zapeli žalostinko.

Uredništvo našega časopisa izraža družini iskreno, občuteno sožalje.

NK

ZAKLJUČEK ORGELSKEGA TEČAJA ZCPZ

SPOŠTOVATI IN OVREDNOTITI SAKRALNI OKVIR ORGEL

ROSSANA PALIAGA

Openska župnijska cerkev je že štiri leta sedež rednega orgelskega tečaja, ki ga prizadevno vodi prof. Angela Tomanič iz Ljubljane. Izkušena izvajalka in pedagoginja posreduje enkratmesečno svoje znanje mladim tečajnikom, med katerimi so organisti, ki že sodelujejo s svojim igranjem pri bogoslužju, a so željni po izpopolnjevanju, kot tudi glasbeniki, ki čutijo čar bogate zvočnosti tega instrumenta in bi se mu hoteli približati. Z zavestjo, da predstavlja vzgoja mladih jedro, na katerem sloni bodočnost cerkvene glasbe in predvsem nujne glasbene spremljave bogoslužja, se Zveza cerkvenih pevskih zborov trudi, da bi nudila mlajši generaciji izvajalcev več možnosti glasbenega izpopolnjevanja na pevskem in instrumentalnem področju.

V okviru že tradicionalnega poletnega pevskega seminarja je leta 1986 nastala prva pobuda sočasnega orgelskega seminarja. Prof. Hubert Bergant je zbral okrog sebe prvo skupino učencev in je v naslednjih letih večkrat vodil taka priložnostna študijska srečanja. Pomembna vzgojna pobuda je vzbudila veliko zanimanje; zato je leta 1997 pridobila redno obliko, ki jo je ohranila do danes.

Letošnjega orgelskega tečaja se je udeležilo sedem mladih organistov, ki so se v sredo, 6. t.m., izkazali na zadovoljivem zaključnem nastopu v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Na Zanin-Jenkove orgle so se zvrstili Giulia Valassi, Tanja Peric, Martina Feri, Nada Petaros, Davorin Starec in Katja Lavrenčič (odpadel je nastop Pavla Biancuzzija).

Na glavne openske orgle so nastopajoči odigrali koncertne skladbe kot tudi dela, ki se bolj izrazito povezujejo s spremljavo bogoslužja. Zazvenele so skladbe velikih mojstrov, ki so dali pomemben pečat zgodovini orglanja, pesmi in skladbe slovenskih avtorjev (Vinka Vodopivca, p. Hugolina Sattnerja, Lojzeta Mava), zanimivosti iz manj znane orgelske literature (variacija iz arhiva ljubljanskega frančiškanskega samostana, Fuga neznanega češkega mojstra) ter skladba za dvoje orgel Gaetana Piazze.

Izvajalci so pokazali svoje dosežke na raznih področjih, od smiselne uporabe registrov do spretnosti pri pedalni igri. Zbrani in pozorni poslušalci pa so lahko predvsem cenili njihovo tankočutnost v pristopu do izvajanja na orgle. Prof. Angela Tomanič je bila namreč sposobna iti preko posredovanja golih tehničnih osnov in dati svojim učencem zavest, da je sakralni okvir, s katerim je to posebno glasbilo povezano, bistveni del njegove narave, ki ga izvajalec mora upoštevati, spoštovati in ovrednotiti, da bi koncertno dogajanje postalo neločljivo od duhovne obogatitve.

POBUDE OB 50-LETNICI SZSO

ODPRTJE RAZSTAVE V ŠKEDNJU

"Skavtizem je velika igra in ves svet je igrišče, na katerem jo igramo". S temi besedami iz Baden Powellove knjige je Zamišljeni nosorog (Franc Biancuzzi), stegovodja tržaške mestne skupine, uvedel odprtje razstave ob 50. letnice skavtizma v zamejstvu v Domu Jakoba Ukmarja v Škednju. Razstava, ki je bila sicer že predstavljena v Marijinem domu pri Sv. Ivanu in v Zgonik, bo sedaj že nekaj časa odprta v Škednju, zibelki skavtskega gibanja v zamejstvu.

Ravno pred 50 leti je g. Marica Zupančič podarila svojemu bratu, pokojnemu duhovniku Alojzu Zupančiču, slovenski prevod Baden-Powellove knjige *Ogledništvo za dečke* (Scouting for boys). Takrat najbrž niti ni slutila, kaj bo njeno dejanje potegnilo za seboj. In tako se je začelo. G. Zupančič je zbiral fante v Škednju, nastal je prvi vod, vod Orlov, ki še danes živi v tržaški mestni četi. Prav zaradi tega se je 4. steg odločil, da bo razstavo odpru v tem predelu mesta in s tem tudi počastil spomin na g. Zupančiča. Razstava je nastala tudi s pomočjo nekaterih bivših skavtov, ki so iz svoje zakladnice potegnili svoje spomine, svoje fotografije in svoje predmete, da bi lahko širši javnosti pokazali, kaj je bil in kaj je skavtizem v zamejstvu. Panoje je tako pripravil Rudi Košuta, ostali del razstave pa so uredili klanovci Uč'n klana.

Razstava bo v Škednju celo poletje, odprta pa bo ob nedeljah po sv. maši, to pomeni od 11 do 12 ure. Za dodatne informacije in morebitni ogled izven urnika lahko pokličete na tel. št. 040 812834 ali pa 339 8682139.

PRVO SVETO OBHAJILO

PRAZNIČNI DAN V BARKOVLJAH

Barkovljanska cerkev se napolni s slovenskimi verniki le nekajkrat v letu: ko so veliki prazniki. Takrat tudi poje cerkveni zbor in poje prav dobro in lepo. Eden takih praznikov je dan prvega svetega obhajila. Ljudi je veliko, četudi je prvoobhajancev malo. Letos - 20. maja - so bili trije, deček in deklici. Videti so bili kot lep pomladni šopek iz belih šmarnic in sinjih spominčic. Otroci so - kot že dolga leta - pristopili k oltarju v narodnih nošah: deklici v belih, deček v sinji parterski obleki.

Manjkal pa je pred oltarjem naš slovenski dušni pastir, g. Jože Špeh. Po smrti g. Rudija Bogatca je moral po osmi maši v Barkovljah maševati še na Kontovelu in na Proseku. Maševal in obhajal je župnik, g. Elio Stefanuto, kajti prvo sveto obhajilo je bilo pri maši ob enajstih. Don Elio lepo mašuje tudi v slovenščini. Ker pa so proobhajanci iz mešanih zakonov, je ena mama brala berilo tudi v italijanščini in don Elio je spregovoril nekaj besed tudi v italijanščini. Ves obred je bil zelo prisrčen.

Našim proobhajancem in prijateljem so mame pripravile prigrizek v dvorani prosvetnega društva. Tam so se tudi zahvalili gospe Veri Poljšak za trud pri poučevanju prvoobhajancev. Gospa Vera Poljšak pa je pripravljala tudi večje otroke - štiri - na sv. birmo, ki je bila letos 10. junija pri Sv. Ivanu.

Gospe Poljšak se za požrtvovalno delo toplo zahvaljuje vsa župnijska skupnost. Naj ji ga dobri Bog obilno poplača!

NM

PRVO JUNIJSKO NEDELJO V MAVHINJAH

PRVOOBHAJANCI SO PRAZNOVALI

Prvo junijsko nedeljo smo v naši fari imeli velik praznik: Mateja, Veronica, Martin in Vid so prejeli prvo sveto obhajilo. V slovesno okrašeni cerkvi se je zbralo res mnogo sorodnikov in prijateljev. Starši so pridno sodelovali pri sv. maši. Zahvalili so se Bogu, ki jim je otroke podaril, jim naložil s tem veliko odgovornost, a tudi nepopisno zadoščenje. Gospodu župniku Josipu Cahi so izrazili veliko hvaležnost za potrpljenje, ki ga je imel, ko je vsak torek popoldne pripravljal prvoobhajance na ta veliki dan. Za vso požrtvovalnost in dobroto so se mu oddolžili s skromnim darilom. Pevke in vsi farani iz Mavhinj, Cerovelj in Vižovelj so pripomogli, da je bilo vzdušje tako prijetno. Dež, ki so ga meteorologi vztrajno napovedovali, nam je prizanesel. Po maši smo se lahko zadržali ob zakuski pred cerkvijo v prijetnem klepetu.

Bilo je praznično in slovesno. Obred je potekal v zbranosti in bo ostal v lepem spominu ne samo prvoobhajancem, ampak vsem, ki smo bili prisotni in smo globoko podoživljali ta praznik.

Prisrčno je bilo tudi to, da so se prvoobhajanci odzvali vabilu nadškofije, ki zbira denar za gradnjo vodovoda v kraju Jonkuy (Burkina Faso). Tu namreč urejajo šolske in zdravstvene objekte, a jim polovico leta primanjkuje vode.

MT

OBVESTILA

OBVEŠČAMO VSE, ki bi se želeli udeležiti potovanja z Novim glasom po Andaluziji v Španiji, naj pohitijo z vpisom do konca junija. V primeru, da do tega datuma ne bo zadostno število prijavljencev, bo potovanje odpadlo.

ŽUPNIJI PROSEK vabita vse častilce Presvetega Rešnjega Telesa, prav posebno pa še narodne noše, da se jim 17. junija pridružite češčenju zakramenta ljubezni! Sv. maša bo ob 10. uri na Kontovelu, po njej pa bomo odšli v procesiji z Najsvetejšim proti Proseku, z vmesnimi štirimi postajami. Igrala bo godba na pihala s Proseka, pel pa združeni cerkveni pevski zbor Prosek-Kontovel. Vabljeni!

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev in Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček vabita v ponedeljek, 18. junija, na okroglo mizo *Slovenci po volitvah*. Pri razgovoru o sedanjem političnem položaju po zadnjih volitvah bodo sodelovali politični predstavniki in javni delavci. Pogovor bo v Peterlinovi dvorani v Donizettijevi ulici številka 3 s pričetkom ob 20.30.

SVETOIVANSKA SLOVENSKA župnijska skupnost prireja ob prazniku svojega farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika koncert noneta Musicum iz Gorice, ki bo v petek, 22. junija, ob 20.30 v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu. Poleg tega bo v soboto, 23. junija, na vigilijo praznika, vedno tam ob 20. uri sv. maša v slovenščini. V nedeljo, 24. junija, bo ob 9. uri procesija po svetoivanskih ulicah, ob 10. uri pa slovesna sv. maša v slovenščini v župnijski cerkvi.

KLUB PRIJATELJSTVA prireja v soboto, 30. junija, izlet v Idrijo, kjer si bomo ogledali grad z etničnim muzejem (med drugim so tam zanimivosti iz rudnika živega srebra in idrijske čipke) ter Antonijev rudniški rov z diapozitivi in kapelico. Pri kosilu bomo pokusili idrijske žlinkrofe. Vpisovanje v trgovini Fortunato v ulici Valdirivo 23 v Trstu od 12. do 23. junija oziroma do zapolnitve mest. Informacije na telefonski številki 040 639949 in 040 43194.

SKLAD MITJA Čuk obvešča, da se je začelo vpisovanje v poletna središča na Proseku: od 2. do 13. julija od 8. do 17. ure in od 30. julija do 10. avgusta od 8. do 17. ure v otroškem vrtcu. Poskrbljeno bo za prevoz s trga Oberdan. Poletno varstvo: od 2. julija do 31. avgusta od 8. do 13. ure na Opčinah. Informacije in vpis: Sklad Mitja Čuk Občine - Dunajska cesta 19 (nekdanja Narodna ulica 77), v dopoldanskih urah (tel. 040 212289). Na Goriškem Doberdob: od 18. junija do 13. julija od 8. do 17. ure v osnovni šoli. Sovodnje: od 30. julija do konca meseca avgusta na osnovni šoli. Informacije in vpis: Damjana Češčut (telefonska številka 0481 82087 oziroma mobilni telefon 0335 5952551).

DAROVI

V SPOMIN na dragega moža in očeta Tullia Zagheta daruje žena Nada z družino 100.000 lir za cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana.

ZA CERKEV na Padričah: ob smrti drage mame Silvestre Calzi daruje hčerka Danila z družino 200.000 lir; v spomin na teto Silvestro daruje Svetka z družino 50.000 lir; v spomin na drago teto Silvestro daruje Norma z družino 50.000 lir; v spomin na pok. Silvestro Calzi daruje druž. Natural 25.000 lir.

ZA SVETO goro daruje Vilma Sancin 100.000 lir.

DEVINSKA LADJICA PRED POČITNICAMI

Otroški pevski zbor Ladjica iz Devina se je z lepo in prikupno prireditvijo, ki je bila na sedežu devinskih zborov v nedeljo, 10. t.m., poslovil od staršev in številnih prijateljev naših najmlajših. Otroci so pod vodstvom dirigentke, učiteljice Olge Tavčar, lepo podali igrico *Račka gre na potovanje*. Glasbeno pravljico je priredila sama učiteljica Olga po pesmi Jakoba Ježa *Potovanje*. Otroci so se z recitiranimi točkami in vmesnim petjem, ki ga je na klavir spremljala prof. Barbara Corbatto, podali na potovanje okoli sveta. Obiskali so Sicilijo, Pariz, Eskime, Kitajsko in Izrael ter na kratko predstavili zanimivosti vseh omenjenih krajev in ljudi. Potovanje so z glasbenimi točkami popestrili pevci in skrbno pripravljene gojenke flavte in teorije, ki obiskujejo Glasbeno šolo Emil Komel iz Gorice.

Ob zaključku so se starši zahvalili dirigentki Olgi Tavčar in prof. Barbari Corbatto za trud, ki ga obe vlagata v stalno rast in kakovost pevske skupine. Otroci pa so vsem zaželeli prijetne počitnice in omenili, da se bo pevska dejavnost obnovila jeseni, ko se bodo spet odprla šolska vrata.

Tržaška federacija Zveze neposrednih obdelovalcev izraža globoko občuteno sožalje svojemu predsedniku **DIMITRIJU ŽBOGARJU** *in ostalim sorodnikom ob izgubi očeta Orlanda.*

†

Prijateljem in znancem sporočamo, da nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustil naš predragi in ljubljeni mož, oče in nono

ORLANDO ŽBOGAR

K večnemu počitku smo ga položili v sredo, 13. t.m.

Žalujoči: žena Evgenija, sin Dimitrij z ženo Marino, hči Savina z možem Markom, vnuki Peter, Veronika in Jan ter teta Štefanija.

Namesto cvetja na grob prosimo, da se daruje v dobre namene.

Devin, 13. junija 2001

PO NEDELJSKIH UPRAVNIH VOLITVAH

INŽ. BRANDOLIN IN NJEGOVA ZMAGOVITA EKIPA

Inženir Giorgio Brandolin je bil potrjen na mestu predsednika goriške pokrajinske uprave. V nedeljo so mu goriški volilni upravičenci močno zaupali svoj glas in mu omogočili, da je premagal desnosredinskega tekmeca že v prvem krogu. Kandidat Oljke in SKP je namreč prejel 39.221 glasov (52,15%), medtem ko je Francesco di Bert ostal pri 28.768 (38, 25%) glasovih. O ostalih treh listah in kandidatih ne bomo podrobneje govorili, saj niso dosegli potrebnega 5-odstotnega praga za vstop v pokrajinski svet. V novem pokrajinskem svetu je bil potrjen na svojem mestu tudi slovenski svetovalec David Grinovero, ki je slično z rezultatom iz leta 1997, t.i. *consigliere anziano*, to pomeni svetovalec zmagovite koalicije, ki je prejel v odstotkih največ glasov. Žal pa bo Grinovero tudi edini slovenski zastopnik v pomembnem izvoljenem organu, medtem ko sta bila v tem štiriletju dva.

Kako pa so se obnašali volivci v petih občinah, kjer so obnavljali domače uprave? Tudi v teh je razen v Vilešu zmagala leva sredina in dejansko potrdila zelo pozitiven trend, ki je v nasprotju z majskimi vsedržavnimi in deželnimi rezultati.

Poglejmo najprej v občino Tržič, ki šteje več kot 15.000 prebivalcev, zato je predvidena balotaža. V nedeljo, 24. junija, se bosta na njej pomerila levosredinski Gianfranco Pizzolitto in Gianni Lubrano, ki sta prejela od sedmih kandidatov največ glasov, in sicer prvi 45, 9%, drugi pa 27,3% glasov.

V ostalih štirih manjših občinah je slika že jasna. Novi župan v Ronkah bo Livio Furlan, zastopnik leve sredine, ki je premagal konkurenta desnosredinske opcije s 60,91% proti 33,5%. V Romansu je novi župan zastopnik leve sredine Alessandro Zanella, ki je zmagal z 51,27% glasov. V Vilešu bodo imeli županjo, in sicer Simonetto Vecchi, ki je premagala protikandidatinjo in bivško levosredinsko županjo Ferdi Gerin z 58,87% glasov. V Šempetru ob Soči pa je bil na mestu prvega občana potrjen Ennio Pironi, predstavnik Levih demokratov in kandidat levosredinske koalicije.

V prihodnjih dneh bomo torej lahko prebrali imena odbornikov, ki bodo skupaj s predsednikom Brandolinom oblikovali odbor nove goriške pokrajinske uprave. Kot je bilo večkrat najavljeno med volilno kampanjo, bo tokrat v odboru mesto tudi za slovenskega predstavnika. Upati je, da bo ta pomanjkljivost prejšnjega Brandolinovega štiriletja v tem petletju odpravljena.

EJ

NA GORIŠKI POKRAJINI SKUPNA SEJA

SEJA SLOVENSKIH KONZULT

V sredo, 6. junija, je bila v sejni dvorani goriškega pokrajinskega sveta skupna seja dveh za nas pomembnih organov, in sicer slovenske občinske konzulte ter pokrajinske konzulte za slovensko manjšino. Sejo sta vodila izmenoma oba predsednika, Damjan Paulin in Rudi Pavšič. Prisoten je bil tudi predsednik goriške pokrajine inž. Giorgio Brandolin. Po pozdravnih besedah obeh predsednikov je spregovoril pokrajinski predsednik. Ta je poročal o delu pokrajinske uprave in njenih pobudah, še posebej v zvezi z aplikacijo zakona 482/99 za zgodovinske manjšine v Italiji, ki zadeva tudi Slovence. Vse prizadete občine goriške pokrajine so že odgovorile na vabilo pokrajinske uprave, da se izrečejo o ozemeljski razdelitvi, razen Gorice. To je zelo simptomatično zadržanje, saj se prav občina Gorica na vse kriplje izmika takemu odgovoru pokrajine glede na teritorialno razdelitev. Sicer pa bo pokrajini lahko vseeno samostojno ukrepala v tem smislu.

V debati je sodelovalo več članov obeh konzult. Vsekakor je prav, da sta se sedaj prvič in upamo ne zadnjič sestala oba sicer posvetovalna, a pomembna organa glavnih goriških uprav za vprašanja slovenske narodne skupnosti. In to še posebno v času, ko se pripravljamo na izvajanje obeh zaščitnih zakonov.

SREDNJA ŠOLA IVAN TRINKO OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

"V TEBI JE SREČA"

IVA KORŠIČ

FOTO BUMBACA

Takšno je bilo geslo prireditve, s katero so v sredo, 6. t.m., srednješolci SŠ Trinko zaključili šolsko leto, ki je bilo, sodeč po skoraj triurnem prikazu, zelo plodno in seveda ustvarjalno. Veliko dvorano KC L. Bratuž so napolnili starši, sorodniki, pa tudi drugi gledalci, ki radi spremljajo šolske pobude. Učenci so se predstavili z bogatim, raznolikim sporedom, ki sta ga povezovala Mirjam Spazzapan in Nicolò Spadaro. Po razmišljanju o sreči, ki so jo dijaki zasledovali celo šolsko leto in jo našli v novih spoznanjih in izkušnjah, se je predstavil šolski zbor pod vodstvom prof. Rosande Kralj, ki je zapel uvodno pesem ob spremljavi kitar in flavt. Na odru je nato zavel gledališki duh, saj so Katja Klanjscek (Metka), Jasmin Kovic (Miša), Sara Mervig (Saša), Loredana Perdec (gospa Elisabeta), Dimitri Brandolin (gospod Jožef), Erika Kriznic (učiteljica), Pamela Perdec (Tina), Marco Castellani (Rok), Oleg Blasi (Matjaž), Maja Pahor (Katja) in Sara Doliani (Petra) prikazali igrico v treh prizorih Pepelka Julie Hagymaš v slovenskem prevodu Andreje Sever in v režiji prof. Sonje Velušček, ki je mlade vedoželjneže vodila skozi šolsko leto v gledališki delavnici po poteh modrice Talije v odkrivanju v skrivnost zastrtega sveta, kjer se resničnost in iluzija zmeraj tako čarobno prepletata. Pri izvedbi predstave sta sodelovali tudi Daniela Stekar (šepetalka) in Marlene Vittor (glasba). Moderna Pepelka je kot tista iz znane pravljice morala opravljati razna hišna opravila, toda kljub temu je bila zelo marljiva učenka. Polsestri pa sta bili leni, lažnivi. Mačeha je vendarle spregledala in prosila Pepelko, naj ji odpusti, ker je grdo ravnala z njo. Tako se je vse dobro izteklo. Mladi izvajalci so se utečeno sukali po odrskih deskah in nekateri pokazali nadarjenost za gledališko nastopanje. Vsi pa so dokazali, da imajo radi gledališko umetnost in da bodo gotovo zvesti obiskovalci dvoran. Po gledališki skupini je bila v ospredju spet glasba. Kar številni šolski zbor je zapel *Ne čakaj na maj, Rožica, šopek planinskih rož, Memory* (ob klavirski spremljavi Tanje Zorzut), Glasba mi je vse ob flavtah in kitarah; skladbico za flavte so izvajali učenci 1. A in 2. B razreda. Indijanski ples pa so dijaki zaigrali na flavte in boben, ki so ga izdelali sami.

Za glasbenim nastopom so se na platnu prikazali duhoviti izseki z Zelenega tedna, iz nepozabnih dni, ki so jih dijaki drugih razredov in nekateri tretješolci preživeli v Domu škorpijon na Velikem Boču, severozahodno od Maribora od 2. do 6. aprila letos. 45-minutni film je nastal iz 5 ur trajajočega originala, ki so ga posneli profesorja Aleksander Kodrič in Arturo Bresciani ter Boris Mermolja. Končno obliko sta mu dala profesorja Lučana Budal in Hijacint Jussa. Gledalci so se ob humornem veznem besedilu (napisala ga je prof. Lučana Budal, brala pa Elija Prinčič in Manuel Vizintin) prijetno zabavali ob pogledu na dejavnosti tedna v naravi, ki so bile predstavljene s hudomušnim nadihom. Ob koncu izvirnega dokumentarca je spregovorila ravnateljica Nadja Nanut in se zahvalila vsem mentorjem, ki so vodili popoldanske dejavnosti, in seveda profesorjem, ki so dijake spremljali pri šolskih urah z vztrajnim delom. Ne nazadnje je pohvalila vse delavne dijake, ki so se izkazali na raznih natečajih, likovnih, športnih, matematičnih (Vegovo tekmovanje), literarnih (Cankarjevo tekmovanje) in s priznanji ter nagradami dvignili ugled šole. Zahvalila se je tudi staršem za sodelovanje in Zadružni banki iz Sovodenj in Doberdoba, ki je večkrat nudila gmotno pomoč. Po njenih besedah so dijaki izročili cvetlični dar mentorjem in profesorjem ter ugledni gostji, pedagoški svetovalki RS za Tržaško in Goriško prof. Andreji Duhovnik Antoni, ki je s svojo prisotnostjo počastila šolsko pobudo. Ko se je sklenil uradni del prireditve, se je na odru pojavil izven programa ansambel, ki je z izvedbo "zimzelenih" pesmi svetovno znanih ansamblov vžgal mlado publiko, da je burno ploskala svojim sošolcem. Le-ti so pokazali, da jim je še najbolj pri srcu moderna glasba. S tem se je končala letošnja šolska prireditev, ki je potrdila vitalno moč naše srednje šole. O njeni ustvarjalnosti so pričali tudi mnogi v preddverju razstavljeni pokali, plakete, ki so jih dijaki prejeli ob različnih priložnostih, pa tudi lepo izdelani likovni prispevki, stara slovanska noša z vsemi "okraski", ki so jo sešili za pust pod vodstvom Brede Bertalanič. Na ogled so prinesli še indijske pajke, paličnjake, ki so jim jih podarili na Zelenem tednu in so ob skrbni negi dijakov, predvsem pa šolskega osebja, že zelo zrasli in pokazali, kako se znajo imenitno skrivati med listi robide.

KONEC ŠOLSKEGA LETA / POGLED NA PRIREDITVE

POZDRAV KLOPEM

Prejšnji teden smo pokukali v nekatere osnovne šole, da bi videli, kako so se učenci poslovili od letošnjega šolskega leta. Za večino izmed njih so se začele počitnice. Le petošolci bodo morali prebiti še nekaj ur v učilnicah, saj so se začeli izpiti.

OŠ PETER BUTKOVIČ V SOVODNJAH

Radovednost nas je najprej gnala v sovodenjsko šolo, v kateri so se učenci, pa tudi nekaj staršev, zbrali na zaključni prireditvi v petek, 8. t.m. Šolarje je nagovorila in vse prisotne pozdravila učiteljica Egle Frandolič, za njo so kolegice podelile učencem bralne značke; prvošolčki so prejeli tudi bralne mapice, na katere bodo vsako leto lepili bralne značke-nalepke. Pohvalo so prejeli vsi, saj so skozi vse leto marljivo prebirali zrelostnim stopnjam primerne knjige. Ta slovesni trenutek je sklenil prizorček *Rdeča kapica in Ostržek se srečata na goriškem gradu*, ki so ga spisali učenci tretjega razreda za letošnji natečaj Goriškega vrtiljaka in zanj prejeli drugo nagrado. Zaigrali so jo otroci, ki se zbirajo v Ciciklubu, najmlajši veji KD Sovodnje. Odrsko sicer nekoliko okrnjeno igrico (šola pač ne premore tehničnih naprav za scenske in svetlobne učinke), ki je združila klasično zasnovo znane zgodbe z modernimi vpleti in s starodavnim grajskim življenjem, je spretno in iznajdljivo zrežirala domačinka Vesna Tomsič. V Ciciklubu je v iztekajoči se sezoni ustvarila marsikaj lepega, tudi velike lutke z natančno sešitimi oblekicami, ki so sooblikovale prijeten prizorček. Ploskanje je nagradilo izvajalce in režiserko, nato pa so se gledalci preselili na šolsko dvorišče, kjer so jim gibčni učenci pokazali moderne plese, ki so jih naštudirali med šolskim letom ob urah glasbeno-gibalnega projekta.

VRTEC UL. BROLO V GORICI

Isti petek so tudi malčki goriškega vrtca razigrano pozdravili bližajoče se počitnice. Mamicam, očkom, nonotom so pokazali, kako znajo igrati, rajati in peti. S stropa obširnega preddverja so viseli velik list z jajčecem, dolga zelena gosenica z zvedavimi očmi in moder metulj, na steni pa ikebana iz poljskih rožic, v ozadju se je poredno smejalo zlato sončece. V tem idiličnem prostoru so se razvrstili otroci in pogumno odigrali prizorček o zelo lačni gosenici, ki je požrla veliko listov, da se je lahko prelevila v lepega metulja. Najmlajši so imeli pripeta prosojna krilca, da so bili kot metuljčki, srednji so na glavici nosili oranžni kljunček kot račke, največji pa "doktorske" klobučke. Ko je potihnilo navdušeno ploskanje, so se pod temperamentno taktirko Irene Pahor ob glasbeni spremljavi Dine Slame razprla rožnata usteca in zvonko zapela več živahnih pesmic o živalicah (o rački, ki je šla na potep), rožicah, mesecih... Malčki so letos vneto peli, saj so v vrtcu imeli glasbeni tečaj, ki ga je vodila Irena Pahor. V ustvarjalno delavnico so pritegnili tudi starše, da so z njimi izdelovali različne pisane lutke. Učiteljica Adriana Malič, ki si je z Rito Cej, Aleksandro Maraž in Mojco Terčič zamislila prireditev, je izročila večjim otrokom, ki letos zapuščajo toplo domačnost vrtca in se bodo v jeseni napotili na dolgo šolsko pot, diplome o dobro opravljenem delu v vrtcu z željo, da ne bi pozabili teh brezskrbnih let. Za tem je zazvenela himna vrtca in prireditve je bilo konec. Toda lepo srečanje se je nadaljevalo, kot je že ustaljena navada, pri obloženih mizah, ob katerih se je tudi tokrat spletel prijateljski pogovor, saj so tovrstne družabnosti tudi priložnost, da se starši med seboj bolje spoznajo in si izmenjajo misli.

OŠ OTON ŽUPANČIČ V GORICI

Učenci OŠ O. Župančič so dali slovo pouku v soboto, 9. t.m. Najprej so se podali v cerkev sv. Ivana k šolski maši. Župnik Žbogar, ki je daroval mašni obred, jim je priporočil, naj v počitnicah ne pozabijo na Boga, na molitev - tudi k angelu varuhu - in naj ne lenarijo, pač pa koristno izrabijo počitniški čas. Praznična sobota se je nadaljevala v obširnem šolskem preddverju, ko so petošolci predali ključe četrtošolcem. Učitelji so vsem bralcem podelili bralne značke in mape. Petošolcem je predstavnik Kmečke banke Zdravko Kuštrin izročil knjižni dar - prejšnji dan je obiskal njihove štandreške vrstnike - , kot trajen spomin na osnovno šolo. Nakup knjig je tudi letos omogočil denarni prispevek zgoraj omenjenega goriškega bančnega zavoda; vodstvu letega se iskreno zahvaljuje Odbor staršev. Učitelj Silvan Bevčar je pa porazdelil priznanja dvajsetim učencem, ki so se udeležili likovnega natečaja Gorica 1000 let preteklosti-bodočnosti; ob tisočletnici Gorice in Solkana ga je razpisal rajonski svet Svetogorska četrt–Placuta. Odličje za likovne prispevke so prejeli Edoardo Caprara (3.r.), Francesco Ivone, Ilenia Brainik (4. r.). Silva Marinčič, Edoardo Caprara, Jacopo Giacomazzi, Allen Visintin, Gregor Černic, Ilenia Brainik in Matej Dornik so pa dobili Vegove značke za uspešno opravljeno Vegovo tekmovanje, ki ga je pripravilo Društvo matematikov, fizikov in astronomov iz Slovenije; ostali, ki so pri njem sodelovali, so vsi prejeli priznanja.

Po čestitkah in zahvalah so na šolski oder stopile Giulia, Silva, Anida in Lucija, gojenke Dijaškega doma, in iskrivo odigrale (predvsem Giulia se je izkazala s svojo sproščenostjo) Kettejevo pravljico *Šivilja in škarjice*, ki so jo pripravile v Dijaškem domu pod mentorstvom vzgojiteljice Nadje Kovic. V družbi drugih deklic so tudi zaplesale moderen ples. Ob koncu se je oglasila himna Dežela branja, ki so jo zapeli vsi učenci pod taktirko Ketty Tabaj. Sledili so si še pozdravi in... šolske duri so se zaprle za razigranimi učenci.

IK

ŠTEVERJANSKI OTROCI UPRIZORILI IGRO

V PRAVLJIČNEM SVETU

V kraljestvo pravljic so nas pretekli torkov zvečer odvedli števerjanski otroci. Malčki iz vrtca in nekateri starejši otroci so pod režijo sestre Lucije in ob pomoči Kristine Corsi uprizorili igrico, ki je bila prepletanje pravljic. Šolarček (Gabrijel) na poti iz šole zaspi na travniku kraj ceste in v sanjah se mu prikaže vila (Štefanija), ki ga čarobno popelje v pisano kraljestvo pravljic. Pred njegovimi očmi zaživita sladkosnedna Janko in Metka (Elija in Liza), navihana čarovnica (Nikol), sanjska Pepelka (Alice), lepa Snegulčica (Teresa) in razigrani palčki (Fabjan, Danjel, Lorenzo, Lucia, Martin, Michele). Ni manjkala niti korajžna Rdeča kapica (Ilarija), ki je šla obiskat na prošnjo nežne veveričke (Ane) bolno dobro babico (Marilyn). Po poti sreča lačnega volka (Marko), a je rešen po zaslugi kar treh nevstrašljivih lovcev (Enriko, Jernej, Matija). Najmlajši otroci iz vrtca (Denis, Sara, Tamara, Lucija, Matej, Alexander), ki so bili pisane rožice in zelena drevesa, so pričarali lepoto pravljic. Nastop so zaključili pod vodstvom sestre Amabilis s štirimi pesmicami in so na prijeten način pokazali nabito polni dvorani staršev, sorodnikov in prijateljev, da sta šola in vrtec v Števerjanu še zelo živa in delavna. Otroci iz vrtca so se želeli s tem večerom predvsem zahvaliti sestri Luciji in vsem šolskim sestram, ki so upravljale vrtec in vzgajale števerjanski naraščaj. Tudi župan Corsi je spregovoril in povedal, da so šolske sestre na prošnjo občinske uprave sprejele vodstvo vrtca pred več kot 30 leti. Sedaj pa se ta doba iz raznih razlogov končuje in ta večer je bila lepa priložnost, da se za ves trud, ki so ga šolske sestre v teh letih vložile, skromno zahvalimo.

MEŠANI ZBOR F.B. SEDEJ OB KONCU SEZONE

"... IN PELI BOMO"

FOTO BUMBACA

Vsak zbor je živo telo, ki se stalno spreminja in razvija. Mešani zbor F.B. Sedej iz Števerjana je pred nekaj meseci dobil novega zborovodjo, nekaj pevcev se je umaknilo, vključili so se drugi. Tako prenovljen sestav je prejšnji petek, 8. t.m., z običajno energičnostjo in navdušenjem stopil na oder Sedejevega doma v vasi, da bi s pesmijo pozdravil konec letošnje sezone. Občinstvu je želel predstaviti pesmi iz ljudske, nabožne in črnsko duhovne zakladnice.

Vedri in dobro pripravljeni pevci so pod vodstvom Vladimira Čadeža, vsem Slovencem znanega glasbenika in člana Slovenskega okteta, uvedli večer s hvalnico iz pravoslavne liturgije, Mokranjčevo *Tebe pojem*, nadaljevali z meditativno Mozartovo skladbo *Ave verum* in se nato poklonili Lojzetu Bratužu z njegovo znano priredbo ruskega napeva *Kraguljčki*. Levji delež nastopa so imele narodne pesmi in priredbe ljudskih, s katerimi je zbor dokazal, da z vso živahnostjo vedno rad sega po priljubljeni slovenski zborovski literaturi. Med temi napevi so bile rodoljubne, otožne, pa tudi poskočne pesmi (briljanten *Marko skače* v Vremšakovi priredbi); res lepo je izzvenela tudi Kogojeva *Stoji, stoji mi polje*. V vseh pesmih je sestav pokazal primerno zvočnost in prepričljivo izvedbo. Na koncu je zbor F.B. Sedej zapel še tri tuje napeve: slavno tridentinsko *La Montanara* in dva spiritualsa. Prvega, *Nobody knows*, je Čadež spremljal na klavir, v drugem, *Amen*, pa je zborovodja naravnost zablestel in občinstvo očaral kot izvrsten solist v tipičnem črnsko duhovnem slogu.

S tem nastopom je zbor pokazal, da želi še vedno ostati eden boljših sestavov na Goriškem in v zamejstvu. To mu bo novi dirigent gotovo znal omogočiti, saj je že s tem koncertom dokazal, da so se mu kulturna stvarnost briške vasi in pevci zbora krepko prirastli k srcu. Tudi prijetno vzdušje, ki ga je v dvorani lahko občutil vsakdo, bo gotovo pripomoglo k temu, kar so si sami pevci zadali kot cilj in tako tudi naslovili ta nastop: *Peli smo, pojemo in bomo peli!*

DD

V TOREK ZVEČER NA GORIŠKEM GRADU

VLADO KRESLIN GOST TISOČLETNICE

Vlada Kreslina najbrž ni potrebno posebno predstavljati, saj je prekmurski umetnik že dolga desetletja prisoten na slovenskem prizorišču. Poznamo ga kot solista, showmana in avtorja nepozabnih melodij, obenem pa raziskovalca glasbenih korenin prekmurskega izročila. Sodelovanje v Beltinški bandi (znamenita skupina pevcev in glasbenikov iz Prekmurja, med katerimi najdemo tudi take s kakimi osmimi križi na plečih), mu je omogočil, da je svoj glasbeni repertoar obogatil z edinstvenimi ljudskimi vižami iz dežele klopotcev in štorkelj. S skupino Mali bogovi pa se je usmeril v iskanje novosti v glasbenem izražanju, pa čeprav je v teh skladbah čutiti melos iz najbolj vzhodne slovenske pokrajine.

S svojo kitaro črne barve je Vlado Kreslin upravičeno postal eden najbolj priljubljenih slovenskih glasbenikov, saj so njegovi koncerti nekaj posebnega, celo edinstvenega. Vzdušje, ki se ustvari na Kreslinovih glasbenih večerih, je neponovljivo, saj mu uspe pritegniti in vplesti v dogajanje bodisi starejšega kot tudi mlajšega poslušalca. Vlado Kreslin bo s svojo Beltinško bando nastopil v Gorici v torek, 19. junija, ob 20.30. Koncert so si omislile številne slovenske goriške organizacije in društva. Pobuda sama pa sodi med prireditve, ki imajo namen proslaviti tisočletnico posoškega mesta. Koncert bo pod šotorom na goriškem gradu s pričetkom ob 20.30. Predprodaja vstopnic je v teku v uradu Kulturnega doma (0481 33288) in v Kulturnem centru Lojze Bratuž (0481 531445).

DRUGO SOBOTO KRESNA NOČ V JEREMITIŠČU

Na svetoivansko noč bo v Jeremitišču zagorel velik kres, Jeremitarji pa pripravljajo še druge pobude. V soboto, 23. t.m., bodo odprli razstavo kmečkih predmetov, ki so jih uporabljali na domačijah in na polju. Razstava bo na štirih različnih prizoriščih. Pri Paulinovih bodo razstavljeni predmeti in orodje, ki so kmetom služili doma, v skednju in pri drugih opravilih kmečkega gospodinjstva. Na dvorišču Zavadlavove domačije bodo na ogled vozovi in drugo orodje, ki je služilo za razne prevoze, ter najstarejši štandreški traktorji. Pri Zornovih si bomo lahko ogledali predmete in orodje, ki so jih uporabljali pri obdelovanju lesa, železa in kamna. Na dvorišču Makučeve domačije pa bodo razstavljeni orodje in stroji, ki so služili na njivi. Razstava bo odprta tudi v nedeljo, 24. t.m. Nedeljski večer bo obogatil kulturni program.

BOGATO DELOVANJE MEPZ HRAST

PESTER SPORED NASTOPOV

Mešani pevski zbor Hrast je v soboto, 9. t. m., nastopil v Foljanu na pevskem srečanju, ki ga je organiziral tamkajšnji pevski zbor. Rdeča nit glasbenega večera je bil Quasimodov verz *...ed e' subito sera.*

Posamezne točke je povezovala pesnica Marilisa Trevisan z branjem svojih poezij v laškem narečju. Doberdobski pevci so se pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča foljanskemu občinstvu predstavili s sklopom polifonskih pesmi, ki je obsegal Gallusov *Alleluia, cantate Domino canticum novum*, staroslovansko Mokrajnčevo *Opelo*, Brucknerjev *Graduale*, Merkujev *Pater noster* in Jericijev *Tebi, Gospod*. Glasbeni večer sta sooblikovala še pevska zbora Elianico iz Foljana in Symphonia iz Griisa - Cuccane ter pevska skupina Rivers z Reke.

Celotni majski spored je bil za doberdobske pevce vsekakor zelo pester. V soboto, 12. maja, je zbor nastopil na dobrodelnem koncertu v Bazovici, ki so ga organizirali SKD Lipa, MePZ Lipa in župnija svete Marije Magdalene. MePZ Hrast je poslušalcem predstavil program iz slovenskega polifonskega in ljudskega repertoarja. Poseben poudarek je zbor namenil zamejskim skladateljem: občinstvo je prisluhnilo skladbam Pavleta Merkuja in Stanka Jericija ter priredbam ljudskih pesmi Danieleja Zanettovicha in Hilarija Lavrenčiča. Zbor je poleg teh predstavil še dve "nezamejski" skladbi: staroslovansko *Opelo* in Pahorjev *Oče naš hlapca Jerneja*.

Doberdobski pevski sestav je sodeloval tudi pri scenski postavitvi *Gorica, glej* ob tisočletnici mesta Gorice. Zapel je pesem *Oj, Doberdob*, kot ponazoritev trpljenja vseh ljudi iz naših krajev in vseh padlih vojakov v prvi svetovni vojni na kraških gmajnah. Skupno z vsemi drugimi goriškimi zbori je ob sklepu dramske uprizoritve izvedel še Vrabčevo *Zdravljico*.

V petek, 15. t.m., bo MePZ Hrast pel še na podelitvi nagrad 7. tekmovanja radijskih posnetkov Primorska poje 2000, na kateri je dosegel prvo mesto v kategoriji ljudskih pesmi in 2. mesto v kategoriji avtorskih pesmi.

V soboto, 16. t.m., se bodo doberdobski pevci odpravili na gostovanje v Quinto di Treviso, kjer bodo na zborovski reviji, ki jo organizira pevski zbor Voci del Sile, predstavili tamkajšnjemu občinstvu sklop zamejskih ljudskih pesmi in napevov.

AČ

DAROVI

ZA CERKEV v Gabrjah Zdravka Cotič Visintin 15.000; v spomin na moža in očeta Tullia Zagheta družina 100.000; Vinko Levstik v spomin na prof. Tullia Zagheta 100.000; D. in T. v spomin na prof. Tullia Zagheta 100.000; starši prvoobhajancev za popravila cerkve 300.000 lir; Angela Malič Klede 35.000; starši prvoobhajancev za cvetje 30.000.

ZA CERKEV na Vrhu N.N. iz Trsta namesto cvetja na grob Angela Jurna 50.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi družina Čotar iz Gorice ob obletnicah 50.000 lir.

ZA CERKEV na Peči druž. Paravano Pecoraro v spomin na Pepkota Čevdka 100.000; Jožica Marušič namesto cvetja na grob sestrične Marije Batistič Buzin 50.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana prvoobhajanci 500.000; birmanci 650.000; N.N. 100.000; N.N. 100.000 lir.

ZA CERKEV na Jazbinah Pirih Mici 100.000; N.N. 180.000 za nove orgle.

ZA CERKEV v Jamljah v spomin na g. župnika Antona Prinčiča 26 darovalcev iz Števerjana 1.440.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu: v spomin na Marino Piccotti N.N. 50.000; N.N. 50.000; Jožica Pintar 50.000; N.N. 150.000; v spomin na Evgena Gravnarja brat in sestri 160.000, Slavica Gravnar 50.000; ob srebrni poroki Magdalena in Mario Miklus 200.000; letnik 1946 ob letnem srečanju 100.000; v spomin na starše Alojza in Dragico Marega-Klanjšček hči Helena 200.000; namesto cvetja na grob Dariu Maražu svojci 200.000, teta, bratranec in sestrična 80.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: druž. v spomin na moža in očeta Tullia Zagheta 100.000; Imelda v spomin na Tullia Zagheta 60.000.

ZA VODOVOD v Afriki prvoobhajanci Rupa, Vrh, Gabrje 120.000 lir.

ZA VRTEC v Števerjanu v spomin na Daria Maraža sodelavci 270.000 lir.

ZA PASTIRČKA v spomin na g. Kazimirja Humarja Ljuba Smotlak 50.000 lir.

V SPOMIN na dr. Kazimirja Humarja druž. A. Kosič za goriške skavte 100.000 in za obnovo prostorov pri Sv. Ivanu 200.000 lir.

ZA LAČNE OTROKE v spomin na dr. Kazimirja Humarja: Tereza Žigon 50.000; Marija Leban 25.000 lir.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksido v spomin na dr. Kazimirja Humarja Mirjam in Bogomir Pezdirc 200.000 ter Cirila Saksida 200.000; v spomin na Daria Maraža druž. Jožef Simčič 150.000 lir.

ZA MISIJONE letnik 1957 iz Števerjana v spomin na Daria Maraža 160.000 lir.

ZA SKLAD S. MIHELANGELE Maraž namesto cvetja na grob g. Antona Prinčiča N.N. 50.000; v spomin na Evgena Gravnarja brat in sestri 200.000, prijatelj Sandro Liseni 100.000; namesto cvetja na grob Dariu Maražu družina Gravnar 150.000; sestra 100.000, teta, bratranec in sestrična 70.000 lir.

ZA CERKVENI pevski zbor iz Števerjana Magdalena in Mario Miklus ob srebrni poroki 150.000; v spomin na Daria Maraža teta, bratranec in sestrična 80.000 lir.

HELENA MAREGA v spomin na mamo Dragico Klanjšček in očeta Alojza Marega za cerkev na Sv. gori 100.000; za misijone 100.000; za lačne po svetu 100.000; za števerjanski vestnik 100.000 lir.

DRUŽ. SREBRNIČ za sv. maše v spomin na Daria Maraža 100.000 in Riccarda Marassija 100.000 lir.

ZA PD ŠTANDREŽ Irena Beltram 100.000 lir.

OBVESTILA

V GABRJAH bo slovesnost Sv. Rešnjega telesa in krvi s sv. mašo in procesijo v četrtek, 14. t.m., ob 20.30; na Peči v nedeljo, 17. t.m. ob 9. uri.

V ATRIJU KC LB je razstava *Spomini v črnobelem Emila Doktoriča*. Fotografije si je mogoče ogledati ob prireditvah do 24. t.m. (0481 531445).

OBVEŠČAMO VSE, ki bi se želeli udeležiti potovanja z Novim glasom po Andaluziji, naj pohitijo z vpisom do konca junija. V primeru, da do tega datuma ne bo zadostno število prijavljencev, bo potovanje odpadlo.

GORIŠKO ROMANJE v Lurd z UNITALSI bo letos vodil nadškof od 12. do 18. julija. Informacije in vpisovanje za slovenske udeležence: Joana Nanut (telefonska številka 0481 21419 ali 0481 520233).

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES V SODELOVANJU S KROŽKOM ANTON GREGORČIČ

vabi na

SLAVNOSTNO PROSLAVO

OB 10. OBLETNICI SAMOSTOJNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Slavnostni govornik bo poslanec **Lojze Peterle**, predsednik prve vlade v samostojno Sloveniji. Sledil bo kulturni program

Četrtek, 28. junija, ob 20.30 v Sedejem domu v Števerjanu

OB 1000-LETNICI GORICE

SLOVENSKE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA

prirejajo koncert

VLADO KRESLIN in BELTINŠKA BANDA

Torek, 19. junija 2001, ob 20.30 na Goriškem gradu

PREDPRODAJA VSTOPNIC v uradu Kulturnega doma (0481 33288) in Kulturnega centra Lojze Bratuž (0481 531445)

GORIŠKA KRONIKA

SKLEPNI VEČER PRAZNIKA ŠPARGLJEV

VEDRA GLEDALIŠKA PRIZORA IN NAGRAJEVANJA

FOTO BUMBACA

Pozno pomladna nevihta je v nedeljo, 3. t. m., z gromom in treskom krepko zagodla delavnim članom Prosvetnega društva Štandrež in jim onemogočila skleniti tradicionalni Praznik špargljev v župnijskem parku med lipami. Vreme jim ni bilo naklonjeno niti preteklo nedeljo, 10. t. m. Ko je bilo že vse pripravljeno na prostem, so morali odrski delavci v naglici vse spraviti in prenesti na oder župnijske dvorane Anton Gregorčič, kjer je nemoteno potekal ob številnem občinstvu sklepni del letošnjega tradicionalnega praznika, ki je obsegal nagrajevanja in nastop kar dveh dramskih skupin. Na štandreškem odru se je po dolgem času pojavila dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana z novo uprizoritvijo, komedijsko enodejanko *Dobrodošli! Kdaj pojdete domu?*, ki jo je po nemški predlogi neznanega avtorja poslovenil Fran Govekar, posodobili pa režiser Emil Aberšek in izvajalci. Premierno so jo Sara Miklus, Martin Komjanc, Matej Pintar in Elijana Humar uprizorili v domači dvorani ob prazniku farnega zavetnika sv. Florjana v letošnjem maju. Tudi štandreški gledalci so iz zabavne kratke igre spoznali, kako se lahko najučinkoviteje znebijo nezaželenega gosta. Mladim števerjanskim izvajalcem so namenili topel sprejem in se jim za prijetno igro zahvalili s ploskanjem. Ko so za zastorom pripravljali oder za drugi gledališki nastop, sta Martina Nanut in Dimitrij Brajnik v imenu PD Štandrež podelila nagrade. Najprej so bili nagrajeni pritrkovalci. Letos se je v štandreškem zvoniku pomerilo pet skupin iz Slovenije, Sv. Marko iz Kopra, iz Ajdovščine, iz Šempetra, in dve skupini iz Budanj. Pokal so prejeli Koprčani kot najbolj oddaljena skupina, kot najmlajša skupina so bili nagrajeni trije fantje iz Budanj (2. skupina). Na Prazniku špargljev so se izkazali tudi otroci, in sicer v slikarskem ex temporu, ki je letos potekal v znamenju domačih živali. Na njem je sodelovalo 33 otrok različnih starosti. Komisija je tako porazdelila nagrade:

vrtec: 1. Nanut Izaija; 2. Martina Dellisanti; 3. nagrada ni bila podeljena; 1. in 2. razred:1. Enrico Tavčar; 2. Luca Dellisanti; 3. Matej Zavadlav; 3., 4. in 5. razred:1. Ivan Bernetič; 2. nagrada ni bila podeljena; 3. ex aequo Mateja Nanut in Mihal Nanut. Posebno nagrado za duhovito risbo je prejela Nikol Kerpan.

Fotografski natečaj je letos nosil naslov *Reka Soča*. Komisijo so sestavljali znani goriški fotografi Antonio Fabris, Agostino Colla in Pierluigi Bumbaca. Prve nagrade je bil deležen Fabio Leščak zaradi izredne moči, ki jo je izražala fotografija, drugo je prejela Tanja Rakar, tretjo pa Carlo Tavagnutti. Zaradi posebnega prikaza Soče v zimskem času je pohvalo zaslužil Mitja Juren. Fotografije so bile razstavljene v spodnji dvorani župnijskega doma.

V kulturnem programu domačega praznika nista mogla manjkati priljubljena štandreška igralca Majda Zavadlav in Božidar Tabaj. Tokrat sta naštudirala kratko enodejanko, ki sta jo pravzaprav sama predelala po nekem tekstu, režijsko sta jo izvedla pod vodstvom igralca PDG Janeza Starine. Pod njegovim mentorstvom sta igralsko tako dozorela, da sta že prestopila ljubiteljski prag, zaradi tega si pač od njiju gledalci čakajo zmeraj posebno dobro igro. Vsebinsko dokaj skromen prizor, delno v narečju, delno v knjižnem jeziku, sta začinila s svojim naravnim igralskim darom, ki je bil opazen v kretnjah in izrazito natančni mimiki. Majda se je kot koketna šolska tajnica, "ki le malo ve", preizkusila v "spogledljivem" plesu in "drznih" ugrizih v pecivo, Božo pa v vlogi omejenega očeta, ki je prepričan v svojo vse(ne)vedno avtoriteto. Prav ob koncu se je bliskovito preobrazil v še en čudaški lik; kar dvakrat je uporabil (enkrat ne povsem umestno) Kobalovo že malce izrabljeno frazo, ki pa še zmeraj vzbuja pri gledalcih smeh. Njun natančni opis likov, ki je prešel v karikaturo, je spravil gledalce v smeh in nedvomno prekril revno vsebinsko predlogo. Težko je najti posrečene kratke tekste; Božo in Majda sta jih že nekaj "premlela" in sedaj jima skorajda primanjkujejo.

V zakulisju sta tudi tokrat lahko računala na sodelovanje šepetalke Marinke Leban, kostumistke Snežice Černic in odrskih mojstrov Franka in Joška Kogoja.

IK

NEDELJSKE UPRAVNE VOLITVE NA VIDEMSKEM

NOVOSTI IN POTRDITVE

ERIKA JAZBAR

V nedeljo so bili poklicani na volišča tudi volilni upravičenci iz videmske pokrajine, saj so na upravnih volitvah obnovili pokrajinski svet ter nekatere občinske uprave, med katerimi so za našo narodnostno skupnost pomembne predvsem občine Dreka, Tavorjana in Čenta. Volilna udeležba je bila 55,77 odstotna, to pomeni, da je šlo na volišča 267.924 upravičencev, kar je nedvomno slab rezultat. Poglejmo podrobneje.

Glavna kandidata za predsednika videmske pokrajine sta bila dva profesorja videmske univerze, in sicer Marzio di Gaffembergo Strassoldo za desno sredino ter Flavio Pressacco za levo sredino. Bivši rektor videmske univerze je bil veliki favorit, kar se je tudi izkazalo v rezultatih, saj je krepko premagal že v prvem krogu predstavnika leve sredine s kar 52,64% proti 36,52 odstotkov glasov, kar prevedeno v številke pomeni 133.555 proti 92.649 glasov.

V špetrskem okrožju za pokrajinske volitve, ki zajema, ob občinah Nadiških dolin, še Tavorjano, Ahten in Fojdo, je ponovno kandidiral za mesto v pokrajinskem svetu na listi Socialistov dosedanji pokrajinski svetovalec Firmino Marinig, žal pa mu je izvolitev spodletela. To pomeni, da v videmskem pokrajinskem svetu odslej ne bo več slovenskega predstavnika.

Kako pa so se obnašali volivci v ostalih občinah? V dreški občini, ki je najmanjša upravna enota v Nadiških dolinah, sta se potegovala predstavnik Ljudske stranke Stefano Gasparin in Tarcisio Donati, ki sta se predstavila z istoimenskima listama *Združeni za Dreko*. Novi dreški župan bo Tarcisio Donati, ki je prejel 84, medtem ko je Gasparin prejel 72 glasov.

V Tavorjani so volivci imeli na izbiro dve občanski listi, ki sta se predstavili s Paolom Marseuom za desno sredino in Ezio Benati, predstavnico leve sredine. Zmagal je prvi, bivši pokrajinski svetovalec Forza Italia, ki bo nadaljeval družinsko tradicijo, saj je bil oče Renzo ravno tako župan omenjene občine; premagal je levo sredino s 55,4% proti 44,5% glasov.

V Čenti so se predstavili za mesto prvega občana dosedanji župan Lucio Tollis za levo sredino, ki ga Slovenci poznamo, saj je bil z našimi upravitelji na avdicijah v Rimu za zaščitni zakon in je branil zahtevo naše narodnostne skupnosti. Njegov tekmec je bil sredinski deželni svetovalec Giancarlo Cruder, ki je prestopil v Evropsko demokracijo in kandidiral za desno sredino, medtem ko se je Liga predstavila s Piom Constantinijem. V nedeljo je v Čenti zmagala leva sredina z 51,6% glasov, medtem ko je desna sredina dosegla 38%.

NA MATAJURJU MNOŽIČNA UDELEŽBA

JUBILEJNO SREČANJE PLANINCEV

Planinska družina Benečije je bila tudi tokrat kos velikemu izzivu, najbolj zahtevni točki letošnjega programa, in sicer organizaciji jubilejnega 30. srečanja obmejnih planinskih društev. Organizacija omenjene pobude, ki se vsaka štiri leta vrača v videmsko pokrajino, je velik dogodek, saj se na njem zbere več stotin ljudi, kar ustvarja nedvomno nemalo preglavic, tudi številčno močni organizaciji, kakršna je PDB.

Pomembno srečanje slovenskih ljubiteljev gora so letos priredili na Matajurju, kjer so se zbrali obmejni slovenski ljudje, ki prihajajo iz raznoraznih predelov širšega prostora, posejanega s slovenskim življem.

V nedeljo je bilo na Matajurju srečanje, ki sta ga priredila Planinska družina Benečije v sodelovanju s sekcijo CAI iz Nadiških dolin, kar je tudi pomemben signal sodelovanja med sličnima organizacijama, ki delujeta v slovenski Benečiji. Organizatorjem sicer vreme ni priskočilo na pomoč, saj je na beneškem vrhu ob nizki temperaturi ponagajala tudi gosta megla, kljub temu pa se je v slovensko Benečijo pripeljalo veliko število planincev in ljubiteljev narave ter gora, v skupinah z avtobusi in posamezno z osebnimi avtomobili. Obmejno srečanje planincev je namreč vsakoletna lepa priložnost, ki jo imajo slovenski ljubitelji gora, da se spoznajo in poglobijo prijateljske vezi.

Program srečanj je bil tudi na Matajurju zelo preprost. Ob 8.30 so se udeleženci zbrali v vasi Matajur ter se povzpeli na najvišjo beneško goro, kljub slabim vremenskim razmeram so darovali slovensko sveto mašo. Kosilo je bilo v koči Pelizzo, kjer je sledil tudi pester kulturni program, za katerega so poskrbeli najmlajši z igro, petjem in besedo. Udeležence je popestrila godba z Jesenic, ki je zvesti spremljevalec srečanja obmejnih planincev.

Za marsikoga je bilo nedeljsko srečanje tudi priložnost za ogled Doma na Matajure, ki so ga lani oktobra slovesno odprli in na katerega so beneški planinci upravičeno ponosni.

EJ

OB PARITETNEM ODBORU

Davide Clodig iz Srednjega je eden od treh predstavnikov izvoljenih v paritetni odbor. Ob tej pomembni novici pa gre podčrtati tudi drugo razveseljivo dejstvo, in sicer da se je iz videmske pokrajine vpisalo v zbor izvoljenih predstavnikov kar 77 beneških, rezijanskih, terskih in kanalskih Slovencev, kar je nedvomno zgovoren signal, da se je v videmski pokrajini marsikaj spremenilo in da je prišlo v zavest tamkajšnjih Slovencev, da zaščitni zakon velja za našo manjšino iz videmske pokrajine kot za Goriško in Tržaško.

GLOSA JURIJ PALJK

O ZGOŠČENKAH

Jasno, da mislimo na CD plošče, pravzaprav na kompaktnezgoščene plošče, kot tudi redko rečemo za te digitalno posnete plošče, na katerih je običajno posneta v tej najnovejši in do sedaj najboljši elektronski obliki glasba. Če tokrat pustimo ob strani nemogočo besedo, kar beseda zgoščenka vsekakor je, bi raje rekli nekaj več o samih CD-jih, ki so pri nas doma nadomestili najprej stare, črne LP in male plošče, nato še avdiokasete, in danes vse kaže, da bodo tudi CD-ji izginili, če pa že ne ravno izginili, pa se bo njihova razširjenost v kratkem zmanjšala.

Pred dnevi je namreč slovita ameriška družba Napster objavila vest, da je sklenila pogodbo, s katero se zavezuje, da bo od meseca julija naprej tudi ona prodajala glasbo. Za tiste, ki ne veste, kaj je Napster, naj povemo, da je to družba, ki ima na spletnih straneh interneta poseben servis (imenujmo ga tako), ki omogoča izmenjavanje glasbe, omogoča izmenjavo celih plošč in še česa. Pod pojmom napster z malo začetnico pa razumemo program, ki to izmenjavo glasbe na internetu ali v svetovnem omrežju omogoča. Kje je torej težava, boste rekli. Preprosto in zelo jasno bomo povedali, da je problem v tem, ker je bila do sedaj ta izmenjava brezplačna. Še bolj preprosto: velike družbe niso pri vsem tem ničesar zaslužile in seveda tudi pevci in glasbeniki ne. Internet še danes omogoča, da si preko elektronskega omrežja ljudje izmenjujemo glasbo vseh zvrsti zastonj, in to omogoča le, če je glasba posneta v mp3 verziji. Za tiste, ki niste vajeni računalnikov, in teh nas je več, kot si računalniški geniji mislijo, povejmo, da je verzija mp3 dejansko neka oblika digitalnega zapisa glasbe, ki glasbeni zapis dobesedno pretvori v digitalni jezik, le-tega se pa da pošiljati po internetu in je zato potreben poseben program, da se lahko ta glasba ponovno sliši. Do sedaj je to bilo zastonj, ker je napster izumil fant, ki mu je bilo všeč poslušati glasbo, a je do glasbe hotel priti zelo poceni...

Vemo, da je danes nakup CD-ja pravi podvig za mladostnike, saj nova plošča pri nas stane od 40 do 50 tisoč lir, v Sloveniji sicer nekaj manj, a je to seveda vseeno predrago, da bi si mladostnik lahko privoščil obilne nakupe CD-jev, kakršne si seveda želijo velike svetovne diskografske hiše; pet jih je, ki bi še naprej rade služile mastne denarce na račun glasbenikov in predvsem pa nas, potrošnikov. Napster pa je s pomočjo interneta omogočil, da si je plejada prav teh mladostnikov napravila doma izjemno diskoteko in zanjo ni porabila veliko, gotovo izjemno malo denarja. Zato so velike diskografske družbe sklenile temu narediti konec, saj jim ne gre več, da bi CD-je kupovali samo tridesetletniki in štiridesetletniki, ki imamo denar, a sodobne, današnje moderne glasbe nismo pripravljeni poslušati. Da ne bo kdo mislil, da tega ne vemo, bomo seveda tudi zapisali: preklemano dobro vemo, da so tudi danes v modi Beatles in Rolling Stones and co. Predvsem zato, ker imamo mi denar za nakup njihovih plošč. Ne samo zato, a tudi in predvsem zato! Najstniki si ne morejo privoščiti nakupa CD-jev in se zato zatekajo k pirateriji, kar seveda je prosto izmenjavanje in presnemavanje plošč. In vsa prigovarjanja, kako je to protizakonito, kako bodo že oni poskrbeli, da bomo plačevali globe za piratske posnetke, so bila zaman! Tega so se zavedele tudi "majors", kot se v sodobnem in lepem slovenskem jeziku reče svetovnim diskografskim hišam. Zatekle so se na sodišče iskat pravico, dosegle, da bo končno program napster služil predvsem njim, a na sodišču tudi niso preveč vztrajale, ker so se tudi sodniki začeli na glas spraševati, zakaj so CD plošče v maloprodaji tako drage, zakaj so v Italiji najdražje na svetu in podobne, za velike diskografske hiše neprijetne stvari so sodniki sprašev ali. Dobili so seveda nešteto odgovorov, mladostniki pa so kar naprej kopirali in izdelovali piratske posnetke. Pred dnevi torej odločitev, da bodo preko svetovne mreže prodajali glasbo in torej ne bo potrebno več kupovati CD plošč, zgoščenk torej.

In mi, uporabniki in ljubitelji glasbe?

Seveda bomo tudi tokrat nasedli. Kot smo nasedli, ko smo pred desetimi leti vsi po vrsti nakupili "CD playerje", nove gramofone za CD-je, dali stare plošče v omare, kjer še danes ležijo, založili avdiokasete in prisegali na CD, ki "je zadnja meja glasbene tehnike". Kot smo nasedli takrat, ko smo vsi ko nori kupovali videoregistratorje in presnemavali videokasete, jih na debelo kupovali, da bi končno veliki proizvajalci ugotovili, kako je že skrajen čas, da nam spet ponudijo kaj novega, in so nam dali DVD plošče, in seveda tudi "DVD playerje", ki so veliko boljši od videoregistratorjev, so postali nuja sodobnika, ki je toliko nor, da vedno kupi vse, kar mu ponudijo. Ustvarjanje novih (ne)potreb je tudi ena značilnosti svetovnih industrij, ki točno vedo, kdaj ima še kdo kaj cvenka v žepu.

A bi bilo včasih le lepo, da bi se vsi skupaj malce naveličali tega, da nam vsakih pet let ponujajo nekaj novega, drugačnega in niti ni rečeno, da tudi boljšega. Lepo bi bilo, če jim ne bi verjeli, ko nam pravijo, da je pet let star avto že za na odpad, da je videoregistrator slabši kot DVD, ko bi tudi doumeli, da je mp3 samo še "ena finta", na katero bomo padli, da bodo oni ponovno služili mastne denarce.

In končno: Čemu vse to? Zakaj je to potrebno?

USPEŠEN OBISK PREDSTAVNIKOV EVROPSKE KOMISIJE

POGAJANJA SE BLIŽAJO KONCU

MARJAN DROBEŽ

Najpomembnejša dogodka za podobo, prestiž in koristi Slovenije v letošnjem letu bosta zagotovo srečanje predsednikov ZDA in Rusije, Georga W. Busha in Vladimirja Putina, v soboto, 16. junija, ter obisk, ki sta ga v četrtek in petek, 7. in 8. junija, v Sloveniji opravila predsednik evropske komisije Romano Prodi in evropski komisar za širitev Günter Verheugen. Prišla sta predvsem zaradi tega, da bi s slovenskimi predstavniki preučila stanje pogajanj o vključitvi Slovenije v EU, v tem zapletenem in občutljivem obdobju, ko pogajanja prehajajo v zaključno fazo. Gosta sta med pogovori s predsednikom države Milanom Kučanom, premierom, Janezom Drnovškom, zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom in z ministrom za evropske zadeve Igorjem Bavčarjem, zelo ugodno ocenila stopnjo pripravljenosti Slovenije za sprejem v UE; Romano Prodi pa je o tem govoril tudi na zasedanju državnega zbora in v skoraj eno uro trajajoči oddaji na državni TV. Splošne vtise je na časnikarski konferenci ob koncu obiska povzel komisar za širitev Verheugen z izjavo, "da je Slovenija- ena najbolj pripravljenih kandidatk za članstvo v EU in ima upravičeno ambicijo, da bo prva ali vsaj med prvimi državami, ki bodo končale pogajanja še pred koncem leta 2001. To je povsem realistično". Minister za evropske zadeve Igor Bavčar je bil še bolj optimističen, saj je poudaril, da Slovenija ni opustila namere, da pogajanja čimbolj pospeši in jih konča do konca letošnjega leta, čeprav je očitno, da se bodo pogajanja o nekaterih poglavjih pravnega reda EU zavlekla tudi v čas španskega predsedovanja povezavi v začetku prihodnjega leta. Zdaj velja, da bo Slovenija kot polnopravna članica EU že sodelovala na evropskih volitvah v juniju leta 2004.

Največje sporno vprašanje na pogajanjih med EU in Slovenijo je naše nasprotovanje obdobju prostega pretoka delovne sila iz držav kandidatk oz. novih članic EU, ki bi lahko trajalo sedem let. Romano Prodi in Günter Verheugen sta izrazila razumevanje za slovensko nasprotovanje načrtovanemu prehodnemu obdobju za pretok delovne sile, sa j iz Slovenije ni pričakovati občutenega preseljevanja delavcev, a sta opozorila, "da so se članice EU dogovorile, da med kandidatkami ne bodo delale razlik". Slovenija bo zato najbrž morala sprejeti omenjeno prehodno obdobje, pri čemer pa upa na bilateralna sporazuma o zaposlovanju delovne sile, ki bi ju sklenila z Avstrijo in Italijo, s tem pa bi omejitev pretoka obšla.

Obisk obeh predstavnikov Evropske komisije je potekal v prijateljskem in sproščenem vzdušju. Najbrž tudi zaradi tega, ker sta Romano Prodi in Janez Drnovšek "že dolgo dobra prijatelja", kot je med oddajo na državni TV povedal slovenski premier. Prodi pa je v isti oddaji dejal, "da je lani kolesaril v Sloveniji, a ga nihče ni spoznal in zato se je prijetno počutil". Predsednik evropske komisije in prdsednik slovenske vlade sta v petek, 8. junija, nekaj ur skupaj kolesarila v Logarski dolini, tja pa se bo Romano Prodi, kot je zatrdil, še vrnil.

SPORAZUM O JEDRSKI ELEKTRARNI KRŠKO

Slovenija in Hrvaška sta po desetih letih svoje samostojnosti dosegli sporazum o enem izmed treh spornih vprašanj. Gre za status jedrske elektrarne Krško. Po dogovoru predsednikov vlad Slovenije in Hrvaške dr. Janeza Drnovška in Ivice Račana, doseženem na srečanju v soboto, 9. junija na Reki, bo jedrska elektrarna 1. januarja leta 2002 prešla v skupno upravljanje obeh držav, ki sta sicer njeni lastnici. Terjatve in obveznosti, ki so nastale v obdobju nesporazumov, bodo medsebojno pobotali, Hrvaška pa bo električno energijo iz Krškega začela ponovno prevzemati 1. julija 2002, torej štiri leta po prekinitvi dobav. Predsednika vlad sta dosegla tudi napredek pri obravnavanju drugih dveh spornih zadev, torej glede morske meje med Slovenijo in Hrvaško in terjatev zagrebških varčevalcev Ljubljanske banke. Ponovno se bosta sestala čez deset dni.

Med drugimi dogodki, ki so zaznamovali politično kroniko države v prejšnjih dneh, omenjamo 4. kongres ZLSD, ki je potekal v soboto, 9., in v nedeljo, 10. junija, v Kopru pod geslom Za partnersko demokracijo. Predsednik stranke Borut Pahor je priznal, da so v njej tudi nasprotniki vključevanja Slovenije v Nato. Pridržke zoper Pahorjeve usmeritve v zunanji politiki je imel tudi poslanec Aurelio Juri, ki zaradi tega ni hotel ponovno kandidirati za položaj podpredsednika ZLSD. Omenjeni poslanec je tudi menil, "da sta si funkciji predsednika državnega zbora in predsednika ZLSD, ki ju ima Borut Pahor, v nasprotju".

Predsednik Slovenije Milan Kučan se je v petek in soboto, 8. in 9. junija, udeležil srečanja štirinajstih držav Srednje Evrope, ki je bilo v Verbanii ob jezeru Maggiore. Teme so bile tudi tokrat povezane z vrednostnim sistemom sodobne demokratične Evrope, svobodo, ustavnimi ureditvami, dodana pa je bila tudi aktualna tema o nemirnem Balkanu. Kučan se je tam sestal z italijanskim predsednikom Carlom Azegliom Ciampijem in prvič tudi z jugoslovanskim predsednikom Vojislavom Koštunico. Naslednje, 9. srečanje predsednikov držav z območja Srednje Evrope bo leta 2002 v Sloveniji.

PISMO O NAMERAH SO PODPISALI ŽUPANI DVANAJSTIH OBČIN NA GORIŠKEM

UNIVERZA TUDI NA PRIMORSKEM?

Župani dvanajstih občin na Goriškem so v torek, 5. junija, v Novi Gorici podpisali skupen dokument, t.i. Pismo o namerah za ustanovitev Univerze na Primorskem. Nujnost oblikovanja tretje slovenske univerze, ki bi imela središči v Novi Gorici in v Kopru, je očitna že daljše obdobje, a država se še ni lotila uresničevanja tega projekta. Zato so jo župani pozvali, naj vendarle ustanovi univerzo in zanjo tudi zagotovi sredstva. Pismo o namerah so podpisali župani občin Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerkno, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid, Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba, Tolmin, Vipava in mestne občine Nova Gorica. V dokumentu so župani zapisali, "da se tukaj ob slovenski zahodni meji z vso resnostjo zavedamo usodnih sprememb, ki jih prinašajo nezadržni integracijski procesi, v katere sta Slovenija in Primorska kot obmejna dežela še posebej usodno vpeti. Blaginja in varnost bosta vse bolj tesno povezani z ustvarjalnostjo in obvladovanjem novih znanj, zato moramo skupaj postaviti trdno jedro neodvisnega univerzitetnega študija na Primorskem".

Nedalje je poudarjeno, "da bo bodoča Univerza na Primorskem morala postati mednarodno središče, ki bo ponujalo najnovejša znanja, izhajajoč iz lastnih izkušenj, kakor tudi iz tesnih povezav s prestižnimi tujimi univerzami in raziskovalnimi središči. Že sedaj smo priča hitremu in uspešnemu razvoju visokega šolstva tako na Goriškem kakor tudi v Slovenski Istri (na obalnem območju). Prepričani smo, da je vsak koncept razvoja Univerze na Primorskem, ki ne bi zagotavljal vzporedne graditve dveh enakopravnih univerzitetnih središč in bi dajal prednost enemu območju pred drugim, škodljiv, saj bi zanemarjal gospodarske in intelektualne prednosti, ki jih ponuja posamezno območje. Z istočasnim razvojem dveh stebrov Univerze na Primorskem bomo lahko hitro in učinkovito prišli do kvalitetnega visokošolskega in univerzitetnega izobraževanja, ki bo pokrivalo celotno območje ob slovenski zahodni meji. Obenem bomo lahko enakovredno konkurirali italijanski univerzitetni ponudbi, ki je sistematično razpršena ob celotni meji med Italijo in Slovenijo, od Vidma in Krmina do Gorice in Trsta". Župani so se tudi obvezali, "da bodo v svojih občinah delovali v smeri doslednega uresničevanja Pisma o namerah, in v skladu s pooblastili predlagali občinskim svetom, da podprejo nastajanje tretje slovenske univerze na Primorskem. S posebno pogodbo se bodo občine dogovorile tudi glede finančnih prispevkov za bodočo univerzo. Župani tudi pozivajo poslance z območja Primorske v državnem zboru, da čimprej predložijo v parlamentarni postopek predlog zakona o ustanovitvi univerze na Primorskem, ki bo delovala v dveh enakopravnih središčih". Župani dvanajstih občin na Goriškem so v razgovoru pred podpisom Pisma o namerah menili, da bi bil sedež bodoče univerze na Primorskem lahko v Štanjelu na Krasu.

Stališča o novi univerzi na Primorskem je 4. junija na svojem občnem zboru sprejel tudi Forum za Goriško. Po mnenju te ustanove civilne družbe Primorska potrebuje dve univerzi, eno od teh nujno v Novi Gorici. Opozorili so tudi, "da Slovenija še vedno nima univerze tik ob meji z Italijo, ki bi bila na voljo tudi slovenskim zamejcem iz sosednje države".

M.

ZAKLJUČEK PREDAVANJ V GORIŠKEM MUZEJU

ZNAMENITI ZDRAVNIKI NA GORIŠKEM SKOZI ČAS

V Goriškem muzeju so v torek, 5. junija, zaključili spomladanski krog obeleževanja gibanj in dogodkov, ki so se zgodili v tisoč letih od prve uradne omembe Solkana, Gorice in Goriške pokrajine. Obravnavali so temo z naslovom *Znameniti zdravniki na Goriškem skozi čas*, o čemer je imela predavanje dr. Zvonka Zupanič-Slavec, predstojnica inštituta za zgodovino medicine pri medicinski fakulteti v Ljubljani.

V preteklih 500 letih, upoštevano je obdobje nekako do konca druge svetovne vojne, je delovalo v Gorici oz. na Goriškem okoli 77 bolj znanih zdravnikov, kot izhaja iz podatkov v raznih enciklopedijah, biografskih leksikonih in v drugih virih, med katerimi je predavateljica zlasti uporabila posamezne zvezke Slovenskega primorskega biografskega leksikona, ki jih je izdajala Goriška Mohorjeva družba. Dr. Zvonka Zupanič-Slavec je pojasnila, da so bili zdravniki slovenske, a tudi drugih narodnosti, ki so jih v Gorico ali drugam na Goriško privedli življenje, potreba in tudi naključja. Ob opravljanju svojega poklica so se zavzeto in uspešno posvečali tudi delovanju na drugih področjih, s čimer so širili znanje in prosvetljevali ljudi. Dr. Pier Andrea Mattioli je bil, denimo, navdušen botanik, ki je preučeval tudi rastline na Sabotinu in v Solkanu in o tem pisal. Dr. Anton Muznik je leta 1781 izdal knjigo o goriškem podnebju, ki smo jo pred kratkim, predvsem zaradi prizadevanj zgodovinaraja dr. Branka Marušiča, dobili tudi v slovenskem prevodu. Dr. Marko Anton Plenčič iz Solkana je napisal štiri knjige o zdravstvu, s svojimi raziskovanji in dosežki pa je postal tudi predhodnik slovenske mikrobiologije. Dr. Peter Mislej, ki je bil rojen v Podragi na Vipavskem, je bil sicer zdravnik, a ukvarjal se je pretežno s filozofijo. Dr. Anton Mihelič se je proslavil na medicinski fakulteti v Pragi, kjer je bil dvakrat izvoljen za dekana, v enem mandatu pa je bil celo rektor praške univerze. Dr. Danilo Lokar iz Ajdovščine, ki se je proslavil predvsem kot pisatelj, ter dr. Bogdan Brecelj, eden vrhunskih slovenskih zdravnikov, sta postala člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Neprecenljiv je delež zdravnikov, bilo jih je devet, ki so preučevali in odkrivali tiste bolezni v Idriji, ki jih je v preteklosti povzročalo živo srebro. O tem so napisali dragocene knjige, ki jih medicina še zmerom uporablja. Predavateljica je omenila tudi vlogo partizanskih zdravnikov, ki so delovali v težkih razmerah med vojno. Pomembnejših partizanskih zdravnikov je bilo na Goriškem devet. Na predavanju so našteli tudi zdravnike iz generacij po drugi svetovni vojni. Tudi ti so dejavni na različnih področjih, tako da se tradicija široko razgledanih in aktivnih intelektualcev, zdravnikov, nadaljuje. Na Goriškem jih kar nekaj sodeluje na področju književnosti, znan je denimo primarij dr. Vasja Klavora, ki je objavil nekaj knjig o prvi svetovni vojni, ki so izšle tudi v nemškem prevodu.

Predavateljica je udeležencem, med njimi je bilo največ zdravnikov, priporočila, naj odkrivajo nove podrobnosti o zdravnikih na Goriškem v preteklosti. Morda kje hranijo kakšne brošure ali knjige o njih, nemara ima kdo tudi fotografije ali druge dokumente, ki zadevajo posameznike iz tega pomembnega sloja izobražencev na Goriškem. Zdravnike naj bi tudi obeležili v naši krajevni zgodovini, jih spoštovali in se jih spominjali. Pri tem je omenila poslanstvo, ki ga je opravil Slovenski primorski biografski leksikon, in se zahvalila prof. Mariji Češčut, ki je na predavanju predstavljala Goriško Mohorjevo družbo. Pri zbiranju gradiva o goriških zdravnikih v preteklosti sta veliko sodelovala tudi knjižničar in kulturni delavec Marjan Brecelj ter docent dr. Anton Prijatelj iz Nove Gorice.

M.

PO DIPLOMI V ZDA

SLOVENEC PRVIČ NA SLOVITI WEST POINT

Vojko Sotlar iz Šentjurja pri Celju je prvi slovenski častnik, ki je po štiriletnem študiju prejel diplomo slovite ameriške vojaške akademije West Point. Šolanje je končal v skupini, v kateri je bilo okoli tisoč častnikov, po večini iz ZDA, a tudi iz drugih posebej izbranih držav. Na slovesnosti ob podelitvi diplome so Vojka Sotlarja poleg staršev pozdravili slovenski generalni konzul v New Yorku Andrej Podvršič, namestnik načelnika generalštaba slovenske vojske general Bojan Šuligoj, slovenski vojaški ataše v Washingtonu brigadir Janez Kavar, po telefonu pa mu je čestital načelnik generalštaba slovenske vojske general Ladislav Lipič.

Vojko Sotlar se je vrnil v domovino s činom podporočnika in bogatimi izkušnjami, ki jih je pridobil med študijem na ameriški vojaški akademiji. Zaposlen bo v nastajajočem 10. bataljonu I. poklicne brigade slovenske vojske. Le-ta bo lahko sodelovala v operacijah zveze Nato in v mirovnih operacijah v tujini. Častniki v teh enotah imajo tudi ameriško izobrazbo. Sicer pa naj bi bilo v slovenski vojski že okoli 500 častnikov, ki so se usposabljali v tujini. Od teh jih je bila večina na šolanju v ZDA.

M.

POBUDA ZA ZDRUŽITEV DVEH OBČIN

NA SEJI JE BIL PREDLOG SPET ZAVRNJEN

Na seji občinskega sveta občine Šempeter-Vrtojba v sredo, 6. junija, so obravnavali tudi pobudo območnega odbora demokratične stranke upokojencev, naj bi se Občina Šempeter-Vrtojba in Mestna občina Nova Gorica združili v novo Mestno občino Nova Gorica. V omenjenem dokumentu je tudi zapisano, "da je bila z razdelitvijo mestne občine leta 1998 napravljena huda napaka. To napako je treba odpraviti, dokler ni nastala še večja škoda, kar ugotavlja vse več občanov". Svetnice in svetniki so v razpravi opozarjali, da navedbe in ocene, vsebovane v pobudi območne organizacije Desusa, niso resnične, da pomenijo le poizkus manipuliranja z javnim mnenjem. Nekateri so tudi menili, da so pobudo Desusa spodbudile druge vplivne politične sile, ki delujejo zunaj Šempetra oz. Vrtojbe.

Proti možni združitvi občine Šempeter-Vrtojba in mestne občine Nova Gorica so glasovali vsi svetnice in svetniki, razen samostojnega svetnika Antona Nina Špacapana, ki je glasoval za združitev. V obrazložitvi sklepa o zavrnitvi pobude je med drugim zapisano, "da je Občina Šempeter-Vrtojba s svojim nastankom omogočila nesluten razvoj naselij Šempetra in Vrtojbe. Posebej je treba poudariti, da razvoj naše občine nikakor ne ogroža Nove Gorice kot regijskega središča, ampak prav nasprotno, s svojim razvojem omogoča tudi prepoznavnejši in pomembnejši položaj mesta in njegove širše okolice. To se kaže tudi pri odnosih s sosednjimi kraji v Italiji, pri delovanju skupnih zavodov in dejavnosti in pri novih skupnih projektih sodelovanja med občino Šempeter-Vrtojba in mestno občino Nova Gorica. Naša občina uspešno sodeluje tudi z občinskimi upravitelji v Gorici".

M.

ODV. ŠKERK ZA NAŠ JEZIK

KDOR ZANIČUJE SE SAM...

Zaradi stiske s prostorom, kar je v volilnem obdobju pri časnikih nekaj običajnega, nismo doslej mogli posvečati ustrezne pozornosti vprašanju, ki ga je pred kratkim s prizivom na Deželno upravno sodišče javno načel prvi deželni poslanec Slovenske skupnosti v deželnem zboru Furlanije-Julijske krajine (1964-1968), politik in odvetnik dr. Jože Škerk. Priziv, ki ga je v Škerkovem imenu vložil odvetnik Renzo Frandolič, zahteva, naj deželno upravno sodišče proglasi za nične tri sklepe devinsko-nabrežinskega občinskega odbora, češ da so vsi trije v kričečem nasprotju z natančnimi določili občinskega statuta, to je temeljne listine, ki ureja delovanje devinsko-nabrežinske uprave. Vsi trije omenjeni sklepi so bili namreč pritrjeni na občinski oglasni deski samo v italijanskem jeziku. Manjkalo je torej slovensko besedilo, ki ga za vse akte občinske uprave izrecno določa občinski statut, ki je, kot smo že omenili, temeljna občinska listina.

Naj spomnimo, da sta dva sklepa občinskega odbora v tesni zvezi z oblikovanjem Podrobnega urbanističnega načrta za sesljanski zaliv. Načrt se oblikuje na pobudo družbe, ki je lastnik prizadetega območja ob sesljanski obali, podrobni urbanistični načrt pa moreta odobriti tako občinski svet kot dežela Furlanija-Julijska krajina.

Odsotnost slovenskega besedila odborovih sklepov pomeni, poudarja dr. Škerk, da se ne upoštevajo in da se ne izvajajo "statutarna, normativna in zakonska določila", s čimer je odbor prekoračil svoja pooblastila in torej ravnal nezakonito. Že to bi bil več kot zadosten razlog za proglasitev ničnosti vseh treh omenjenih sklepov devinsko-nabrežinskega občinskega odbora.

V svojem prizivu dr. Škerk poudarja, da je raba slovenskega maternega jezika neodtujljiva človekova pravica, ki jo priznavajo in jamčijo tako natančna ustavna določila kot mednarodne konvencije in pogodbe, ki jih je potrdil italijanski parlament in so zato sestavni del italijanske notranje pravne ureditve. Veljavnost vseh teh listin med drugim potrjuje tudi zaščitni zakon za slovensko jezikovno manjšino v Furlaniji-Julijski krajini (gre za zakon, ki ga je senat italijanske republike dokončno odobril 14. februarja letos in je bil marca objavljen v Uradnem listu). V svojem 28. členu ta zakon med drugim določa, da se nobeno njegovo določilo ne more tako tolmačiti, da bi se zmanjšala raven zaščite pravic slovenske manjšine, kot so jo bili zagotovili prejšnji predpisi, ki zadevajo zaščito slovenske jezikovne manjšine.

Ni treba posebej omeniti, da je vprašanje, ki ga je načel dr. Škerk, tako načelne kot praktične narave, zaradi česar zasluži največjo pozornost celotne naše javnosti. Mislimo, da na tem področju ne more biti nobenega slepomišenja, še manj pa nobene popustljivosti, saj bi drugače lahko upravičeno spomnili na znane besede našega pesnika: "Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti". K zadevi se bomo seveda morali vrniti, saj bi bilo za vse nas nedopustno, če bi jo puščali vnemar.

DL

NEKAJ DRAGOCENIH NASVETOV ZA SADJARJE

JUNIJSKA POTREBNA OPRAVILA V DOMAČEM SADOVNJAKU

Junij je čas, ko je tudi v sadovnjakih veliko dela. V mladem nasadu bomo najprej skrbeli, da s poletno rezjo usmerimo rast sadik, se pravi, da bomo odrezali poganjke ob vznožju sadik, ostale, ki rasejo na debelcu pa lahko odstranimo ali vsaj močno skrajšamo. Cele pustimo le tiste poganjke, ki nam ne bodo koristili pri oblikovanju bodoče krošnje oziroma vzgojne oblike, za katere smo se odločili. Glede na vzgojno obliko bomo torej pustili različno število poganjkov, iz katereih bomo vzgojili krošnjo. Tako bomo ohranili 3-4 najlepše poganjke, če smo se odločili za kotlasto, presekano stožčasto, piramidno ali vretenasto vzgojno obliko. Trije poganjki nam rabijo, če želimo vzgojiti pravilno ali nepravilno palmeto, dva najlepša poganjka pa bomo pustili v primeru, da bodo gojili drevo v obliki črke ipsilon. Na ta način zlasti koščičarje in pečkasto sadje hitreje razvijemo v zaželjeno obliko. V primeru, da bi se začelo daljše sušno obdobje, pa bomo poskrbeli, da mlado sadno drevje zalijemo na razdaljo 8-10 dni. Vsaki sadiki bomo prilili vsaj 10 litrov vode. V mladem nasadu je tudi zelo koristno okopavanje in rahljanje vrhnje plasti zemlje, saj zbita tla vsrkavajo bistveno manj vode, ko dežuje, plevel izčrpuje zemljo in rabi vlago iz nje, zrahljana tla pa tudi bolj omejujejo sušenje prsti.

V starejših, navadno zatravljenih sadovnjakih moramo redno kositi travo. Če pokosimo z mulčerjem, ostane zmulčena trava kar v nasadu in preperi. Na ta način se tudi izboljša vrhnja struktura prsti, saj se poveča plast humusa. Najbolj primerno je, da travo pokosimo, ko je visoka kakih 20 cm. V manjših nasadih rabimo koso. V zadnjih letih pa se vse bolj uporabljajo motorne kose, pri katereih lahko namestimo glave s kosilno nitko ali plastičnimi oz. kovinskimi noži, kovinsko rezilo ali krožno žago. Nekatere kose imajo glavo z nitko, ki se samodejno podaljšuje, pri drugih pa moramo to opraviti ročno. Ko z motorno koso delamo v mladem sadovnjaku, moramo zelo paziti, ker so sadike še nežne in bi jih lahko tudi z nitjo močno poškodovali ali celo presekali.

Pri nekaterih sadnih vrstah, zlasti pa pri jablanah, moramo v sedanjem času zredčiti sadeže, saj bi bili sicer predrobni. Na ta način bo sadje bolj enakomerne debelosti, predvsem pa bomo s primerno obremenitvijo drevesa pomagali, da ne bo prišlo do izrazite izmenične rodnosti, oziroma da se bodo poleti brsti lepo razvili v rastne in cvetne brste. Uravnovešena diferenciacija brstov je važna za ohranjanje redne rodnosti in normalnega prirastka rastlin.

Tudi okus sadja bo boljši, ker bo rastlina lahko koncentrirala sladkor in ostale snovi v manjše število plodov. Najbolj primeren čas za to delo je, ko so plodovi približno za oreh debeli. Najprej odstranimo šibkejše, ranjene ali plodove, ki jih je napadel škrlup, šele nato, če je še vedno preveč plodov na vejici, bomo odstranili ostale, tako da bomo imeli po eno jabolko na razdaljo 15 do 20 cm. Pri hruškah redčenje ni potrebno, ker pregosti plodovi kmalu po cvetenju sami odpadejo. Redčenje plodov je nujno pri breskvah, nektarinkah in nekaterih slivah. Pri tem sadju, zlasti pri breskvah in nektarinkah, pa je obvezno opravilo poletna rez, saj le tako ohranimo primerno vzgojno obliko, uravnovešenost in primerno zračnost krošnje. Zelena, ali potna rez pa je priporočljiva tudi pri slivah, marelicah in češnjah. Predvsem bomo odstranili vse bohotivke in tiste veje, ki silijo v notranjost, ter odrezali tiste veje, ki nam ne koristijo za ohranjanje vzgojne oblike.

V sadovnjaku bomo v sedanjem času škropili proti listnim ušem, ki povzročajo največ sitnosti, ker jih je težko uničiti, in proti glivičnim boleznim, kot sta škrlup, monilija in razni ožigi.

KMALU ZAPADE ROK

LETNA PRISTOJBINA ZA TRGOVINSKO ZBORNICO

Slovensko deželno gospodarsko združenje sporoča vsem podjetnikom, ki so vpisani v trgovinsko zbornico, pomembno novost. Zadnji finančni zakon je vnesel pravo revolucijo v način plačevanja letne pristojbine za vpis podjetij v zbornico (it. "diritto camerale annuale"). Od letos naprej se bo ta plačala sočasno z davčno prijavo. Zato ne bodo podjetja dobila po pošti običajnih obrazcev z že navedenimi zneski, ki jih je treba plačati, pač pa bo treba dolžne zneske sami izračunati in jih nato izplačati.

Izračun: letna pristojbina TZ se izračuna na dva načina:
1) Fiksno vrednost plačajo:
a) vse dejavnosti, ki so vpisane v posebni seznam (it. "sezione speciale"):
- poedinska podjetja: 152.000 lir;
- družbe Snc-Sas: 276.000 lir;
b) izjemoma nekatere dejavnosti (družbe), ki so vpisane v redni seznam (it. "sezione ordinaria"):
- zadruge: 152.000 lir
- konzorciji: 152.000 lir.
2) Vse ostale dejavnosti, ki so vpisane v redni seznam (družbe kapitalov) pa plačajo osnovno vrednost z dodatkom, ki se izračuna na osnovi odstotka na promet, javljen za davek IRAP.

Družbe z omejeno odgovornostjo (Srl) in delniške družbe (Spa): 742.000 lir plus dodatek (od 0,040 do 0,005 %).

Navedeni dolžni zneski se nanašajo na sedež, kjer se dejavnost opravlja.

Za vsak dodatni poslovni prostor oz. podružnico (it. "unità locale") je treba doplačati še 20% navedenega zneska.

Izplačilo: letno pristojbino plačamo z obrazcem mod. F24 in imamo možnost "kompenziranja", v kolikor imamo pravico do predvidenih povračil (it. "crediti"), ki izvirajo iz plačevanja davkov, IVA, socialnih prispevkov itd. Kdor to opravi sam, mora na obrazcu F24 navesti kodo št. 3850. Predvideni roki so isti kot za davke: 20.6. oz. 20.7. z dodatnim plačilom zamudnih obresti v višini 0,4%.

SDGZ-SERVIS bo poskrbelo za izračun pristojbin TZ za vsa podjetja in dejavnosti, za katere že opravlja davčno prijavo. V teku je ažuriranje potrebnih podatkov (število poslovnih enot) in, ko bo to urejeno, bomo pravočasno javili obliko in način plačevanja. Vsakdo lahko opravi zadevni izračun sam, na osnovi navodil in podatkov, ki jih dobi na naslednji spletni strani: www.infoimprese.it. Za pojasnila se lahko zainteresirana podjetja obrnejo na tajništvo SDGZ v Trstu na tel. št. 040 67248.

PONUDBA ZA POLETNI ODDIH

MILIJON OBISKOVALCEV ZA TURISTIČNE KMETIJE

Končalo se je šolsko leto in mnogi se že pripravljajo na preživljanje krajših ali daljših počitnic. Letos so v Italiji zabeležili zanimiv podatek, da se vse več ljudi zanima za preživljanje počitnic na turističnih kmetijah. Združenje, ki povezuje turistične kmetije v državi, je zbralo dosedanje prijave in kaže, da bo na teh kmetijah v letošnjem poletju približno en milijon nočitev, ob tem ne upoštevajo enodnevnih obiskov turističnih kmetij. Največje zanimanje vlada za tiste kmetije, ki nudijo nekakšne didaktične programe za otroke in odrasle. To pomeni, da poleg oddiha in dobre hrane obiskovalcem teh kmetij ponujajo tudi pridobivanje določenih izkušenj dela na vrtu, polju, v vinogradu ali v sadovnjaku, z živino ali v kleti oziroma nudijo program vodenega obiska bližnjih naravnih, kulturnih ali zgodovinskih zanimivosti. Pri zvezi turističnih kmetij poudarjajo, da ponuja podeželje veliko skritih in nepoznanih lepot, ki jih je potrebno ovrednotiti in ki lahko privabijo tudi najbolj zahtevne turiste. Za otroke pa je zelo dragocena možnost, da odkrivajo načine, kako pridelujemo povrtnino in ostale poljščine, kako spravljamo seno ali gojimo sadje in kako predelamo mleko v sir ali grozdje v vino.

Tudi naše turistične kmetije se v tem smislu vse bolj uveljavljajo v deželnem in vsedržavnem prostoru, saj so vključene v sezname in vodnike, ki so jih v zadnjem letu pripravile in izdale tudi razne javne ustanove, kot npr. trgovinske zbornice ali Ustanova za razvoj kmetijstva ERSA.

OBISK VINORODNIH KRAJEV, KMEČKIH TURIZMOV IN ŠE ČESA

ŠTEVERJANSKI VINOGRADNIKI PO HRVAŠKI IN DOLENJSKI

Števerjanski vinogradniki so že znani po tem, da radi združujejo trenutke sproščene družabnosti s pobudami, ki omogočajo razvoj njihove strokovne rasti. Tako so 11. maja organizirali izlet v Zagreb, Hrvaško Zagorje in Kumrovec. Pridružili so se jim tudi rojaki iz Nove Gorice in Kopra. Pot jih je najprej peljala do Zagreba, kjer jih je pričakal vodič, ki jih je najprej peljal na ogled hrvaškega parlamenta. Tu jih je vodič seznanil s hrvaško zgodovino vse od Turkov pa do osamosvojitve pred desetimi leti; zanimivo je, da je omenil vse možne vojskovodje in voditelje, Tita pa ni omenil. Ko ga je kasneje, na sopnicah, eden naših vinogradnikov vprašal, kako to, da ni omenil maršala, je vodič odgovoril, da zato, ker da je bil "preveč stalinist". Po obisku parlamenta so se naši izletniki sprehodili po mestu, ogledali so si katedralo z mogočnimi zvoniki. Obiskali so tudi ogromno tržnico, kjer je več kot 300 stojnic in dnevno več tisoč kupcev. Veselo razpoloženi so se naši izletniki odpravili proti Zelini, kjer so imeli na kmečkem turizmu na gričku med trtami bogato kosilo. Obiskali so kmetijo, ki se ukvarja samo z vinarstvom, občudovali lepo urejeno vinsko klet, kmečko sobo, kjer je bila degustacija njihovih vin, lepo dvorišče in sploh celo domačijo prijaznega kmeta. Pot so nadaljevali do Stubičkih toplic, kjer so prenočili. Po večerji jih je zabaval tamburaški ansambel z zagorskimi in dalmatinskimi napevi. Dan kasneje so se števerjanski izletniki odpravili do znane romarske poti Marija Bistrica, ki jo vsako leto obišče nad 700 tisoč romarjev. Tam jih je sprejel vodič, mladi g. Ivan **(na sliki z izletniki)**, in jim prijazno ter podrobno prikazal zgodovino cerkve in bližnjih krajev. V svetišču se je ob svojem zadnjem obisku ustavil tudi papež. Na ta kraj prihaja ogromno romarjev še zlasti ob koncu tedna in ob praznikih, ko ima kakih 30 spovednikov vedno dosti dela z verniki, ki prihajajo v velikem številu tudi peš iz oddaljenih krajev; med temi je vedno dosti mladih. Števerjanci so prehodili tudi t.i. kalvarijo, postaje križevega pota. Iz Bistrice so krenili proti Kumrovcu in se tam ustavili v rojstni hiši maršala Tita, kjer so si ogledali marsikaj zanimivega. Pot so nadaljevali prek Bizeljskega do Krškega, kjer jih je v vasi Ravni čakal kmetovalec Jože Kapler. Ogledali so si vinograde, klet in potem v lepo urejeni kmečki sobi degustirali cviček in domače dobrote.

Razpoloženje je bilo ves čas prijetno in sproščeno, k čemur je pripomogel tudi mladi harmonikar Blaž iz Komnega. Lep izlet, ki sta ga organizirala Remigij Ciglič in Saverij Rožič, se je končal v kmečkem turizmu Cigoj v Črnučah. Mnogi zadovoljni udeleženci že sprašujejo, kdaj se bodo spet odpravili na drug zanimiv in prijeten izlet.

POTOPIS

DUBAI, MESTO V EMIRATIH (8)

KLARA KRAPEŽ

V Združenih arabskih emiratih je Sharjah tretji največji emirat, mesto z enakim imenom pa leži v neposredni bližini Dubaia, tako da boste za vožnjo z avtom potrebovali le slabe pol ure. Prvi znani zapisi o mestu segajo v l. 1490, ko je znani popotnik Ahmad ibn Majid morjeplovcem svetoval, da bodo naselje našli, če bodo sledili zvezdi, ki sveti nad otokom Tunb. Zgodovinsko je mestece Sharjah veljalo za enega najbogatejših, tudi danes pa sodi med zelo razvijajoče dele države. Naselbina se je širila okrog kanala oz. lagune, imenovane Khalid, in to je še danes najbolj prepoznaven del mesta. Izjemno doživetje je vožnja po majhnih lagunicah in vzdolž sprehajalne poti, zanjo pa boste odšteli med 30 in 60 dirhami (3,65 dirhama je 1 ameriški dolar) za pol ure in skupino desetih ljudi.

Prebivalci so si vsakdanji kruh služili z ribištvom, trgovino in pridobivanjem biserov, na širšem območju pa tudi z lovom in kmetijstvom. Omenjene dejavnosti so tudi danes močno prisotne, z izjemo pridobivanja biserov, ki je po japonskem pridobivanju umetnih biserov v tem delu sveta nekoliko zamrlo, ne pa popolnoma izginilo; trgovina je svoj popolni razcvet doživela v emiratu Dubai.

Obisk Sharjaha je vreden predvsem zaradi ogleda številnih muzejev in galerij, ki dajejo mestu svoj značaj. Unesco je l. 1998 emiratu podelila naziv kulturne prestolnice arabskega sveta, predvsem zaradi težnje po ohranitvi in razvoju kulture, umetnosti ter zgodovinske in etnološke dediščine.

Sharjah pa je v Združenih arabskih emiratih znan še po nečem – je namreč edini emirat, katerega obala se razprostira tako v Perzijskem zalivu kot tudi v Omanskem zalivu. Obiskovalci, ki si želijo ogledati vzhodni del obale, se iz mesta odpravijo skozi slikovito gorovje Hajar, vožnje pa je za približno uro in pol, razen v težjih voznih razmerah, ko se lahko bolj zavleče.

Drugo najpomembnejše mesto v emiratu Sharjah je Al Dhaid. Zelena oaza leži ob poti na vzhodno obalo in je včasih veljala za priljubljeno letovišče v poletnih vročih mesecih. Na tem območju imajo zelo razvit in dobro zgrajen namakalni sistem (falaj), zaradi česar je kmetijski pridelek obilen in vključuje pridelavo sadja ter zelenjave (od jagod do brokolija in seveda datljev). Turisti lahko v tej oazi poleg pridelkov kupujejo tudi lončene izdelke in preproge, v zimskih mesecih pa je kraj znan tudi po kameljih dirkah.

Um AL Quwain je emirat, ki leži med Ajmanom in Ras Al Khaimahom. Mesto je tudi tu osnovano okrog lagune oz. kanala, zato niti ni presenetljivo, da je njegova osnovna dejavnost ribištvo, trgovanje z biseri in pomorstvo. V tem emiratu se v stoletjih ni kdo ve kaj spremenilo, zato turisti tu morda najbolje občutijo nesluten razvoj države v slabih 30 letih in obenem spoznajo preteklo življenje. Sam kraj sicer ponuja v ogled nekaj obrambnih stolpov in prijeten muzej, sicer pa tu ni kdo ve koliko turističnega. V bližini, ob hotelu Baracuda, pa se razvija športno zabavni center, ki naj bi v prihodnje privabil veliko število gostov in tako pripomogel k razvoju samega emirata, za katerega velja, da je med manj premožnimi.

Ras Al Khaimah pa je še zadnji od sedmih emiratov in leži tudi najbolj vzhodno v državi. Sodi med najbolj ozelenela območja in številni poznavalci zatrjujejo, da premore tudi najlepšo okolico v državi. Slednje dejstvo verjetno ni presenetljivo, saj leži ob vznožju gorovja Hajar in nekateri predeli mesta imajo zaradi tega celo privzdignjen pogled na okolico, kar je za državo izjemna redkost, saj so vsa ostala mesta grajena na ravnini. Tudi tukajšnji prebivalci se ukvarjajo z ribištvom in pomorstvom, mesto pa je bilo tudi osrednje pristanišče za trgovanje z biseri. Naselje je v resnici sestavljeno iz dveh delov, starejšega Ras Al Khaimaha, in novejšega Al Nakheela. Vredno si je ogledati tamkajšnji narodni muzej v nekdanji šejkovi palači in tržnice, sicer pa velja, da je tu dober začetek za raziskovanje bližnje okolice, v kateri si morate ogledati starozgodovinska naselja Ghalila in Shimat.

Kot turista vas bo morda, kljub vsemu že naštetemu, najbolj prevzel obisk vzhodne obale in emirata Fujairah. Približno dve uri boste potrebovali po poti skozi gorovje Hajar in oazo Masafi, kjer stekleničijo tudi najboljšo pitno vodo v Združenih arabskih emiratih. Fujairah je najmlajši med sedmimi emirati v državi, saj je do leta 1952 sodil v emirat Sharjah. Sem prihajajo turisti zaradi izjemno lepih peščenih plaž, ki na eni strani mejijo na Indijski ocean, na drugi strani pa z gorovjem Hajar. Mesto samo je mešanica starega in novega, turiste pa najbolj prevzame obisk stare trdnjave, katere nastanek sega približno 300 let v zgodovino. Tudi okoliške vzpetine premorejo številne razgledne stolpe in stare trdnjavice, ki le še dodatno prispevajo k čarobnemu občutju preteklosti. Območje je znano tudi ljubiteljem potapljanja, koralni otoki pa ponujajo več kot odlično priložnost za spoznavanje podvodnega sveta.

Kamorkoli že se boste odpravili v Združenih arabskih emiratih, vas bodo pokrajina in njeni ljudje presenetili. Ljubeznivi in drugačni, a obenem ponosni in tako zelo podobni nam samim. Dežela sama jih je naučila, da je življenje v puščavi lahko trdo in hkrati lepo. Njihova iskrena želja po odpiranju in srečevanju z drugimi kulturami je v deželo prinesla nesluten razvoj, a je obenem obogatila tudi vsakdanjo povezanost narave in človeka. Združeni arabski emirati najverjetneje niso tipična država Arabskega polotoka, so pa zagotovo država, ki se vam bo kot popotniku vtisnila v prijeten spomin in zaradi katere boste drugače doživljali ta del sveta.

KONEC

KOLESARSTVO / KONČAN JE GIRO D'ITALIA

SIMONI IN DOPING ZMAGALA

Tako bi lahko potegnili črto pod pravkar končanim poklicnim kolesarskim krožnim tekmovanjem Giro d'Italia, ki je v nedeljo s četrto letošnjo etapno zmago "Super Maria"- Maria Cippolinija odšlo že v arhiv športne zgodovine.

Bolj kot nepresenetljiva zmaga Gilberta Simonija je bilo tokrat na kolesarskem tekmovanju zanimivo predvsem zaradi znane afere z dopingom, saj so finančni stražniki in orožniki sredi tekmovanja ponoči pregledali sobe in prtljago vseh tekmovalcev na dirki po Italiji in našli neverjetno število prepovedanih sredstev poživljanja in drugih nedovoljenih sredstev za poživitev tekmovalcev. Skratka: finančni stražniki in orožniki so po ukazu sodstva pregledali, česa se poslužujejo poklicni kolesarji, da lahko tako dobro kolesarijo. Zadnje novice še ne dokončane preiskave govorijo o tem, da naj bi preiskovalci našli prepovedana sredstva dopinga pri vsaj sedemdesetih tekmovalcih na Giru, kar seveda meče čudno luč na ves poklicni kolesarski šport. Veliko kolesarjev je torej osumljenih, da so jemali prepovedana poživila in gotovo bo zelo zanimivo videti spisek vseh tistih znanih kolesarjev, ki bodo obtoženi jemanja dopinga in seveda v kasnejši fazi tudi vsaj začasno diskvalificirani. Govori se, da so med osumljenimi kolesarji poleg že itak sredi same dirke domov poslanega Friga zagotovo tudi Gotti, ukrajinski as Gončar ter Italijana Zanette in Faresin; skoraj gotovo pa se bo na spisku dopingašev znašel še kdo, ki velja več kot le za kolesarja, "ki skrbi za zmago vodilnega v ekipi".

Petič zapored je torej na giru zmagal italijanski dirkač, ki si je v dvajsetih etapah krožnega tekmovanja po Italiji privozil nekaj več kot sedem minut prednosti pred drugouvrščenim španskim kolesarjem Abrahamom Olanom.

Z veseljem lahko zapišemo, da so se na letošnjem Giru odrezali tudi slovenski poklicni kolesarji, na končnem tridesetem mestu pa je v Milanu pristal Tadej Valjavec. Da ne govorimo praznih besed, je dovolj navesti dejstvo, da so slovenski kolesarji štirikrat prišli med prve tri, dosegli pa so tudi deset uvrstitev med prvo deseterico na posameznih etapah, kar je vsekakor lep dosežek. Zoran Klemenčič je bil enkrat drugi, Andrej Hauptman pa dvakrat tretji, na šestih etapah pa je prišel v cilj med prvo deseterico. Za vse slovenske navdušence, ki ljubijo kolesarjenje, pa je bil letošnji Giro tudi lepa priložnost, da si ga ogledajo od blizu, ker sta bili dve etapi speljani tudi v bližnji Sloveniji, dve pa sta prečkali našo deželo, ena je počastila tudi tisočletnico Gorice.

O dopingu seveda nima smisla izgubljati besed, ker se o tem že itak veliko piše in govori. Vsi, od športnikov, trenerjev, organizatorjev in zdravnikov ter seveda navijačev imajo polna usta besed o tem, kako je doping nevaren zdravju ter moralno in s športnega stališča nesprejemljiv. Skoraj vsi tudi poudarjajo vedno večji pomen denarja pri športnikih in skoraj nihče na glas noče povedati tistega, kar tudi vsi vidimo, in sicer preprostega dejstva, da je v poklicnem športu važna le zmaga, vse drugo gre v drugi plan. Za zmago se naredi vse in zanjo se jemljejo tudi poživila, a le zmaga prinaša slavo in seveda denar, veliko denarja, gore denarja.

Poživila so tu. Da jih jemljejo v velikih dozah, je pokazal letošnji Giro, a nam seveda to še ne dovoljuje, da bi blatili vse poklicne kolesarje, ker so med njimi zagotovo tudi taki, ki ne jemljejo nedovoljenih sredstev za dosego dobrih rezultatov. Obstaja pa tudi druga možnost in ta je verjetnejša: da jemljejo taka poživila, ki niso še na spisku nedovoljenih poživil, ker jih zdravstvena preventiva še ne pozna. Zato, da dosežejo dobre rezultate, zato, da zmagajo, da dobijo slavo in denar.

Da ne moraliziramo v prazno in na cenen način, priča podatek o tem, da so med preiskavo na Giru orožniki in finančni stražniki zasegli vrsto "zanimivih tabletk", ki so jih šele poslali na podrobnejše analize, ker zanje še ne vedo, kako so sestavljene. Za konec povejmo samo še to, da je zmotno mišljenje, kako samo kolesarji jemljejo poživila, saj vemo, da je doping prisoten prav v vseh vejah športa. Odveč je seveda vsak komentar, ker smo že naveličani praznih besed in nepotrebnih moraliziranj. Šport danes ni več to, kar je še do pred nekaj leti bil, in to predvsem zaradi denarja in borbe zanj. Najbolj žalostno je to, da take vzorce življenja ponujamo mladim!

ZUT

OBVESTILO

ŠPORTNO ZDRUŽENJE Olympia vabi na občni zbor, ki bo v **petek, 22. t.m.**, v spodnji dvorani krožka Anton Gregorčič (Drevored 20. septembra 118, Gorica). Prvo sklicanje ob 19.30, drugo sklicanje ob 20.30. Vabljeni!

BINKOŠTNI PRAZNIK, ROJAN, 3. JUNIJA 2001

V EDINOSTI JE NAŠE ŽIVLJENJE

Na Binkošti je tržaški škof msgr. Evgen Ravignani v slovenščini nagovoril slovenske vernike v Rojanu. Zaradi jasne misli, lepega jezika in blagega nagovarjanja objavljamo njegovo homilijo v celoti. *(Ured.)*

Bratje in sestre v Gospodu,

ko se je Jezus poslavljal od svojih učencev, jim je obljubil, da jih ne bo pustil samih. Rekel pa jim je tudi, da jim bo Oče poslal drugega Tolažnika, Duha resnice. Zato jim je tudi, predno se je dvignil v nebo, naročil, naj ne odhajajo iz Jeruzalema, ampak naj tam ostanejo, dokler ne bo prišla nadnje moč z višave.

V pričakovanju tistega trenutka "so vsi enodušno vztrajali v molitvi z ženami in z Jezusovo materjo Marijo" (Apd 1, 14). Medtem ko se je binkoštni dan bližal zatonu, so se nad njimi prikazali ognjeni plameni; bili so napolnjeni s Svetim Duhom (Apd 2, 3) in začeli so govoriti v drugih jezikih vsem tistim, ki so bili onega dne v Jeruzalemu ter jim oznanjali "velika Božja dela" (Apd 2, 11).

Sveti Duh jim je bil dan v vsej polnosti. Dobro so se še spominjali vstajenjskega večera. Jezus se jim je tedaj prikazal in jim podelil Svetega Duha, da bodo mogli grehe odpuščati; sedaj pa prihaja nadnje Sveti Duh, da jim vlije poguma, da bodo pričevalci vstalega Kristusa: "Sveti Duh bo prišel nad vas in boste moje priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji ter do skrajnih mej sveta" (Apd 1, 8).

2. Dogodek, ki ga danes proslavljamo, je namreč podelitev Duha, in s tem se začenja apostolsko oznanjevanje. Bilo je to oznanjevanje nedvomno težavna naloga, ker je bilo namenjeno najprej tistim, ki so poznali življenjsko zgodbo Jezusa iz Nazareta in so menili, da je ta za vedno zaključena z njegovo smrtjo in ne bi verjeli v njegovo vstajenje. Bilo pa je to tudi vesoljno poslanstvo, ki se ne sme ustaviti v ozkih mejah izraelskega naroda, ampak se mora razširiti do skrajnih mej sveta. Bilo je to poslanstvo stoletij, ker mora trajati do konca časov, da lahko doseže slehernega človeka, ki išče resnico in si želi odrešenja.

Iz tega poslanstva, ki so ga zvesto izvrševali v moči Svetega Duha in je bilo zapečateno z zvestim oznanilom Vstalega, do mere mučeništva, se je rodila Cerkev. Vsi, ki so sprejeli pričevanje apostolov in so verovali njih besedi, so čutili potrebo, da se skupaj srečujejo: bili so stanovitni v nauku apostolov, v bratski skupnosti, v lomljenju kruha, se pravi v Evharističnem slavju in v molitvi. Bili so priljubljeni med ljudstvom, "Ljudje so jih imeli radi. Gospod pa jim je vsak dan pridruževal te, ki so našli odrešenje" (Apd 2, 47).

3. Dolgo bi se lahko ustavili ob premišljevanju te skrivnosti Duha, ki po apostolih dopolnjuje Kristusovo odrešenjsko poslanstvo. Lahko bi to storili in morda bi morali storiti. Toda vse to bi bilo premalo, če ne bi dopustil, da bi me osvojila dolžnost in odgovornost, da jaz skupno z vami nadaljujem, tu in danes, to apostolsko poslanstvo. In prav to mislim, da je treba storiti.

3.1 Vem, da smo vsi mi prejeli dar Duha: najprej pri krstu, ko smo se prerodili za Božje otroke, nato smo prejeli pečat v potrditev naše vere pri birmi; jaz sem ga prejel tudi pri mašniškem in nato pri škofovskem posvečenju, ko je dar istega Duha naredil, da sem soudeležen pri apostolskem nasledstvu. Vsi smo postali učenci, postali smo pričevalci, vsi smo poklicani, da svetu ponesemo "veselo novico o Jezusu", da ponesemo "evangelij o Jezusu" (prim. Apd 8, 35). Jaz z vami, vi z mano. Vsi skupaj.

Iskreno se moramo vprašati: čutimo to svojo odgovornost? Se zavedamo te naše dolžnosti, ki nam je vsem naložena? Ko prebiram knjigo Apostolskih del, vedno opažam in podčrtam, da more apostol tudi oznanjati v moči Duha, toda željo po veri v tistih, ki ga poslušajo, more vzbuditi le pričevanje, ki ga z lastnim življenjem daje on sam, kot tudi skupnost, ki z njim živi po evangeliju. Potrebno je zato, da damo odgovor na nekatera nujna vprašanja, ki se tičejo nas kot tudi naših skupnosti:

3.2. Ali je življenje, ki ga živim, so odločitve, ki jih sprejemam, zares v polnem skladju z naukom Gospoda Jezusa? Tudi če je povezano s trpljenjem, je moje življenje zares dosledno z vero, ki jo izpovedujem? Dovolj je, da bi se zrcalili v njem, v Jezusu, in primerjali marsikatero našo sebično zaprtost z vesoljno ljubeznijo, ki jo od nas pričakuje, našo zbegano zaskrbljenost za zemeljske dobrine, medtem ko nas Jezus uči, da Oče, ki nas ljubi, skrbi za nas vse; našo nagnjenost k črnogledosti do tega, kar se dogaja danes ali bi se moglo zgoditi jutri, ko pa bi morali biti odprti za pametno in vedro upanje; naše obličje, kateremu se pozna žalost, ko pa nas Jezus vabi k zaupanju in radosti?

3.3. Naša župnijska občestva, naše skupnosti in naša društva? Ali najde, kdor se jim hoče pridružiti, simpatični sprejem brez zaprek in predsodkov? Kdor išče prijateljstvo, čeprav govori različen jezik in je drugačna njegova kultura, ali ga more najti? Kdor si želi, da bi skupno z nami stopil na pot duhovnosti, molitve in bratstva, ali občuti, da ga razumemo in ga ljubimo kot brata? Kdor se v stiski k nam obrne, ali lahko računa na našo obzirno in velikodušno solidarnost?

Ko z vami ponovno prebiram prvo pismo Korinčanom, ki je bilo danes oznanjeno v našem liturgičnem zboru, se vprašam, kako bom lahko priznal Jezusa za svojega Gospoda, če nisem sposoben prejeti slehernega človeka kot brata ali sestro, še več, kot uda istega Kristusovega telesa: "V enem Duhu smo bili namreč mi vsi krščeni v eno telo" (1 Kor 12, 13). "Vi pa ste Kristusovo telo in vsak zase del telesa" (1 Kor 12, 27). Nobeden izmed nas ni zadosten samemu sebi, marveč v edinosti je naše življenje.

4. Sestre in bratje moji,

prosim vas, da še razmišljate z mano o milosti, ki nam daje veselje, in o odgovornosti, ki nas zavezuje: oznanjati namreč Kristusa, naše upanje. To bomo storili tudi na prihodnjih Pastoralnih dnevih. Želel pa bi, da bi se, ob tem Binkoštnem prazniku, obrnili do Gospoda skupno z mano s sledečo prošnjo. Gospod, pošlji nam svojega Duha. Podeli nam njegovo luč, da spoznamo resnico. Naj utrdi našo zvestobo evangeliju, naj poživi naše upanje, naj da moč in pogum našemu pričevanju. Naj napolni z ljubeznijo naša srca in razširi našo solidarno ljubezen. Naj utrdi naše medsebojne vezi, da bomo enega duha in srca. Naj s svetostjo prenovi obličje naše Cerkve.

Gospod, pošlji nam svojega Duha. Amen.

Vem, da praznujete danes 40. obletnico Marijinega doma. Zgradba, ki je bila poimenovana po Mariji, je postala kraj, kjer se je Marijina družba srečevala in se še srečujete v ljubezni do Marije in do krščanskega življenja. Moja molitev se dviga s prošnjo, da bi vam bil Marijin dom še naprej kraj veselega srečanja in prilika za pobožnost do Marije, kar je dragocena tradicija slovenskega naroda. Zahvala pa gre seveda gospodu Zorku, ki vam je vedno blizu in obenem upoštevan in priljubljen voditelj.

S 6. STRANI

OHRANIMO

S tem v zvezi je tudi prebral odlomek iz Svetega pisma, kjer dobeseden prevod originala ponuja razlago za ornamentalno poslikavo, imenovano *hortus conclusus*.

Arhitekt Galluzzo je prisotnim jasno povedal, da puščavniška naselbina sicer sega v 16. oz. 17. stoletje, prva prisotnost pa nedvomno seže v prejšnja stoletja, saj so bili naši kraji prehodna pot med morjem in severom. Sam arhitekt vodi restavratorska dela pri jeremitarski cerkvici; povedal je, da je struktura ostala dejansko nespremenjena v vseh teh stoletjih, treba je zato le očistiti novejšo površino in pod njo se razkrije original. Sam računa, da bi v enem letu lahko končali z deli in javnosti prikazali del jeremitarske cerkvice v vsej njeni lepoti.

Nazadnje je prisotne nagovoril še Damjan Paulin, sam Rumitar, ki je odigral pomembno koordinatorsko delo za izid publikacije. Povedal je, kako je do knjige prišlo, omenil ustanove, ki so omogočile njen izid, ter podčrtal, da je pravilno, da ostaja Jeremitišče še v središču naše in širše pozornosti.

Nazadnje spregovorimo na kratko še o knjigi sami. Kot rečeno, gre za zbornik z naslovom *Jeremitišče, Štandreški zaselek skozi srednji vek do danes*. Bogatijo ga zelo zanimive črnobele in barvne slike. V njem lahko preberemo zapise, ki zgodovinsko objamejo jeremitarsko naselje v Štandrežu, predstavijo nam kapelico in zaselek v stoletjih do danes. Gre za dragoceno knjigo, ki je nastala tudi v počastitev tisočletnice prve dokumetnirane omembne Gorice. Med drugim velja povedati, da je knjiga izšla v dvojezični obliki, šteje približno 150 strani, zanjo pa je treba odšteti 35.000 lir.

OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI Z OBRAZCEM CUD

VSAKDO LAHKO PRISPEVA K POSLANSTVU CERKVE

Desetim milijonom davkoplačevalcev letos ni potrebno predstaviti davčne prijave; med njimi je večina odvisnih delavcev in upokojencev. Pa vendar lahko tudi teh deset milijonov davkoplačevalcev nameni osem od tisoč katoliški Cerkvi, kot seveda to lahko storijo tudi drugi davkoplačevalci. To lahko storijo tako, da podpišejo in vrnejo obrazec za davčno prijavo CUD, ki je nadomestil nekdanja 101 in 201, na pošti ali v banki. Petinštirideset odstotkov ljudi ne pozna te možnosti ali pa ne ve, kako naj to stori. Vsi tisti, ki pa vedo za to možnost - teh je petnajst odstotkov -, trdijo, da je postopek preveč zapleten.

Tudi zato lahko vsi upokojenci telefonirajo na brezplačno telefonsko številko 800-256-937, na kateri bodo do 31. julija vsak delavni dan od 9. do 18.30 dajali vse potrebne informacije o tem, kako se lahko prispeva osem od tisoč z obrazcem CUD. Vse potrebne informacije lahko dobijo upokojenci tudi v domači župniji.

Vendar pa tehnična navodila (*glej spodaj!), kako nameniti osem od tisoč katoliški Cerkvi, ki so vsekakor važna, ne gre ločevati od velike zavesti pripadnosti cerkveni skupnosti. Povedano z drugimi besedami: podpisovanje v kvadratek, v katerem piše "Chiesa cattolica", na obrazec CUD ali Unico 2001 ne bi smelo biti nepomembno ali celo brezvoljno dejanje. Tudi to preprosto dejanje namreč predstavlja konkreten znak pripadnosti in povezanosti z vso Cerkvijo. To je tudi znak, da se sodeluje pri poslanstvu Cerkve in njenem verskem delu, pri pastorali in karitativnih pobudah. Prav zato je tudi pomembno vedeti, kaj se je dalo narediti v Italiji in deželah Tretjega sveta s prispevki osem od tisoč. Ta sredstva so večkrat pomenila prva sredstva za začetek, nadaljevanje ali pa za zaključek potrebnih in karitativnih del, ki so v dobro javnosti. Govorimo seveda tako o strukturalnih kot duhovnih prenovitvah za vse tiste ljudi, ki so doživeli naravne katastrofe, kot je bila poplava v Piemontu in v Dolini Aoste. Nabrana denarna sredstva gredo tudi v pastoralne namene in za začetek delovanja, kot na primer v jetnišnici Opera v Milanu, ali pa v mirobljubne namene in za vzgojo mladih, ki jih opravlja pobuda "Poslanstvo upanja in usmiljenja" brata Biagia iz Palerma. V Tretjem svetu je z nabranimi denarnimi sredstvi v teku več kot štiri tisoč sedemsto načrtov v službi družbenega napredka, na šolskem in zdravstvenem področju s posebno pozornostjo do žena. Kot primer teh pobud bi omenili dajanje majhnih posojil ženam v Keniji, ki so lahko s temi posojili začele z malimi trgovskimi podjetji in so tako izboljšale gmotni položaj celotne družine.

Da bi nadaljevali z vsem tem, a da bi tudi nadaljevali s konkretno pomočjo našim duhovnikom in misijonarjem, ki delajo v službi evangelija, je dovolj en sam podpis vsakega italijanskega državljana, in to brez razlik v tem, kolikšen dohodek ima kdo. Vsakdo lahko nameni osem od tisoč katoliški Cerkvi; to lahko stori tako velik podjetnik kot upokojenec ali pa uradnica, ne da bi bil pri tem zaradi različnega dohodka kdorkoli diskriminiran. Vsak podpis ima isto vrednost, pa čeprav se od upokojenca in odvisnega delavca brez dohodkov zahteva nekaj več, ker po novem le-ti niso več dolžni predstaviti sami davčne prijave z obrazcem CUD, razen v primeru, da hočejo nameniti osem od tisoč. Vsakdo, ki je opravil to delo, lahko reče tudi sam, da je konkretno prispeval k poslanstvu Cerkve; taka odločitev bi morala veljati za vsakega zavednega in razsvetljenega katoličana, ki tako pomaga pri širitvi vere in evangelija v Italiji in v svetu.

(MARIA GRAZIA BAMBINO, PREVEDEL JUP)

Davkoplačevalci, ki jim ni treba predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri določitvi Osem od tisoč z obrazcem CUD. Dovolj je, da podpišejo v okencu Chiesa cattolica in nato ob koncu obrazca; nato naj vstavijo CUD v belo kuverto, zapišejo nanjo priimek, ime in davčno številko ter napis "Scelta per la destinazione dell'Otto per mile dell'Irpef - Anno 2001". Kuverto naj oddajo najkasneje do 31. julija na pošti ali v banki. Informacije glede podpisa obrazca CUD lahko dobite na brezplačni telefonski številki 800 256 937.
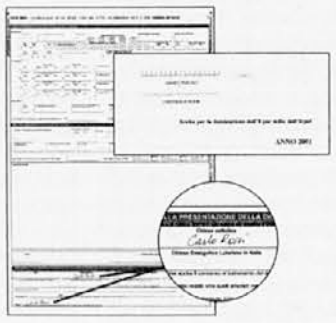
Modello CUD
(Certificazione)